

LOS HECHOS

Jadu'n Nej Jesús

Y'ayuccapxhuäcxpi Ytuun Yjajti

¹⁻² Ma je jayip'atypi necy, migüg Teófilo, ti nyajnijayiy tüg'óciy jadu'n nej Jesús ytuuñ etz jadu'n nej yajixpijctzondacy ogan'aty, ixti cooni ypättigiiy tzajpjoty. Ca'ni Jesús anajty ypättigiiy tzajpjoty co huin'ijxy je' yjäy huidibi yi' y'ayuc ytiy'ajt capxhuäcxiiib, e chi miid je Espíritu Santo najtz-tuniiy najtz'anemiiy nej huaad ajcxy ytunipy. ³ Co anajty Jesús y'ögy, chi ñayguëxiçi canaag'oc ma je' ydiscípulos ajcxy, e huixchiguïpx xii ñayquëxi'go'ci ma je' ajcxy, yajniquëxi'gy huädz co anajty yju-ugyi'y, etz nañ yajmiidmiydacy je' yjäy je Dios y'ayuc etz Dios y'ané'min.

⁴ Co anajty jim ijtcixy tügmucy miid Jesús, chi Jesús je' ydiscípulos ajcxy ane'my co ca' huaad jim choongixy jim Jerusalén. Chi ajcxy nimay:

—Ahuijxcix tiiibí Dios nDeedy ahuaniy ma miich ajcxy, je huidibi miich ajcxy nyajmiidmiydägy.

⁵ Janch Juan je Bautista jay yajniibejt miid nii, tzojc miich ajcxy xy'adigihuiipy xyjottigihuiipy yi' Espíritu Santo.

Jesús ypättigiiyñi tzajpjoty

⁶ Ni'amugi anajty ajcxy jim miid Jesús, chi ajcxy yajtiiy:

—¿Huindzin, nej myajcödigoyamy je Israeljäy ymidzip jadachambi?

⁷ Chi Jesús y'adzooy:

—Ca' xypaatcixy mnejhuiiygixy je xii je tiempo mina anajty ti yhuaad'ajtni, mina Dios Teedy tuna'ñ tijaty, je' tügpajc miid cötújcín tijaty yutunamy. ⁸ Co anajty je Espírito Santo chinaydacpícy ma ajcxy mjot mhuinma'ñ mbaatcixp mic'ajt. E chi mdzoongixp ayuc capxhuäcxpi miid iich ycixpi ya Jerusalén, etz tüg'óciy Judea ñaaxjot, etz jím Samaria, etz huindu'my ñaaxhuiñybi.

⁹ Ti jada ajcxy jadu'n yajnímäy, jím anajty ajcxy yhuindíjxcixy, chi Jesús chajppejtni. Chi miñ joc yeeg huidi Jesús yajnídigoyday, chi ajcxy ca' ocjac'ijxní. ¹⁰ Jadu'n anajty ajcxy chachpät'ijxcixy tzajpcíxy, co Jesús ypättigiiy. Huin'it mejtz yëydíjc ñayguëxi ci ma je' ajcxy ymíjc, poob huit miid, ¹¹ chi ajcxy ñimaayi:

—Galilea jääj ajcxy, ¿nej co mdzachpät'ijxcixy tzajpcíxy? Yí Jesús huidibí ti chajppety, ti chooñ ma miich ajcxy, minaamb jadüg'oc jadu'n nej ti m'ijxcixy co ti ypättigiiy.

Matías yajhui'ijxy co Judas ytung ijptuniiyipy

¹² Huin'it Jesús ydiscípulos ajcxy chooni ma je cögop huidi xiijip Olivos, yhuimbíjtcixni jím Jerusalén, ca' ooy yjiguëgyity, jébi yajyöy sábado xii, jadu'n nej Moisés ycötújcín y'ane'my. ¹³ Co ajcxy yja'ty ma je cajp, chi ajcxy ypejty ma je cuarto mìmetz nihuijtzpetypi ma ajcxy anajty miidity yjättac. Jim yi' anajty ajcxy: Pedro, Jacobo, Juan, Andrés, Felipe, Tomás, Bartolomé, Mateo, Alfeo ymang Jacobo, Simón je Zelote etz Judas Jacobo ymanguëx. ¹⁴ Tüg'óciy anajty ajcxy y'ijtcixy tügmucy Dios mibijctzoogixy chajpcapxycapxcixy.

Ymiiid ajcxy anajty Jesús y'uch etz María Jesús ytaj, etz jacjadyii töxyjäydijc.

15 Huin'it xii Pedro ytinayigy agujc'amy ma je ymigügtijc ajcxy huidibi yajmij'ajtp Jesús, huidi anajty ajcxy naybaatip migo'px ja'iipxti jäy, chi nimay ajcxy:

16 —Migügtijc, copicy co jada yajcuydúnipy nej Dios yminañ ma ñecy huidi jaybety ijtp, ma David jaay Dios y'ayuc, ma Dios nigapxy Judas. Je'huidi coduu'ajt taabi je judíojäy ajcxy majch Jesús. **17** Je Judas yaj'amichomujcp je' anajty miid iich ajt, paatip anajty Dios ytung tú'ciy miid iich ajt. **18** Chi Judas ñicxy juy tüg naax miid je muju'ñ huidibi anajty ti paady miid yjibic-huinma'ñ. Chi jím mic'amy ycäy tzuxcödeeñ, chi ytopxy ymooxac, e chi ytiinch ypidzimday. **19** Je jäy ajcxy huidibi anajty tzinaayb jím Jerusalén, co nejhuiiy, chi ajcxy yxiimoy je naax Acéldama, hue' je' yhuimbidzimy ma je' ajcxy ayuc, ni'py ñaaxjot. **20** Jada je' je ayuc huidibi David yjaay ma je Salmo necy:

Hui'mip najtz'ixiy yi' chınaaydac. E ca' pin yajtunipy.

Nañ jadu'n yminañ:

Huingbi huen yajnicxyii je' ytung.

21-22 Copicy co tüg yeydijc huidibi miid ti yhuidity nHuindzin Jesús quipxyi miid iich ajt, huen tunipy je tung huidibi Judas anajty ytumyb, maab Juan yajniibety ixti taabi xypuyöyduutim co pättigiy tzapjot, tüg jëbi testig'aty miid iich ajt co Jesús yjungypijcy.

23 Chi Jesús ydiscípulos ajcxy huin'ijxy mejtz jäy: tüg jäy huidi anajty yxií José, huidi yxií anajty

yajtijy Barsabás etz nañ jadu'n anajty yajtijy Justo. E huin'ijxy ajcxy nañ jadu'n Matías. ²⁴⁻²⁵ Chi Jesús ydiscípulos ajcxy Dios mibijctzoy, yminañ ajcxy:

—Huindzin Dios, m'ijxyp mnejhuiyb tüg'óciy jäy yjot yhuinma'ñ, yajni'ixiygich jada metzpi jäy huídibi miich nidügti ti nhuin'ixy, je huídibi jébi jiijptigiyiy miich mdung tú'ciy miid iich ajcxy, etz huídibi apóstol'adip. Huen jada jäy jiijptigiyiy je tung huídibi Judas ti yajtigooy, co ytundigooy e ñicxy ma ypaadyii.

²⁶ Chi ajcxy suerte ijxy, e je suerte ñibidzimni je Matías. E huin'itiy je Matías oy ymicho'ndigiy ma je nimajtügpi ajcxy huídi ycapxhuäcxy Jesús y'ayuc.

2

Co je Espíritu Santo ycidacy choñ tzajpjoty

¹ Co oy je Pentecostés xii paady, jim anajty Jesús ydiscípulos ajcxy ni'amugi' tú'ciy ijtcixy. ² Huin'it janch timitiini yajmidoy tüg ne'min, choñ tzajpjoty, jadu'n nej poj micpi. Chi yaj'ujtztaay je tigot ma anajty iñaaygixy. ³ Chi nigidaaci nidüg nidügti toodz jadu'n nej jiinye'n. ⁴ Chi je Espíritu Santo nidüg nidügti ajcxy y'adigiyyi yjottigiiyi. Chi ytig'iygixni capxy miydaacp nije' nije' ayuc jadu'n nej je Espíritu ajcxy yajcapxyii.

⁵ Jim Jerusalén anajty je huin'it xii may judíojäy ajcxy huídibi tzoomb canaag agajp. Hue' ajcxy chachcuydumb judíojäy ycostumbre.

⁶ Co je cajpjäy ajcxy midooy je ne'min, chi ajcxy ooy yöymujcy. Chi je mayjäy ooy yhuinmay'ahuidijty, co ajcxy midooy chachcapxcixy chachmiydaaccixy ma yci'm'ayuc.

7 Je mayjäy ajcxy ooy chigiiy jihuuiy, chi ajcxy ñayñimaayi miñ xyipy:

—Ix ¿nej cay Galilea jää jada ajcxy nidüg'óciy huidibi jadu'n tzachcapxcixy tzachmiydaaccixy iich ajt ngi'm'ayuc? **8** ¿Nej iich ajt co nmido'mbijcim co tzachmiydaaccixy iich ajt n'ayuc huidibi ti nmibi'c'ájtím? **9** Ya anajty ajcxy Partia jää, Media jää, Elam jää, Mesopotamia jää, Judea jää, Capadocia jää, Ponto jää, etz cham huidi tzinaayb ajcxy jim Asia ñaaxjot, **10** etz huidibi ajcxy tzomb jim Frigia, etz Panfilia, huidibi tzomb jim Egipto, etz huidibi tzomb jim ma yi Africa ñaaxjot Cirene nínaxy. Nañ jadu'n jim romanojää huidibi ya adzinaayb. May ajcxy jim huidibi judíojää etz nijejity huidibi ca' yjudíojäity huidibi judíojää ycostumbre ajcxy ti yjiptigiyiiyi. **11** Ya nañ jadu'n Creta jää etz Arabia jää; e iich ajt tük'óciy nmidoohuim jada jää ajcxy nígapxcixy nimiydaaccixy huidi Dios ti tuñ mijcajee ma iich ajt ngi'm'ayuc.

12 Nidüg'óciy ajcxy ooy jihuüy, e chi ajcxy ooy yhuinmay'ahuidijty, miñ xyipy ñay'amidoohuigixy:

—¿Nej jada yhuimbizimañ?

13 E nijejity jää jeyi nixiyy yajxiyy, yminaangixy:

—Muucip jada yi' ajcxy.

Pedro yaj'ixpijcy je mayjäy

14 Huin'it Pedro ytinayiyy miid je nimajctügpi apóstoles, e ytigiiy capxpi mic yminañ:

—Yeydijctijc ajcxy huidibi tzinaayb Judea etz tük'óciy huidibi tzinaayb ya Jerusalén, nejhuihuipy miich ajcxy jada e midou ajcxy yajxon huidibi ajcxy nyajniṁähuamby. **15** Jada jää ajcxy ca' ajcxy ymügyii jadu'n nej miich ajcxy minaangixy. Tim

petyxiñi jada cham. ¹⁶ Jada je' huidibi ñigapxy je Joel, Dios y'ayuc najtzcapxiybi, co jadu'n mina'ñ:

¹⁷ Je huin'it xii mina anajty je naaxhuiñybi cixa'ñ, jadu'n Dios minañ, nyajhuäcxtähui'bich je nEspíritu ma tüg'óciy naaxhuiñyäy. Miich mniix etz mmang ajcxy capxhuäcxip iich n'ayuc ndiy'ajt, e je yujcyeechipi ajcxy yhuin'ixipy ooy mijhuinma'ñ, e je mijjäydijc cumähuipy ajcxy.

¹⁸ Nyajhuäcxtähuiip iich je nEspíritu huin'it xii ma iich ndumbi yeydijcipi töxyjäybi, e yi' ajcxy capxhuäcxip iich n'ayuc ndiy'ajt.

¹⁹ Nyajquëxigibich tzajpcíxy huidijaty oy chigiiyñi, e ya naaxhuiñ nyegipyich tiy'ajt: ni'py, jiin etz jiinjoc.

²⁰ Yi xii ahuimbidipy coodz, etz je po' ahuimbidipy nej ni'py, ma anajty ca' miñ je xii je tiempo mina anajty mina'ñ je Huindzin Dios. Mij ayo'n ji tunaanip jadaanip ijkna' quëxna'.

²¹ E tüg'óciy jay huidi miyaaxp ojadajtp je Huindzin Dios, Dios ajcxy yajnidzögib y'alma.

²² Chi Pedro yjacminañ:

—Amido'ijtcix, miich judíojäy ajcxy, jadu'n nej cham nmína'na'ñich. Je Jesús huidibi tzoon jim Nazaret ti xyaj'ijxcixy Dios ymic'ajt, mijhuinma'ñ, etz ijkpejt, jadu'n nej miich ajcxy ti m'ijxcixy ti mnejhuiygixy. ²³ Jada yajcÿyejc ma miich ajcxy, jadu'n nej anajty Dios ti yajnigödugiy, e ti huinmay. Ajcxy mmajch je Jesús e myaj'ögy ajcxy, chi ajcxy myajcruudzpejty miid jibic jaydijc y'ané'min. ²⁴ Chi Dios yajjugypijcy yajnihuädzictuty ma yi ó'cin, ca'

huaad yhui'my ögy huinixii. ²⁵ Je David ñimiydac Jesús chi yminañ:

Nejhuiiybich co je nHuindzin Dios y'ity ma iich nhuinduu. Yí' ijt ma iich n'a'oy, jigix ca'ydi pin xy'adzigiyyich xyajhuinma'nydigooyich.

²⁶ Paady ti njotcugiyich, e ti ngapxypidzimyich co ooy njotcujcich. Paady co oy n'ögibich etz ninicx ñaaxtigihuipy, ca' ndajy mayich.

²⁷ Co miich Dios ca' myajhui'ma'ñ iich n'alma ma ñaaxtigiydac. Ni mga'aa'ixihuipy, co miich mdumbi huidibi ooy mdzocy, co nicxy ninicx ñaaxhuindigoydäy.

²⁸ Miich Dios, ti xyajni'ixiyich yi tzinaayin huidibi ymiid jugy'ájtin huinixibi. Xyajjotcugihuibich miid co xymiid'idiipyich.

²⁹ Chi Pedro yjacminañ:

—Migügtijc ajcxy, huädz miich mnejhuiygixy co iich ajt nmij'ap David y'o'cy etz yajnaaxtigiiyi. E ma ñaaxtigiy nmiidni jé'ajt chambaad. ³⁰ Je David hue' je' anajty Dios y'ayuc ñajtzcapxiyyibi, e ñejhuiyyb anajty co ti Dios yajnimäyii huidibi ca' y'anijiyy. David ñejhuiyyb anajty co ma y'ap y'oc ma'xung'adipy Cristo, jaydëbi ané'mipy ma David y'ane'mdac. ³¹ Jadu'n co David jecy'ajty huinjihuuy e nejhuiyy etz nigapxy jadu'n nej yjugypiga'ñ je Cristo co anajty ti y'ögy. E yminañ co ca' yi' y'alma yhui'mipy jutjoty etz ninicx ca' ypüdzipy. ³² Dios yajjugipiçcy je Jesús co y'o'cy. Jada tiy'ajt iich ajcxy nidüg'óciy nidiy'ajt'ajtpy. ³³ Jadu'n Dios Jesús mooy mij'ajt jiiby tzajpjoty, chi yajcidigiyyi je Espíritu Santo huidibi Dios Teedy y'ahuaniiy e tüg'óciy huidibi miich ajcxy

tí m'ijxcíxy tí mmidoogíxy jiiby yi' chooñ ma yi'.

34 Com David ca' je' chajppejty, je David ci'm yminañ:

Je Huindzin Dios nímay iich nHuindzin: "Íña' ma iich a'oy'amy,

35 ixtí cooni nmímadactähui'bich yi mmidzip, jadu'n anajty nipaady nej jihuíy mdecypocxpejt'adyii."

36 Chi Pedro yjacminañ:

—Ñejhuíhuípy nidüg'óciy yi Israel jää ajcxy co janch janch co je Jesús huídibi miich ajcxy myajcruudzpejt, Dios yajnibijc co yhuindzin'adípy ma miich ajcxy, etz Cristo huídibi xyñihua'nípy xyatjzögípy ajcxy.

37 Co je mayjää ajcxy jadu'n midoy, chi ajcxy yjotyungíiy, e amídoj ajcxy je Pedro etz jacjadyii jää huídi Jesús y'ayuc capxhuäcxí anajty, chi ajcxy yminañ:

—Migügtijc, ¿ti iich ajcxy jébi huaad nduñ?

38 Huin'it Pedro y'adzooy:

—Jothuimbijtcix e níibejtcix nidüg nidüg miid Jesucristo yxii, jígíx Dios miich ajcxy mbocy xyhuinmeecxípy. E jadu'n Dios xymöhuípy je Espíritu Santo. **39** Huídibi Dios y'ahuaniíy miich yi' ajcxy mje' etz m'ung ajcxy, etz m'ap m'oc ajcxy, etz nañ jadu'n je jää ajcxy huídi jiguémip, etz jacjadyii jää ajcxy huídi Dios huin'ixamy.

40 Miid jadayaab ayuc etz jacjadyii ayuc Pedro yajni'may capxhuijy je mayjää yminañ:

—Ca' mmíjpidaaccix je jää ajcxy y'ayuc huídibi ca' capxymidoy Dios.

41 Jadu'n yjajti, je jää ajcxy huidijaty mibijc Pedro y'ayuc, chi ajcxy ñiibejttay huin'it xii. Ñimaiiy ajcxy huidibi mijpidac Jesús y'ayuc oy nidugiig mildi jää. **42** Tüg'óciy ajcxy anajty panicxcixy yi ixpíjcin jadu'n nej yi Jesús y'apóstoles ajcxy yaj'ixpijcy. Chinaaygixy yquipxyjot yquipxyhuinma'ñ. Etz Dios mibijctzoogixy e ñayyöymújcigixy co anajty ajcxy chajcaagy tujc-huäcxciixy.

Jadu'n nej je mibijpidijc chinaaygixy jugy'ajtcixy

43 Nidüg'óciy ajcxy anajty ooy mijcajee jihuuy. E Jesús y'apóstoles ajcxy ijxpejt etz mijhuinma'ñ ooy anajty tungixy. **44** Nidüg'óciy je jää ajcxy huidibi anajty ti ymibijccixy ijtp anajty ajcxy tüg mucy, e yajhuäcxciixy tijaty ajcxy anajty ymiid, mooygixy ymigügtijc. **45** Ytoocpy anajty ajcxy yi' ypidägy huidibi anajty ymiid, e chi anajty yajhuäcxciixy yi meeñ nije' nije' nej piñ ti yajmayjaty. **46** Jabom jabom anajty ajcxy ñayyöymugyii ma Dios ytijc, etz nañ ñayyöymugyii ajcxy ma ytijc tzajcaagy tujc-huäcxciixy etz ycaaygixy y'uuccixy ni'amugi' jotcuje miiid ajcxy y'oyjot y'oyhuinma'ñ. **47** Ñi'iigixy niyaaxciixy yi Dios, e tüg'óciy jää nayyajmij'ájtip anajty ajcxy. Chi je Huindzin Dios yajmayiy jabom jabom yi mibijcpidijc, yi' huidibi anajty patp nüdzooçin.

3

Tüg tecyma'tpi chögy

1 Tüg xii Pedro etz Juan ypättigii ajcxy tú'ciy ma Dios ytijc, mijminacy xii anajty, je' je' anajty je hori mina ajcxy Dios mibijctzoogixy. **2** Jabom

jabom anajty jääy yajnicxcixy ma je Dios ytijc'aguu tüg tecyma'tpi, jadu'n je' anajty ti yma'xung'aty. Chi ajcxy pidägy je tecyma'tpi ma je Dios ytijc'aguu huidi anajty yxi la Hermosa, jigix jím pijctzohuipy meeñ ma je jääy ajcxy huidibi tigiiyb ma Dios ytijc. ³ Co je jääy tecyma'tpi ijxy Pedro etz Juan ytigihuaangixy anajty ma Dios ytijc, chi pijctzoy meeñ. ⁴ Co Pedro etz Juan ijxy je tecyma'tpi, chi Pedro yminañ:

—Huindicxpejtcich.

⁵ Chi je jääy huindicxpejty, yjiyp'ijxpy anajty ti möhuaani. ⁶ Chi Pedro je tecyma'tpi nimay:

—Ca' nmíididyich plata, oori, huidibi janchtiy nmíidich je' nmöhuip. Miid Jesucristo je Nazaretpi ymic'ajt iich miich nimaayb: Tinaayig etz yöö.

⁷ Huin'it Pedro majch je tecyma'tpi ma a'oygi', e yajtinaygugiiy. Huin'itiy y'oyiiy ymicpijcy je ytecy etz ytecyög. ⁸ Chi je tecyma'tpi ytinaygugiiy etz chi ñajtzibiiy. Chi jada' yöychoñ e ytigiiy ma Dios ytijc miid Pedro etz Juan yöyñip ñidijcni yujctijcni, yam Dios ooy jäymech. ⁹ Tüg'óciy je mayjääy ijxy co anajty yöyñip etz jäymech yi Dios. ¹⁰ Je jääy ajcxy y'ijxy'ajtpy anajty ajcxy je tecyma'tpi e ñejhuiygixyp co je' anajty je' huidibi pijtzohuo'cp pi'c meeñ ma Dios ytijc'aguu huidi anajty yxi la Hermosa. Paady je jääy ajcxy ooy chigiiy jihuuy, co ajcxy ijxy nej anajty yam ti ytunyii ti yjadyii.

Pedro nimiydacy nej anajty je tecyma't ti chögy

¹¹ Je tecyma'tpi huidibi anajty ti chögy ca' anajty ixmach Pedro etz Juan, e tüg'óciy yi jääy anajty ooy jihuuiygixy huinmaaygixy. Chi mic'amy mayjääy

nimujcy Pedro etz Juan jím ma yi Dios ytijc huinduu huidibi jää ytiijpy Salomón. ¹² Pedro co jadu'n ijxy je mayjay, chi yminañ:

—Judío yéydiictijc, ¿nej co mdzachhuinmaaygixy mijcajee? ¿Nej co iich miich ajcxy xychachhuindiicxcixy jadu'n nej jihuüy iich ajcxy jada jää ti nyajtzögyich ti nyajyöychooñich miid ngímmic'ajtich, o miid co iich ajcxy ooy nDios'ojadaty? ¹³ Iich'ajt nDios, je Dios huidi nmij'ap nmijteedy, je Abraham, je Isaac, etz je Jacob y'ojadajt, yi' ti yajtzögy jada tecyma'tpi, jigix yajcömayipy yi' y'ung Jesús huidibi miich ajcxy mgíyejc ma je tungmiidpi. E co je gobernador Pilato je' najtzmadzihuañ, miich ajcxy ca'm'aa'axiiy. ¹⁴ Ma yjapadyii ajcxy mgapijctzoy co huen yajnajtzmadziy, je huidi anajty yajpaatp huädz etz tudägy, chi miich ajcxy mbiijctzoy co huen yajnajtzmadziy tüg jää huidibi anajty ti yjäyyaj'o'cy. ¹⁵ Jadu'n je jää ajcxy yaj'o'cy je' huidibi anajty jugy'ajt yejcp. Je huidibi Dios yajjugypijcy ma anajty ti y'ögy e jada tiy'ajt iich ajcxy nidiy'ajt'ajtpyich. ¹⁶ Miid co ti mibicy Jesús yxii, je mijhuinmañ huidibi Jesús ymic'ajt ti tuñ miid jada pa'mjäy huidibi miich ajcxy m'ijxyp mnejhuiiyb. Com ti mibicy Jesús paady ti chögy janch yajxondicni, jadu'n nej miich ajcxy nidüg'óciy ti m'ijxcixy.

¹⁷ Chi Pedro yjacminañ:

—Nmigügtijcich, nejhuiiybich co miich ajcxy etz mhuindzindijc yaj'o'cy Jesús, miid co anajty mganejhuiiygixy ti anajty ajcxy mduungixy. ¹⁸ Jadu'n cham Dios ti cuyduñ

jadu'n nej Dios y'ayucnajtzcapxiybi ymina'ñ co copicy co yi' Cristo yajnaxipy ayo'n. ¹⁹ Paady játym jothuimbijtcix miich ajcxy ma Dios, jígix ajcxy mbocy yajjötztähuiipy. Huin'it je Huindzin Dios xyajniguexipy ajcxy jotcujc'ájtìn huinixii, ²⁰ e yi' quexamb je Jesúس, je Cristo, je huidibi Dios jayip'aty yhuin'ijx co quexa'ñ ma miich ajcxy. ²¹ Oy jadachambi Jesucristo y'oc-huimipy jíiby tzajpjoty ixti cooni Dios anajty yaj'oyiydäy tijaty, co jadu'n yjaay yi' y'ayucnajtzcapxiybi huidibi miid huädz yjot yhuinma'ñ huidibi ajcxy jecy'ajty tzinay. ²² Jadu'n Moisés nimay iich ajt nmij'ap nmijteedy jecy'ajty: "Je Huindzin Dios xyajniguexaan miich ajcxy tüg yi' y'ayucnajtzcapxiybi, huidibi pidzimamayb ma miich ajcxy mjuugy mmigüg jadu'n nej iich yi' xyguejxy. M'amido'idipy miich ajcxy yi' y'ayuc. ²³ Jadu'n yjadipy co tüg'óciy jääy huidibi anajty ca' capxymidooy je Dios y'ayucnajtzcapxiybi, huädz ajcxy ytigoydähuiipy, e tüg jíibicy ajcxy idipy ma judíoääy ajcxy yajpaady."

²⁴ Chi Pedro yacminañ:

—Jadu'n jada tüg'óciy Dios y'ayucnajtzcapxiybi, chondacy ma Samuel ixti ma jacjadyiini ajcxy, nígapxtay ajcxy jadu'n nej cham ytuñyii yjadyii. ²⁵ Yi' Dios y'ayucnajtzcapxiybi ajcxy, miich je' anajty ajcxy mmij'ap mmijteedy. E je ayuc huidibi Dios yajnimay Abraham ycuydunaamyb miid miich ajcxy co jadu'n yminañ: "Ngonúucxiibich tüg'óciy naaxhuiñyääy miid tüg miich m'ap m'oc." ²⁶ Co Dios y'ung y'o'cy, chi Dios yajjugypijcy jadüg'oc, e quejxy jayip' ma miich ajcxy, jígix

xyconúucxcixipy, etz jigix nidüg'óciy miich ajcxy m'ixmadzípy yi mjibichuinma'ñ.

4

Pedro etz Juan ma tungmíidpi yhuinduu

¹ Pedro etz Juan jímní anajty tzachmíidmiydaaccixy je mayjäy ajcxy, co oy miingixy je judío teedy ajcxy, miid je soldado huindzin, je tzajptíjc cuend'ajtpí etz miid saduceojäy. ² Ooy ajcxy anajty yjotmätcixy co Pedro etz Juan yaj'ixpijccixy anajty je mayjäy etz nímaaygixy co yi öcpí jugypigípy yi' ajcxy, com co Jesús yjugypícy co y'o'cy. ³ Chi je tungmíidpi ajcxy majch Pedro etz Juan, e chi ajcxy pídacry pujxtigoty ixtí com jabomni, com ti anajty chu'íñ. ⁴ Mayjäy ajcxy huidibí anajty ti amido'ijtcixy je Pedro y'ayuc ymibijc ajcxy. E hue' je mibijcpidijc, ac yëydijctijcpi, yajmichomujcy jahueen ycamigoox mílity.

⁵ Je com jabom ajcxy ñaymújcci jím Jerusalén judíojäy tungmíidpi, je mijjäydijc etz yi esribas.

⁶ Nañ jadu'n jím anajty Anás huidibí anajty ane'mb je teedy ajcxy, etz je Caifás, je Juan, je Alejandro, etz tög'óciy teedy mijtungmíidpi yjugymigüg. ⁷ Chi ajcxy pídacry Pedro etz Juan cujc'amy ma anajty ajcxy ñaymugyii, chi ajcxy y'amidooy:

—¿Pin miich ajcxy ti xymöy cötujcin co jada jadu'n ti mdungixy?

⁸ Huin'it Pedro ymíid anajty Espíritu Santo ma yjot yhuinma'ñ, chi ymínañ:

—Miich ajcxy tungmíidpi etz judíojäy mijjäydijc,
⁹ yi' iich miich ajcxy cham xyaj'amidoob yi oybi

tübi yajtuñ ma tüg pa'mjäy e nejhuihuaangixy nej ti chögy. ¹⁰ Cham nimiydactäyich ma miich ajcxy mhuinduu, jaydëbi ajcxy nejhuiydähuiipy tüg'óciy judíoja, co jadayaabi jää huïdibi anajty tecyma'tpi, cham yajpaady ya ma miich ajcxy mhuinduu mic oy, miid je mic'ajt huïdibi Jesucristo je Nazaretpi yejcpy, je jää huïdibi miich ajcxy myajcruudzpejt, huïdibi Dios yajjugypijc co y'o'cy. ¹¹ Yi Jesúس jadu'n nipaady nej tüg tzaa oybi, huïdibi ajcxy potzpidiyc, ca' yajtungixy co ytijccojcixy. Jesús cham ti paady mijtung ma Dios, jadu'n yi' ni paady nej tüg mij tzaa huïdibi ytungbaatp ma poch ytaatz. ¹² Ca' jac ni pin huïdibi jébi xyajniidzoocim ajt n'alma. Jesucristo yi' je' tügpajc huïdibi Dios yejc ma jää ya naaxhuiñ huïdibi jébi xyajniidzoocim ajt n'alma.

¹³ Co je mijtungmiidpi ajcxy ijxy midoy jadu'n nej Pedro etz Juan ajcxy huinmic jommic ycapxcixy, etz nejhuiiy co ca' ajcxy y'ixpicyjäity, chi ajcxy ooy jihuiy huinmay. Nañ yi' ijxcajp ajcxy co je' anajty huïdibi ajcxy ti miid huïdity Jesús. ¹⁴ Cha co yjactimjimity anajty je jää huïdibi anajty ti chögy ytinäy miid Pedro etz Juan, paady ajcxy ca'jajty nej midziptzonipy. ¹⁵ Chi je tungmiidpi ni'anemdiy huen yajpidzimyii Pedro etz Juan ma je mayjäy anajty ñaymugyii, jigix ac jëyi tungmiidpidiyc iiyöyaangixy capxyöyaangixy Pedro etz Juan ypocy. ¹⁶ Chi ajcxy yminañ:

—¿Ti cham nduunim miid yijiibi jää ajcxy? Com tüg'óciy jää huïdibi tzinaayb ya Jerusalén ñejhuiyb ajcxy co ti túngixy mijhuinmañ, e ca' huaad iich ajt nmínaanim co ca' yjanchity. ¹⁷ Tzoc

capx'adujcim co ca' huaad ajcxy jacnimiydägipy Jesúsjadachambi etz jacnicxpi xii tiempo.

¹⁸ Chi ajcxy mijhuoy Pedro etz Juan, chi ajcxy nimay co ca' huaad ajcxy ni nej ocnimiydaacnip, ni ca' jacyaj'ixpigipy miid Jesúsyxii. ¹⁹ Huin'it Pedro etz Juan y'adzooy:

—Huinmaaygix miich ajcxy ci'm pen tiy'ajt jada ma Dios co iich miich ajcxy ngapxycöbigipy jayijp, ca'ydi yi Dios. ²⁰ Com iich ajcxy ca' nni'amonaangixy jadu'n nej iich ajcxy ti n'ixy ti nmidoy.

²¹ Huin'it je tungmiiidpi ajcxy adzigi'ñ migapxy Pedro etz Juan, e najtzmadziiy ajcxy. Ca' ajcxy mihiuinma'nybaty nej tzaachytunipy Pedro etz Juan. Com tüg'ociy jääy yääymejchpy ycömaayb anajty yi Dios jadu'n nej anajty ti ytuñii ti yjadyii. ²² Je jääy tecyma'tpi huidibi tzoooc co Dios mihiuinma'ñ ytuñ, ymiid anajty yjimiit huixchigüipx naxy.

Je mibijcpidijc ajcxy pijctzoogixy ma Dios jotmic'ajt

²³ Chi Pedro etz Juan co yajnajtzmadziiy, chi ajcxy ñicxy ma ymigügtijc anajty, yajmiiidmijydaactay tüg'ociy jadu'n nej teedy huindzin etz mijjäydijc anajty ti ñimáayigixy. ²⁴ Co jada ayuc ajcxy midoy nidüg'ociy ajcxy tú'ciy yjot yhuinma'ñ pidacy, chi ajcxy Dios mibijctzoy yminañ ajcxy:

—Huindzin Dios, miich je' ti m'oyduñ je tzajp, je naaxhuiñbi, je mejy etz tüg'ociy tijaty. ²⁵ Miich miid mEspíritu je David myajcapxy, e yi' jadu'n yminañ:

¿Nej co jada naaxhuiñybí jääy chachhuaangíxy
chachjíhuüygíxy, e yí jääy ajcxy
huinmaaygíxy huídibí ca' ytimytijity?

²⁶ Yí reydijc ya naaxhuiñybí midziptzoõn ajcxy yí
Dios. Etz je tungmíidpi cajp cajp ñaymuji
ajcxy, midziptzoõn ajcxy Huindzin Dios, etz
midziptzoõn ajcxy Cristo.

²⁷ Com janch co je rey Herodes etz yí gobernador
Poncio Pilato ñaymuji ya ma jada cajp miid
huídibí ca' yjudíojäity ajcxy etz miid judíojäy
ajcxy, midziptzoõn ajcxy yí m'ung Jesús huídi
anajty ti mhuin'ixy. ²⁸ Yí ajcxy ti cuydungíxy
tüg'óciy jadu'n nej miich, Huindzin Dios, ti
myajnigödugíy jadu'n nej ytuníiyb yjadiiyb.
²⁹ Jadachambi Huindzin Dios, ix jadu'n nej yí
tungmiitpi xychachmijotmá'tcixyich. Mo' yí
mdumbí ajcxy jotmic'ájtin, jígiix m'ayuc ajcxy
capxhuäcxípy amic jotmic, ³⁰ e miid miich
mmic'ájtin chögípy pa'mjäydijc, tunípy ajcxy tijaty
ijxpejt etz mijhuinma'ñ miid yí m'ung Jesús yxii,
huídibí miid huädz yjot yhuinma'ñ.

³¹ Co ajcxy mibijcpidijc tú'ciy anajty ajcxy yjot yhuinma'ñ
³² Je mayjäy huídibí anajty ti mibicy, tú'ciy
ajcxy yjot yhuinma'ñ. Ni pin anajty ycamina'ñ
co naydüğ jé'adyii. Hue' anajty yminaangíxy
co tú'ciy jé'ájtigíxy. ³³ Je majmetzpi Jesús
y'ayuccapxhuäcxípy amic jotmic capxhuäcxy je
tiy'ajt jadu'n nej je Huindzin Jesús yjugipiçy

Je mibijcpidijc tú'ciy anajty ajcxy yjot yhuinma'ñ

³² Je mayjäy huídibí anajty ti mibicy, tú'ciy
ajcxy yjot yhuinma'ñ. Ni pin anajty ycamina'ñ
co naydüğ jé'adyii. Hue' anajty yminaangíxy
co tú'ciy jé'ájtigíxy. ³³ Je majmetzpi Jesús
y'ayuccapxhuäcxípy amic jotmic capxhuäcxy je
tiy'ajt jadu'n nej je Huindzin Jesús yjugipiçy

co y'o'cy. E mij ajcxy Dios ypubejti. ³⁴ Ma je' ajcxy ca' ni ti yajmayjajtcixy, com tūg'óciy tijaty anajty ajcxy ymiid ñaax o ytíjc ytoocpy anajty ajcxy, e yejccixy anajty meeñ. ³⁵ Chi je meeñ yajcidigiiygixy je apóstoles ajcxy e yi' ajcxy moy nidüg nidüg pinjaty yajmayjajtp. ³⁶ Jim anajty miid je' ajcxy tūg levita jää huidi anajty yxii José, huidibi ma'xung'ajt ma yi ñaaxjot mey agujc huidibi yxii Chipre, je huidibi je majmetzpi Jesús y'ayuccapxhuäcxpi, yxii moy Bernabé, huidibi huimbidzim je yajjotcujc'ajtpi. ³⁷ Je Bernabé tocy ytundac huidibi anajty ymiid, e chi mimiiñ je meeñ, e yajcidigiy je apóstoles ajcxy.

5

Je Ananías etz Safira ajcxy Dios mdundigoy

¹ Chi jadüg yedydijc, huidi anajty yxii Ananías, miid ytoxyijc, Safira, toogy ajcxy tūg it ytundac. ² Ananías ñayyajnihui'mi jac'anaxy je meeñ, e yaninicxy Jesús y'apóstoles ajcxy je jac-hueenip, jadu'n nej jihuïy yejctay tūg'óciy, etz yi' ytoxyijc ñejhuiiyb anajty. ³ Chi Pedro nimay Ananías:

—Ananías, ¿nej co myajtuñ je mujcu' yhuinmañ, e mhuin'iinañ je Espíritu Santo, e ti mbugoñ jac'anaxyipi meeñ nej ti tzoo'adyii yi pidägy tiibi mdoogy? ⁴ ¿Nej ca' anajty yi' miich mdundac'adyii? E co ti mdoogy, ¿nej ca' anajty je' miich mmeeñ'adyii? ¿Nej co jadu'n ti mdundigooy? Dios ti mhuin'iiañ, canan jää.

⁵ Co jadu'n midoy, jímíyi Ananías yciday, e chi y'o'cy. E tūg'óciy jää ajcxy huidijaty nejhuiiy, ooy ajcxy chigiiy. ⁶ Huin'it ymiiñ jadyii yujcyecpidijc,

chi ajcxy mo'ñ Ananías ñinïcx, e oy ajcxy yajnaaxtigïy.

⁷ Codugiig hori naxy, oy ytigïy je Ananías ytöxyijc, e ni ca' nejhuïy anajty ti ti ytuñyii ti yjadyii je ñäy.

⁸ Pedro y'amidoohui:

—Yajnímaaygich, ¿nej janch jadu'n ti mdooccixy yi mdundac jadu'n nej ti mgapxcixy?

Chi je töxyjäy y'adzooy:

—Janch jadu'n ti ndoogyich.

⁹ Chi Pedro yminañ:

—¿Nej co ti mnaygápxigixy mhuin'íina'ñ yi Espíritu Santo? Cha ma tjc'aguu je jääy ajcxy ytínäy huidi oy ti yajnaaxtigïy mñäy, e jadachambí miich ajcxy xyajnicxaam nañ jadu'n.

¹⁰ Ti'm huin'itiy Ananías ytöxiyc yciday, e chi y'o'cy. E chi oy ycídägy ma Pedro ytecymijc. Co je yujcyeechipidijc ytigïy, chi ajcxy je' paaty ögy. Chi ajcxy yajpidzimy etz oy yajnaaxtigïy ma ñäy ymijc.

¹¹ Chi tög'óciy je jääy ajcxy huidibi Jesúus mibijcp etz tög'óciy huidibi midou jada nej ti yjadyii ti ytunyii, chi ajcxy ooy chigïy.

Canaag mij'ijxpejt etz tiy'ajt

¹² Je majmetzpi Jesúus y'ayuccapxhuäcxpi ooy anajty ajcxy Dios ymic'ajt yajniguëxici etz ijxpejt yejccixy ma yi jääy ajcxy. E tög'óciy jääy ajcxy huidibi Jesúus mibijc jabom jabom anajty ñayyöymújcigixy ma Dios ytijc huinduu huidibi yxii Salomón. ¹³ Ca' jac ni piñ anajty mijnicxpeda'ñ mijyöypeda'ñ je' ajcxy. E je jääy ajcxy yjacyajmij'ajtpy huidi Jesúus anajty ooy mibijccixyp. ¹⁴ Mayjäy oy mibijcni Jesúus y'ayuc, yëydijctijc etz töxyjäydijc. ¹⁵ Etz ixti pa'mjäydijc anajty ajcxy yajnicxy mijtügijc

cijx'aam pidaaccixy, jigix co Pedro ñaxipy jím ycadimjecyity co nicxy y'aa'ap yjäty ma je pa'mjäy. ¹⁶ Nañ jadu'n mayjäy chooñ anajty huídijaty huingon ycajp, ymiingixy Jerusalén, miidmiingixy pa'mjäy, etz huídibí ca'oybí miid ma yjot yhuinma'ñ, e tüg'ociy yajtzoctaayb anajty ajcxy.

Pedro etz Juan yaj'ixhuídijtcixy yajpahuídijtcixy

¹⁷ Huin'it je teedy mijtungmiidpi etz huídibí sadeo ijxpíjcín ymíjpídacp ooy ajcxy yajca'oy'ijxy, ¹⁸ e co ajcxy majch je apóstoles ajcxy, chi ajcxy pidacy ma je mijpujxtíjc. ¹⁹ Chi Huindzin Dios tüg y'ángel je huin'it coodz yaj'ahuaach je pujxtíjc aguu, yajpidzímy ajcxy, chi ajcxy nímay:

²⁰ —Nícxciix, tinay'ahuiiygix tzajtigoty, yajmíidmiydaaccix yi mayjäy ajcxy Jesucristo ytiy'ajt nej jébi jäy ajcxy paadipy jugy'ájtin jemybi.

²¹ Co jadu'n midoy, chi com jabom ytigliy ajcxy jopyñi tzajtigoty. Jiiby je' ajcxy anajty niyaj'ixpijcco'ni.

Chi je teedy mijtungmiidpi etz jacpinjaty miid, chi ajcxy capxyñiguejxy yi judíojäy ymíjjäydijc etz ixpícytíjc co huen junta jadyii. Chi ajcxy capxyñiguejxy huen nicxy yajpidzímyii jiiby pujxtigoty yi apóstoles ajcxy. ²² Co je policías ajcxy ymejch ma je pujxtíjc, ca' ajcxy paady je apóstoles ajcxy. Chi ajcxy huimbijtni miid tiy'ajt, ²³ chi ajcxy nímay:

—Hue' iich ajcxy ti nbaadcixy yi pujxtíjc aducy, etz je soldadtíjc jím tijc aguuuy yjaccuend'ajtcixy. Chi co iich ajcxy nyaj'ahuäch je pujxtíjc, ca' iich ajcxy ni pin ti nbaatyich jiiby pujxtigoty.

²⁴ Co jadu'n ajcxy midoy, je teedy mijtungmiidpi etz je soldado huindzin, etz jacjadyii teedy huindzin ajcxy, chi ajcxy ooy huinmay nej jada y'occogixihuip. ²⁵ Huin'it tūg jāy miin huidibi nimaayi ajcxy:

—Je jāy huidibi miich ajcxy mbidac pujxtigoty, chim je' ajcxy tzajtigoty yaj'ixpíjccixy yi mayjāy.

²⁶ Chi je soldado huindzin miid soldadtijc ñicxy ma yi apóstoles ajcxy jāy yaj'ixpíjccixy, chi ajcxy yajniçxy oy'amy, com tzigiib anajty ajcxy co je mayjāy chaagädziyb. ²⁷ Co ajcxy yajmiiñ, chi ajcxy pidacy ma je maytungmiidpi yhuinduu. Chi je teedy mijtungmiidpi je apóstoles ajcxy nimay:

²⁸ —Iich ajcxy ti ngapx'aducy co ca' huaad m'ocjacyaj'ixpíjccixni ma Jesús yxii. E ñti ti mdungixy? Ti myajhuäctaaygiy y i m'ixpíjcin ma Jerusaléngajp, e iich ajcxy miich pocy xyjátyim yajmihui'mam co Jesús y'o'cy.

²⁹ Chi Pedro etz jacjadyii apóstoles ajcxy y'adzooy:

—Copicy iich ajcxy ngapxycöbigipyich yi Dios jayijp ca'ydi jāy. ³⁰ Je Dios huidibi iich ajt nmij'ap nmijteedy y'ojadajt, yi' yajjugypyje Jesús huidibi miich ajcxy myaj'öc cruudzcixy. ³¹ Je Dios Teedy jadachambí hue' Jesús miidity aa'oy'amy jiiby tzapjoty, e ti pidagy ane'mbi etz yajnidzoocpi jigix yi judío jāy ajcxy yjothuimbidiy e yajhuinmeecxipy ajcxy ypcocy. ³² Iich ajcxy tiy'ajt nyejcpy miid jada ycixpi, etz nañ jadu'n je Espíritu Santo huidibi Dios ymooyb piñjaty capxymidoohuiip.

³³ Co je jāy ajcxy jadu'n midoy, chi ajcxy ooy yjotmätcoty, chi ajcxy jaya'ögä'ñ. ³⁴ Huin'it

ytinayíg̃y ma je naymujctac tüg fariseojäy, hue' anajty yxii Gamaliel, hue' je' anajty Moisés yley ñihuindzin'ájtíp. E jääy ajcxy ooy anajty yajmij'ajtcixy je Gamaliel. Chi je' ni'anemdiiy co huen yajpidzimyii tzojcyi jiiby tiba'y je apóstoles ajcxy. ³⁵ Chi Gamaliel nimay yi tungmiiidpi ajcxy:

—Judío yëydijctijc ajcxy, íxcim ti mdungixy miid jada jääy ajcxy. ³⁶ Jäymetz miich ajcxy co jecy'ajty je Teudas ypidig̃y yminañ co je' ymijity yjanchity, e chi ypanicxi oy nimidaax migo'pxti yëydijc. Chi ajcxy yaj'o'ci, chi tüg'óciy huidibi anajty ti ypanicxyii yöihuäcxтай, e jadu'ñyi je' ajcxy ñitigoyday. ³⁷ Jacnamni je huin'it xii mina capjäy anajty ñecypejtcixy, ypidig̃y Judas huidibi tzon Galilea. Mayjääy ypanicxi; nañ jadu'n ajcxy yaj'o'cy, e tüg'óciy jääy huidibi panicxy jadu'ñyi ajcxy yöihuäcxтай. ³⁸ Paady iich miich ajcxy jadu'n nimaaaygixy, ixmajtzcix yi apóstoles ajcxy, e ca' mmijyöybejtcixy. Peni jääy yi y'ayuc ytii'ajt huidibi ajcxy ymiid, cixip tigoyip yi'. ³⁹ Pen Dios y'ayuc ytii'ajt yi' ajcxy ymiid, ca' ajcxy mjadiipy nej myajcödígóoygixyipy. Jaty nayguend'ájtigixy, ca' jecyity co Dios anajty miid mdziptungixy.

⁴⁰ Nidüg'óciy ajcxy jäägidacy Gamaliel ycapxhuíjin. Huin'it ajcxy mijhuoy yi apóstoles ajcxy. Chi ajcxy tzaachytuñ, chi ajcxy ci'ajty, etz capx'adujcy co ca' huaad Jesús y'ayuc jaccapxhuäcxip. Huin'it ajcxy najtzmadziyy. ⁴¹ Je apóstoles ajcxy ypidzimy ajcxy ma tungmiiidpi ajcxy yhuinduu ooy yjotcujcity co Dios jadu'n ti aa'ixiy co huen tzaachytuñii miid Jesús yxii yciixpi. ⁴² E ooy ajcxy yaj'íxpíjccixy etz nimiydaaccixy

Jesucristo jabom jabom jadu'n tzajtigoty nañ jadu'n majaty tijc.

6

Chi ajcxy yajnibejty huixtujc mutztungmiidpi

¹ Je huin'it xii ajcxy huidibi ixpijcp Jesús y'ayuc nügi anajty ñimayiy'adiitzcixy. E huidibi anajty capxp griego ayuc ytigiiy nayñigápxip miid huidibi judío y'ayuc capxp. Yminaangixy co yi griegojäy co'ögy töxyjädič, ca' anajty ajcxy paady quipxijaty miid je judíojäy co'ögy töxyjädič caayin uucin jabom jabom. ² Huin'it yi majmetzpi apóstoles ajcxy yajnaymujctaayi je jäy huidibi Jesús mibijcp, chi ajcxy yminañ:

—Ca' huaad iich ajcxy Dios y'ayuccapxhuäcxin n'ijxmajch, e nicxyich caayin uucin yajhuäcxixy. ³ Paady miich ajcxy migügtiјc nayhuin'íxigix huixtujc yeydijctiјc huidibi oy yajmij'ajtni Dios, huidibi huädz oy yhuinma'ñ ymiid, huidibi je Dios yjihui'ñ ymic'ajt miid, e huen ajcxy tung'adiib jada tung. ⁴ Iich ajcxy njacmibijctzohuamy Dios, etz iich ajcxy njacyaj'ixpigamy Dios y'ayuc.

⁵ Tüg'óciy ajcxy jäygidacy je' ayuc. Chi je mayjäy huin'ijxy Esteban huidibi ymiid ooy ymibijcin, etz ymiid Espírito Santo. Nañ huin'ijxy ajcxy Felipe, Prócoro, Nicanor, Timón, Parmenas, etz Nicolás. Nicolás ca' je' anajty yjudíojäiyi. Hue' je' anajty chooñ jim Antioquia, jécyip anajty jiipatigiyyiñi judíojäy ytiy'ajt. ⁶ Chi ajcxy yajnicxy je jäy ma je apóstoles ajcxy. Chi ajcxy je apóstoles Dios mibijctzoy e ciñixajy ajcxy.

7 Je Huindzin Jesús y'ayuc nügi anajty jää tzach-nejhuiiyñi. E je mibijcpidijc nügi anajty ajcxy chachnimayiiyñi jím Jerusalén, ixti may judío teedy ajcxy ymibijcy.

Majch ajcxy Esteban

8 Je Esteban ymiid anajty Dios ymic'ajt etz y'oy'ajt e oy mijhuinma'ñ tuuñ, etz yejcy ijxpejt ma jää ajcxy. **9** Huin'it xiñ nijéjity ixpicytijc ooy ñay'ijxquípxigixy y'ixpijcín miid Esteban jím ma judíojää ajcxy ñaymujctac huidi anajty yxiñ Libertados. E jím anajty Cirene jää, Alejandría jää, Cilicia jää, etz huidibi tzomb jím Asia ñaaxjot. **10** Ca' ajcxy mimadacy Esteban com hue' je' anajty ycapxy miid yhuijy'ajt ycujc'ajt huidibi je Espíritu Santo anajty mooyip. **11** Chi Esteban ymidzip ajcxy mujuy jää huidibi jébi nihuambety Esteban, co ti anajty ooy ycapxtigooy etz ni'ojjy Moisés etz Dios. **12** Jadu'n ajcxy yajyuumiig yaj'oxiig yi jää mijjäydijc, etz huidibi ajcxy yaj'ixpijc Moisés yley. Chi ajcxy mimadacy majch ajcxy Esteban, yajniçxy ajcxy ma je judíojää ymijtungmiidpi etz ixpicytijc ñaymújcigixy. **13** Chi ajcxy ixtaayi jää huidibi nihuambediib, chi ajcxy yminañ:

—Jada Esteban jibic nigapxy yi Dios ytijc etz Moisés ytiy'ajt. **14** Ti iich ajcxy midoy co yminañ co Jesús je Nazaretpi yjidamy je Dios ytijc, e yajtigadza'ñ Dios ytiy'ajt jadu'n nej Moisés ajt xy-mooyim.

15 Huin'it je judíojää tungmiidpi e tūg'óciy jää nej anajty ajcxy jím iñaaygixy huindicxpejty ajcxy Esteban. E chi ajcxy ijxi yhuiñyijip jadu'n anajty quëxiig ynej y'ángel yhuiñyijip.

7

Esteban ñaygohuaani ma tungmiidpi yhuinduu

¹ Huin'it je teedy mijtungmiidpi yaj'amidooy Esteban:

—¿Nej janch jadají?

² Chi Esteban y'adzooy:

—Migügtijc ajcxy etz mijjäydijc ocmidoogix. Ich ajt nDios mijpi janchypí nayquëxíci ma iich ajt nmij'ap nmijteedy Abraham jecy'ajty co anajty jím ity Mesopotamia ñaaxjot, ca'ní anajty chinaydacpicy jím Harán. ³ Chi Abraham Dios ñimaayí: “Ixmatz mnaax mgajp etz tüg'óciy m'amigügtijc, e nicx ma yi naaxjot huidibi myajniixihuamyb.” ⁴ Chi Abraham chooñ ma yi Caldea ñaaxjot, e nicxy tzinaydacpijcpí jím Harán. Co yteedy oy y'o'cni, chi Dios Abraham yajmiiñ ma jada naaxjot ma miich ajcxy cham mdzinäy. ⁵ E ca' Dios moy Abraham jada naaxjot ya, ni ca' ma yhuäcxtägipy. Hue' je' janchtiy yaj'ahuaniiy co möhuaaniiy y'ap y'oc, e co anajty je' ajcxy jëdiib. Oyñi anajty Abraham ca' y'ung miiidity co Dios ymigapxi. ⁶ Nimaayí Dios co y'ap y'oc y'adzinähuipy ajcxy ma huingjäy ñaaxjot, etz chi ajcxy ytumbi'adiipy etz chaachytuníiyb midaax migo'px jímijt. ⁷ Nañ jadu'n Dios nimay Abraham: “Ndzaachytuníipyich je naax cajp ma yi m'ap m'oc anajty ytumbi'adyii. Chi choonip ajcxy jím, e chi xymiduniipyich ma jadayaabi it.” ⁸ Dios ytuun tüg capxytuunin miid Abraham, co huen ajcxy yajtiy'ajttihiup. Paady co Abraham y'ung Isaac yma'xung'ajty coductujc xií ajcxy oy tiy'ajttiíy. Nañ jadu'n Isaac ymang Jacob, e Jacob yi

ymang nimajmetzpi ajcxy, huidibi ajcxy ñi'ap'ajty yi nimajmetzpicypí Israel ycajp.

⁹ Chi Esteban yjacminañ:

—Je' ajcxy Jacob ymang, iich ajt nmij'ap nmijteedy, ymi'ijxtinaayb anajty ajcxy y'uch José. Chi ajcxy José toocy, chi je' yajnicxi jím Egipto, per Dios miid anajty y'ity José, ¹⁰ etz nihuaañ yajtzoocy ma ayo'n jotmay. Chi Dios moy ixpíjcín jígix cömay ypidzimipy ma Faraón, je Egipto jää yrey. Chi je rey José tung moy huen ane'my je Egipto naaxjot etz ane'mipy je rey ytíjc.

¹¹ Huin'it xii ymiiñ mijyuu mij'ayo'n jím Egipto etz jím Canaán ñaaxjot. Je huin'it xii iich ajt nmij'ap nmijteedy ca' anajty ajcxy paady ti ycayipy. ¹² Co Jacob oy nejhuíy co jím Egipto yajpaady jím trigo, chi jím quejxy ymang ajcxy trigo juuybi. Je' ajcxy huidibi iich ajt nmij'ap'ajtim nmijteedy'ajtim. Chi ajcxy y'oy tüktecy trigo juuyb. ¹³ Je mimejtz'ocpi co ajcxy oy trigo juy, huin'it José ñayñigapxi ma y'ajch ajcxy. E chi je rey nejhuíy pínjäy je' anajty je José. ¹⁴ Chi José capxyñiguejxy huen cidaaccixy jím Egipto yi' yteddy Jacob miid tük'óciy yjuugy ymigüg. Hue' anajty ajcxy ñaybaattáayigíxy nidugi'px majmocx jää. ¹⁵ E jadu'n yajaty co Jacobo oy chinaydacpicy jím Egipto. Jím oy comjecy y'o'cni. Nañ jadu'n jím ajcxy y'o'cy may iich ajt nmij'ap nmijteedy. ¹⁶ E chi Jacob yjuugy ymigüg com jecy yajpidzimy Jacob ypajc ma ñaaxtigiy, e chi ajcxy yajnicxy jím Siquem, oy pidaaccixy ma je o'cpí jut huidibi Abraham anajty ti juy meeñygíxy ma Hamor ymang jím Siquem.

¹⁷ Chi Esteban yjacminañ:

—Yt̄imypadaanipy anajty tiempo nej anajty Dios t̄i yaj'ahuaníy Abraham. T̄i anajty yi judíojäy ooy ymayhiyñi jim Egipto. ¹⁸ Chi oy jadüg rey ytighiy ane'mbi huidibí ca' ix'y'adyii José. ¹⁹ Je rey yhuin'hiñ iich ajt nmij'ap nmijteedy, e oy ajcxy chaachytuun. E chi ane'my co huen y'ung ajcxy nüguecytaaygíxy huidibí anajty ajcxy ma'xung'ajtp, jígiñ y'ó'ccixípy. ²⁰ Huin'it tiempo oy yma'xung'ajty Moisés, je huidibí ooy Dios jäygidacy. Chi Moisés ytaj yteedy tugíig po' yajyeeci ma yt̄jc. ²¹ Co ajcxy yajnigueeci, chi je rey ñiix je' agondighiy, e yajyeegy jadu'n nej yci'm'ung. ²² Paady Moisés ixpijcy tüg'óciy jadu'n nej Egipto jäy anajty ajcxy y'ixpícyity, e ooy ymadacy miid y'ayuc etz miid ytung.

²³ Co Moisés anajty miidity huixchíguípx jímijt, chi pidacy yhuinma'ñ co nicxy ixa'ñ je' y'amigügtiyc je Israel y'ap y'oc. ²⁴ Chi Moisés ijxy co tüg egipciojäy chaachytuñii tüg je' y'amigüg. Chi Moisés yaj'o'cy je egipciojäy, yaj'ahuimbijty nej anajty y'amigüg yajtzaachytuñ. ²⁵ Hue' Moisés tijy co je' y'amigügtiyc ajcxy huen nejhuiy huinjihuiy co Dios nihua'naanip ma ymídzip miid Moisés ycixpi. Chi ajcxy ca' huinjihuiy co Moisés nihua'naanip. ²⁶ Com jabom Moisés paty mejtz Israel jäy chachtziptungíxy. Chi Moisés jayajxemaañ je tzip, chi nimay: “Miich ajcxy nay'amigüg'ajtip, ¿nej co mdziptungíxy miich ajcxy miñ xyípy?” ²⁷ Je huidibí anajty ymigüg tzaachytuumb huin'it najtztijiy Moisés, nimay: “¿Pin t̄i xypidägy huindzin etz tiydumbi ma iich ajcxy? ²⁸ ¿Nej xyaj'ögaamich jadu'n nej axiy

myaj'o'cy yi egipciojäy?" **29** Co Moisés jadu'n midoy, chi yqueegy, ñicxy jím ma Madián naaxjot. Moisés jecy y'adzinaay jím Madián naaxjot, e jím oy ypícy. Chi ytoxyíjc paty metz ymang.

30 Huixchiguípx jímijt naxy, huin'it jím adügtuum ma je cop huídibi yxíi Sinaí, ñayguéxíci tüt ángel jinjoty ma tüt quipymang huídibi anajty tzach-tooyb. **31** Chi Moisés ooy jihuiy huinmaay miid je' ycixpi huídibi anajty y'ijxyp. Co oy mihuingoñ, chi midoy co je Huindzin Dios ñimäyii: **32** "Iich Dios huídibi mmij'ap mmijteedy ajcxy Abraham, Isaac etz Jacobo Dios'ajtpy." Chi Moisés chiyugoty, ca' anajty ocjac-huindicxpedaani. **33** E je Huindzin Dios nimaayi: "Jen mgig, com je it ma miich mdinäy, Dios yi' y'it. **34** Iich ti n'ixyich njäyich nej tzaachypi paatcixy jím Egipto. Ti nmidooyich co yi'ajcxy yäxy ytinäy miid je tzaachypi ycixpi. Ti ngidägyich co ajcxy ngohuaanip. Iich miich nguexamyb jím Egipto ma yi Israel jäy ajcxy."

35 Chi Esteban yjacminañ:

—Co Moisés oga'n ñicxy ma iich ajt nmij'ap nmijteedy ca' ajcxy cöbijcy huen y'ane'miiyb, chi ajcxy yminañ: "¿Pin ti xyñimäy co iich miich ajcxy nhuindzin'adiby?" Co mimetz'ocpi Moisés ñicxy ma yi Israel jäy, je taabi anajty je ángel ti ymigapxyii jinye'ñ agujc, chi ajcxy cöbijcy. **36** Je Moisés je' yajpidzim iich ajt nmij'ap nmijteedy jecy'ajty jim Egipto. Moisés ytuun oy mijhuinma'ñ etz ijxpejt huixchiguípx jímijt jim Egipto, jím ma tzaptz mejy, etz jím ma mijtigiduum. **37** Je Moisés huídibi jecy'ajty nimay je Israel jäy: "Dios y'ijxtihuipy tüt jäy ma miich ajcxy m'ap m'oc

huïdibi najtzcapxihuiipy yi' y'ayuc, jadu'n nej ti xy'ijxtiiyich ma miich ajcxy. M'amido'ijtip ajcxy yi' y'ayuc." ³⁸ Je Moisés jim je' anajty mijtigiduum miidje mayjäy. Chi jim je Dios y'ángel miid miydacy ma je cop huidi yxii Sinaí, etz Moisés yajnajx Dios y'ayuc ma iich ajt nmij'ap nmijteedy. Moisés ycöbijc Dios y'ayuc huidibi jugy'ajtin huinixhibi miid, etz jayhui'my miid iich ajt ycixpi.

³⁹ Chi iich ajt nmij'ap nmijteedy ajcxy jecy'ajtpy ca' anajty ajcxy capxcöbigaangixy Moisés, ca' anajty cöbijccixy je' y'ané'min, chachhuimbidaangixy jim Egipto. ⁴⁰ Chi ajcxy Aarón nimay: "Ndzojcypich ajcxy co miich oydun tûg Dios huidibi iich ajcxy xyhuinhooohuip, com ca' nnejhuiyim ti jada'ti yjadyii je Moisés huidibi ajt xyajtzoomim Egipto ñaaxjot." ⁴¹ Chi oyduñ ajcxy tûg huajmang. Chi huindzigiyy ajcxy je huajmang huidibi anajty ti yajcojcixy, e ooy ajcxy mijotcujc'ajty huidibi ci'm anajty ti yajcojy. ⁴² Huin'it xii ajcxy Dios y'ixmajtzi, huen ajcxy ojadaty yi xii, yi po' etz madza'. Com jadu'n Dios y'ayuc cojaaybi cojaay co Dios jadu'n yminañ:

Israel jää ajcxy canan iich je' huidibi ti muhindzigiyygixy jim mijtigiduum huixchiguipx jimijt.

⁴³ Ti mgiyńicxcixy Moloc ytijc etz yi Renfán ymadza', tzadzech, quipychech etz oori oyduñ huidibi miich ajcxy ci'm myajcoj huidibi anajty ajcxy m'ojadadam. Paady iich miich ajcxy nyajpidzimaangixy ma yi mnaaxjot, e nguexaangixy jiguem jim Babilonia nínaxy.

44 Chi Esteban yjacminañ:

—Jim mijtigiduum iich ajt nmij'ap nmijteedy ymiiđ anajty cochactijc ma anajty ajcxy Dios huindzigiy. Jiiby anajty ajcxy yujcciy je tzaa ma Dios ytì'y'ajt ycojaayity. Je cochactijc ajcxy ycoj jadu'n nej anajty ti yaj'ane'myii Moisés, e nej anajty yajni'ixiyii nej tunipy. **45** Iich ajt nmij'ap nmijteedy mihu'i'm je cochactijc, e iich ajt nmij'ap nmijteedy huidibi miiñ ma jada naaxjot miid Josué, chi mimiiñ ajcxy je cochactijc je taab ajcxy mimadacy je ymidzip canaag'agajp. Dios yaqidzim je' ajcxy ymidzip ma je naaxjot, jigix yajcidigihuip iich ajt nmij'ap nmijteedy. Yajtuuñ ajcxy je cochactijc, ixti cooni David ytigiiy ane'mbi. **46** Dios yjäygidaac je rey David, e David yjacoja'ñ anajty tìjc oyduñ ma jëbi yaj'ojadaty yajhuindzigiyy Dios, je Dios huidi Jacob mijpidac jecy'ajty. **47** Per Salomón je' oy cojy Dios ytìjc. **48** Oy yi Dios tzajpjotypi ca' chinäy ma yi tìjc tiibì jäy cojy. Jadu'n nej je Dios y'ayucnajtzcapxiybi jecy'ajty jaybety co Dios jadu'n yminañ:

49 Je tzajp hue' je' iich n'anemdac, jada naaxhuiñybi iich ndecypocxtac. ¿Ti tìjc iich miich ajcxy xycojaanip? ¿Ma je it huidibi it ma iich jëbi nbocxy?

50 ¿Nej cay iich ti n'oydundäy tìjc'óciy?

51 Miich ajcxy ooy mjotjuuñity, ca' mgapxymidoy Dios. Jadu'n Esteban yjacminañ:

—Jadu'n miich ajcxy mjot mhuinma'ñ miidity jadu'n nej jäy ajcxy huidibi ca' Dios ytì'y'ajt nejhuiiyi. Miich ajcxy játyim midzip'ajtpy je Espíritu Santo. Mdügiyb ajcxy miid mmij'ap mmijteedy.

52 Miich ajcxy mmij'ap mmijteedy chaachytuun tūg'óciy Dios y'ayucnajtzcapxiyybi. Yí' ajcxy yaj'o'c Dios y'ayucnajtzcapxiyybi huídibí jayijp'aty najtzcapxiyy co yminañ tūg jāy huídibí tudägyip. E co je tudägy jāy ymiin, chi miich ajcxy agojiix myaj'o'cy. **53** Je Dios y'ángel miich ajcxy xymooy je Dios ytiy'ajt, e ca' ajcxy mgöbijcy.

Yajtzaagögätcixy Esteban

54 Co je mayjäy midoy jadu'n nej Esteban yminañ, chi ajcxy mijotmätcoty Esteban, chi ytigiiy ajcxy tiitzmucxpi tiitzqueetpi. **55** E chi je Esteban jihuìy je Espíritu Santo ma yjot yhuinmañ, chi chajp'ijxy, e ijxy yi Dios y'oy'ájtin etz ijxy Jesús ytinäy a'oy'amy ma Dios Teedy. **56** Chi Esteban nimay je mayjäy:

—iljxcix! N'ijxypich yi tzajp ahuädz, e n'ijxypich je jāy huídibí tzoon tzajpjoty ytinäy a'oy'amy ma Dios Teedy.

57 E chi je mayjäy ajcxy ytätz'ac amo'cxy, chi ajcxy ytigiiy huambi jihuìybi, e chi ajcxy nimujcy yajmujcy Esteban. **58** Chi ajcxy yajpidzimy Esteban cajppa', je' oy cögätcixy. Je tiy'ajt yejcpí huídibí jadu'n idíitz, chi yjocxhuit ajcxy yajmihui'my tūg yeeg'anäg huídibí anajty yxii Saulo. **59** Jim anajty ajcxy Esteban tzachcätcixy. Chi Esteban Dios mibijctzoy, yminañ:

—Huindzin Jesús, cöbíjcigich n'alma.

60 Huin'it ycoxtinay'ahuiiy, e chi yaaxqueegy mic yminañ:

—Huindzin, ca' mbocy ixipy nej ajcxy xytuñich. Co jadu'n Esteban yminanday, chi oy y'ögy.

8*Saulo pahuidijttägy ooy mibijcpidijc*

¹ Saulo ytuun quipxycapxy miid huidibi ajcxy yaj'o'c Esteban.

Huin'it xii yaj'ixhuidijt yajpahuidijt pinjaty anajty Jesús mibijcp jím Jerusalén. Tüg'óciy je jääj ajcxy huidibi Jesús mibijcp anajty yqueec-huäcxtay, ñicxy ajcxy jím Judea ñaaxjot etz Samaria ñaaxjot. Jëyi je majmetzpi apóstoles ajcxy jachui'miiy. ²Nijëjity yëydijc huidibi Dios huindzigiyyb oy yajnaxtigiy Esteban. E ooy ajcxy jotmay jihuiyy, yaaxy ajcxy miid je' yciipi. ³ Chi Saulo ooy ixhuidijtcoty pahuidijtcoty huidijaty Jesús mibijcip etz tijc tijc anajty yajpidzimy pahuich pajugutu yëydijctijc etz töxyjäydi, e pidaaccixy anajty pujxtigoty.

Jím Samaria ajcxy capxhuäcxy Dios y'ayuc

⁴ Je huidi ajcxy queec-huäcxtay ycapxhuäcxyp anajty ajcxy Jesús y'ayuc huen tim ma'amy huidijtcixy. ⁵ Nidügti huidibi anajty yxi Felipe ñicxy jím Samaria, ytigiiy y'ayuccapxhuäcxpi, yajnimap ajcxy Cristo ytiiy'ajt. ⁶ E je jääj ajcxy ñayyöymujci nidüg'óciy ajcxy y'amido'ijtcixy janch amoñyi jadu'n nej Felipe anajty ymiedyägy e ijxyp anajty ajcxy je mijhuinma'ñ huidibi Felipe anajty ytumyb. ⁷ Com may anajty jääj jím huidibi miid ca'oybi ma yjot yhuinma'ñ, e tzoocp anajty ajcxy. E co je ca'oybi anajty ypidzimy ma je jääj, chi je jääj ooy yjacyaaxqueecy. Etz nañ mayjää anajty chögy huidibi ca'yci' ytecy yücxys etz tecyma'tpi. ⁸ E jadu'n je mayjää ajcxy anajty jím ooy yjotcujcit.

9 Jim anajty tüg yëydijc huïdibi anajty yxii Simón huïdibi anajty ti ni'ixpigïy huijyäy huinma'ñ, e ooy anajty may Samaria jääy huin'iiñ, ymina'ñ co je' anajty ymijity yjanchity. **10** Tüg'óciy jääy anajty oy amido'ijtcixy Simón y'ayuc, pi'ctijc etz mij'anäctijc, e yminaangixy:

—Jadayaabi yëydijc ymiid jada Dios ymic'ajt.

11 Ooy anajty je jääy ajcxy Simón mijniçxpejtcixy, com miid je mañ'ajt anajty jecy ti chachhuin'iniçixy. **12** Co je Samaria jääy mibijcy je ayuc jadu'n nej Felipe ñimiydacy Dios y'ané'min etz Jesucristo, chi ajcxy ñibejty yëydijctijc etz töxyjäydijc. **13** Etz je Simón, je huijyäy, nañ jadu'n mibijcy e ñibejty. Chi Simón puyöyiíy Felipe, ooy jihuüy huinmaay jadu'n nej je mijhuinma'ñ huïdibi anajty Felipe ytumyb etz jadu'n nej anajty Dios ymic'ajt ijxi.

14 Co ajcxy je majmetzpi apóstoles ajcxy, huïdi anajty jim Jerusalén, nejhuiiy co je Samaria jääy anajty ti cobiçccixy Dios y'ayuc, chi ajcxy quejxy jim je Pedro etz Juan. **15** Co Pedro etz Juan yja'ty jim Samaria, chi ajcxy Dios mibijctzoy miid je mibijcpidijc ycixpi, jigix ajcxy ymöhuiiyb je Espíritu Santo. **16** Com ca'ní anajty je' ajcxy ñicidägyii, jeyi anajty ti ñibejtcixy ma Huindzin Jesús yxii. **17** Huin'it Pedro etz Juan ciniçajy ajcxy, e chi je Espíritu Santo y'adigiyy yjottigiiy ajcxy.

18-19 Co Simón ijxy co je Espíritu Santo y'adigiyyi yjottigiiy co yi apóstoles ajcxy yciniçajy, chi Simón yaj'ahuaniiy je' ajcxy meeñ, yminañ:

—Mooygich nañ jadu'n yi mic'ajt jigix co nginiçájibich hueñypinity nañ jadu'n jëbi ajcxy

je Espíritu Santo y'adigÿii yjottigÿii.

20 Chi Pedro nimay Simón:

—Mi'ögihuipy miich mmeeñ, miid co mhuinma'ñ ti mbidägy co meeñygíx mbada'ñ je huidibi Dios ñiyejcp. **21** Com miich ca' xypaady jadayaabi tung, com miich mjot mhuinma'ñ ca' ytudägity ma Dios. **22** Jothuimbit e ixmatz yi mjibic-huinma'ñ, e mibijctzou Dios, ca' jécyity xyhuinmeecxipy jadu'n nej jibic mjot mhuinma'ñ mmiidity. **23** Com janch ta'm miich mjot mhuinma'ñ, e yi jibicpi hue' xymiidity mach.

24 Chi Simón y'adzooy:

—Mibijctzou je Huindzin Dios miid iich yciixpi, jigix ca' ti xyjadiipyich jadu'n nej miich ti xyñimäyich.

25 Co Pedro etz Juan tiy'ajt yejcy etz capxhuäcxy Dios y'ayuc jim Samaria, chi ajcxy yhuimbijty jim Jerusalén. Chi ajcxy canaag agajp ñaxiyy jim Samaria ñaaxjot, e capxhuäcxy Dios y'ayuc nej ajcxy y'alma nïdzoocin paadipy.

Felipe miid je Etiopía jäy

26 Huin'it xii Huindzin Dios y'ángel migapxy je Felipe, nimay:

—Tzoon ya, nicx ma madzäcruudz ypidzimy, ma je tü'aa huidibi tzomb jim Jerusalén huidibi nicxp jim Gaza.

Je' je' je tü'aa huidibi adügtuum najxp. **27** Felipe tim janitzon e ñicxy, e tü'am naybaatti miid tûg Etiopía jäy. Hue' je' anajty eunuco, mijitungmiid jim Etiopía. Yi' je' tesorero'ajt anajty ma je töxyjäy huidibi anajty yxi Candace huidibi anajty ane'mb jim. Je eunuco jim anajty ti y'oy Jerusalén Dios

ojadajtp. ²⁸ E chi yhuimbijtni anajty ma ycajp, iñaaayb anajty carretijoty yam chachnecycapxy. Hue' anajty chachcapxyp je Dios y'ayuc huídibi Isaías ycojaay. ²⁹ Chi je Espíritu ñimay Felipe co huen nicxy najtzpadiy je carreti ma je eunuco anajty y'iñäy.

³⁰ Co Felipe mihuingoñ je carreti, chi midoy co je jääy anajty capxy je necy huídibi Isaías yjaay, chi y'amidooy:

—¿Nej mhuinjihuÿb huídibi mgapxyp?

³¹ Chi je jääy y'adzooy:

—¿Nej iich nhuinjihuÿhuipy pen ca' pín xyajnímäyich?

Chi je eunuco nímay je Felipe co huen miid iñäyii carretijoty.

³² Je huídibi anajty je eunuco chachcapxyp jadu'n je' anajty ymina'ñ:

Jadu'n ajcxy nicxy yaj'ögy nej jääy borregi nicxy yaj'ögy. Je' amoñ'ity jadu'n nej borregi amoñ'ity co jääy níme'pxy. Ni tüg'aa huam ycaminañ.

³³ Ti jääy yajtzöyduñii, ca' ajcxy a'ixiÿ co yjanayñigapxtüdaani. Ni y'ap y'oc ycaca'ty pín ocnigapxtüdiib. Co yaj'öci, chi chooni ya naaxhuiñ.

³⁴ Chi je eunuco y'amidooy Felipe:

—Tunmay'ajt yajnímaaygich pín jada ayucnajtzcapxiÿybí ñimiydacpy, ¿ci'm ñayñimidyägyii o ji jada huingbi pín nimiydacpy?

³⁵ Chi Felipe yajtzondacy je ayuc capxtiicxin ma jadayaabi Dios y'ayuccojaaybi ñecy. Chi yajmídmíydaaci nej Jesús yjajty y'ayoy. ³⁶ Co ajcxy ñajx ma tüg nii, chi je eunuco yminañ:

—Cha nii, ¿nej ca' iiich jëbi huaad nnibetyi?

37 Chi Felipe y'adzooy:

—Pen mmibijcpy Jesús miid tūg'óciy yi mjot mhuinma'ñ jëbi mnibety.

Chi je jäy y'adzooy:

—Nmibijcpyich co Jesucristo Dios yi' y'ung.

38 Chi je eunuco n̄may je carreti huindzin co huen yajtinayxipy je' carreti. Chi nimetz ajcxy ñicxy ma nii, e chi Felipe yajniibejty je eunuco.

39 Co ajcxy ñibidzimy, chi je eunuco ijxtigoy je Felipe. Jadu'nyi je Huindzin Dios y'Espíritu yajnicxi. E chi je eunuco ytü yajyöyñi joccuyc. **40** Felipe yajpaty j̄im Azoto, chi ñajxy cajp cajp capxhuäcxì Jesucristo y'ayuc ixti yja'ty j̄im Cesarea.

9

Saulo yjothuimbijty

1 Ooy Saulo tzach'ixhuidijty pahuidijty Jesús yjäy, y'ahuändacy ooy, e yaj'öga'ñ anajty ajcxy. Paady oy ixy je teedy mijtungmiidpi, **2** pijctzoy cötújcin, co anajty ñicxa'ñ j̄im Damasco ma yi judíojäy ajcxy ñaymujctac, madza'ñ pinjaty Jesús y'ayuc mibijcip. Saulo yajmiina'ñ anajty ajcxy mach j̄im Jerusalén huen yëydijctijcity huen töxyjäydijcity. **3** Jim anajty Saulo ñicxy mihuingoñ je Damasco cajp. Huin'it jocromoñyi je tiicxin huidi tzomb tzajpjoty, ñigidaaci jühuiddity je Saulo.

4 Huin'it Saulo yciday, e midoy co ñimäyii:

—Saulo, Saulo, ¿na'amy co xychach-pahuidijttägyich?

5 Chi Saulo yajtiy:

—¿Mbín miich, Huindzin?

Chi midoy co y'adzoyii:

—Iich je' Jesús, je huidibi miich mdzach-pahuidijtacpy, ci'm nayyajtzaachytunyii jadu'n nej huajyuub co jiipconebei'y huidi miid ñuumygumyii.

⁶ Chi Saulo chiyuygoty chachchigiiy, e yminañ:

—Huindzin, ¿ti mdzojcpy nduniipyich?

Chi je Huindzin Jesús ñimaayi:

—Pidiig etz nicx cajpjoty, e jim nyajnimähuipy ti jebi mduñ.

⁷ Je yeydijctjc huidibi anajty Saulo ymiid ooy ajcxy ñay'adzigiiyi, co midoy je' ajcxy ayuc e ca' ajcxy ni pin ma y'ijxy. ⁸ Chi Saulo ypidig, e co huindicxienci ca' pin ma oc'ijxni. Chi ajcxy majch Saulo ma yci', e chi ajcxy huijtnicxy jim Damasco.

⁹ Tugiig xii Pablo jim y'ijty huiintz, ca' ycaay y'uucy.

¹⁰ Jim Damasco anajty tûg yeydijc chinäy huidibi Jesús y'ayuc mibijcip, huidi anajty yxii Ananías, cumäyjoty Dios ñimaayi:

—¡Ananías!

E chi je' y'adzooy:

—Cha iich, Huindzin Dios.

¹¹⁻¹² Chi je Huindzin Dios ñimaayi:

—Pidiig, nicx ma je tü huidibi yxii Derecha, e jim ma Judas ytiyc yajtiiu tûg Tarso jäy, huidi yxii Saulo. Dios mibijctzoob je' jim cham, cumäyjoty ti huin'ijxy tûg yeydijc huidi yxii Ananías, co oy ñimiñyi, e ycñixajiiy jigix y'ijxiçip jadüg'oc.

¹³ Chi Ananías y'adzooy:

—Huindzin Jesús, mayjäy ti xyajmiidmiydägyich ajcxy jadu'n nej yi Saulo jibic y'idich jim Jerusalén miid miich mjäy ajcxy. ¹⁴ Jadachambi ti mimiiñ

ya je necy, ma teedy mijtungmiiđpi ti ycötujcmöyii, co huen majtztäy je jää, e yajnicxtähuiipy jím Jerusalén, tüg'óciy pínjaty ojadajtp miich mxii.

15 Chi je Huindzin Jesús nímay Ananías:

—Niçx, com ti iich nhuin'ixy yijiibí yëydijc, jigix iich nxii etz n'ayucich capxhuäcxipy ma tüg'óciy naax cajp huidi ca' yjudíojäity, etz ma yi reydijc, etz nañ jadu'n ma yi judíojäy ajcxy. **16** Iich yi' nyajniimähuipy tüg'óciy, nej ayo'n yajnaxípy miid iich nxii ycixpi.

17 Chi Ananías ñicxy ma Saulo anajty ti yjättägy, co ytigiiy tigoty, chi cñixajy Saulo, e chi nímay:

—Migüg Saulo, je Huindzin Jesús huidibi nayguëxiči jím tü'am ma miich anajty miiñ, yi' ti xyquexyich jigix m'ijxiçipy jadüg'oc, etz je Espíritu Santo xyñidigihuip xycödigihuip.

18 Mic'amy ycäy ma Saulo yhuiin jadu'n nej acx ñümeen, chi y'ijxiçy. Huin'it Saulo ypidügy e chi yajniibejti. **19** Chi Saulo ycaay y'uucy, e chi ymic'pijcy jadüg'oc. Chi jím miid'ijty jecy huidibi ajcxy ixpijcip Jesús y'ayuc jím Damasco.

Saulo capxhuäcxy Dios y'ayuc jím Damasco

20 Chi janch mic'amy Saulo ytigiiy Dios y'ayuccapxhuäcyp ma je judíojäy ajcxy ñaymujctac jím Damasco, yminañ co je Jesús hue' je' Dios y'ung. **21** Tüg'óciy pínjaty anajty midoohuiip Saulo y'ayuc, ooy ajcxy jihuiiy huinmaay, etz ñayñimáayigixy:

—¿Nej ca' jada' yjéjity je huidibi tzachyajcödigoyam yi jää ajcxy huidibi Jesús yxii miyaax ojadájtip jím Jerusalén? ¿Nej ca' jada yjéjity huidi

anajty ti ymiiñ ya jay ymajtzpi, e nicxy ciyega'ñ ma teedy mijtungmiidpi?

22 Je Saulo capxhuacxip anajty Jesús y'ayuc huinmic jotmic, e nigapxtäy co Jesús hue' je' je Cristo, chi yi judíojay ajcxy huidi anajty jim tzinaayb Damasco cijx ajcxy yhuinma'ñ tigoydäy.

Saulo yqueecy ma judíojay ajcxy

23 Ti anajty hueen i xii tiempo ñajtzniniçxiyyi, chi je judíojay ajcxy ñaygapxi co yaj'ögaangixy je Saulo. **24** Saulo ñejhuiiy co anajty yaj'öga'nyii. Chi jim anajty ajcxy y'ahuixyii xiim tzuum ma je poch aguu cajppabi, jim anajty yaj'öga'nyii. **25** E je jay ajcxy huidibi anajty ymijpidacpy Jesús, chi je' ajcxy codiiyñajxy je Saulo mijcachjoty ma je pochycop huidi je cajp miid jübojtz'ahuiddityi, e jadu'n je' choocy.

Saulo yajpaady jim Jerusalén

26 Co Saulo yja'ty jim Jerusalén, oy japuyöyihuaañ je mibijcpidijc ajcxy. Nidüg'óciy anajty ajcxy ooy tzigiyygixy anajty com ca' anajty mibijccixy co je Saulo ti anajty yjothuimbity.

27 Chi Bernabé yajniçxy Saulo ma je nimajmetzp apóstoles ajcxy yajpaady, e chi yajmiidmiyactay nej Saulo anajty ti ixy je Huindzin Jesús tü'am, e nej anajty Saulo Jesús y'ayuc ti capxhuäcxí huinmic jotmic jim Damasco. **28** Huin'it Saulo yhui'my jim Jerusalén, e miid huiddity anajty ajcxy.

29 Aamic jotmic capxhuäcxy je Huindzin Jesús y'ayuc, etz miid miydaaccixy e ñaymicmigápxigixy miid je judíojay huidibi griego ayuc caxp. E je' ajcxy nihuinmayiib co yaj'ögaangixy. **30** Co je

mibijcpidijc nejhuiiy, chi ajcxy yajnicxy je Saulo jím Cesarea, e chi ajcxy quejxnajxy huen nicxy jím Tarso.

³¹ Huin'it tiempo je' ajcxy huídijaty mjpídacp Jesús, jocucjc anajty chinaaygíxy, e nígi anajty ixpijc'ídich Dios y'ayuc ytíy'ajt, jadu'n nej yi huidibi ajcxy tzinaayb ma yi Judea ñaaxjot, Galilea ñaaxjot, etz Samaria ñaaxjot. Chi ajcxy ooy yajmij'ajtcixy je Huindzin Jesús, e miid je Espíritu Santo ypubéjtìn, nígi anajty yjacmayíygíxy.

Pedro yajtzoocy Eneas

³² Co anajty Pedro yhuídijity cogapxíy cajp cajp je mibijcpidijc ajcxy, y'oy nañ jadu'n ma je mibijcpidijc ajcxy huidibi tzinaayb jím Lida. ³³ Jím minaybaattí tûg yéydiyc huidibi anajty yxii Eneas, huidibi anajty ti ypa'm'ijtni tuctujc jímijt, hue' je' anajty ycíuxuy ytecyxuxy. ³⁴ Chi Pedro nimay:

—Eneas, Jesucristo xyajtzoocp, pidig, etz yajpidig yi mmaabejt.

Chi Eneas mic'amy ypidig. ³⁵ Chi ijxy tûg'óciy jääy huidibi tzinaayb jím Lida etz Sarón. Chi ajcxy yjothuimbijttay nidüg'óciy, ixmajztay tûg'óciy yi ñi'ap huinma'ñ e jijptigiyiiy yi Huindzin Jesús y'ixpijcín.

Co Dorcas y'o'cy, chi yjugypijcy jadüg'oc

³⁶ Je huin'it tiempo jím Jope, jím anajty tûg töxyjääy chinäy huidibi mibijcp Jesús, hue' anajty yxii Tabita, je' huidi griegojääy ytijyp Dorcas. E je Dorcas oy xii tiempo anajty yajnaxy mi'oyjää'aty yi jääy ajcxy. ³⁷ Jadu'n yajtji huin'it tiempo Dorcas ypa'mbejty, e chi ytímy'o'cy.

Co ajcxy yajtziiday, chi ajcxy je öcpí yajnicxy ma je tijc mīmejtnihuijtzpetypi. ³⁸ Je Jope cajp naymihuingon'ájtíp anajty miid Lida cajp ma anajty Pedro yajpaady, co mībijcpidijc ajcxy anajty nejhuiy co je' anajty yjímity, chi ajcxy mejtz yëydiyc quejxy co huen nímäyii:

—Min tzojc ya Jope.

³⁹ Huin'it Pedro ñicxy miid je' ajcxy. Co jím yja'ty, chi ajcxy yajnicxy ma je tijc mīmejtnihuijtzpetypi, e jím anajty ajcxy je co'ögy töxyjäydijc ajcxy ytinayjühuídityi ma je öcpí, chachyaaxcixy. Chi ajcxy Pedro yaj'ijxy je huit níjen huidibi Dorcas anajty ti yaj'oyiy co anajty yjugy'atyñi. ⁴⁰ Mícamy je Pedro quejxpídzimday je jäy ajcxy. Chi ycoxtinay'ahuiiy, e Dios mībijctzoy. Chi huindicxpejty je öcpí, nímay:

—Tabita, pidiig.

Huin'it Tabita yhuindicxiyy, e ijxy je Pedro, chi iñaygugiiy. ⁴¹ Chi Pedro majtzi yci', e chi huijtzígy. Chi yaaxi ymigügtíjc etz co'ögytöxyjäydijc ajcxy, chi ajcxy yajcidigiiy juugy. ⁴² Tüg'óciy jäy ajcxy jím Jope nejhuiyday co Pedro yajjugypijcy je Dorcas. E mayjäy mībijcy je Huindzin Jesús. ⁴³ Jadu'n yajty co Pedro y'ijty jím Jope canaag xii ma je coodzpi ytíjc huidi anajty yxii Simón.

10

Pedro etz Cornelio

¹ Jim Cesarea anajty tüg tungmiidpi huidi anajty yxii Cornelio, hue' je' anajty capitán'ajtp ma tüg batallón soldado ajcxy yxiijip, la Italiana. ² Je Cornelio ooy anajty ytudägyity, etz je' miid tüg'óciy

y'ung ytöxyijc ooy anajty yajmij'ajtcixy Dios. Je Cornelio nañ jadu'n ypubety miid meeñ je judíojäy ayoobtijc, e je' Dios ojadajt anajty jabom jabom. ³ Tüg xii, minacyxii anajty, Cornelio huin'ijxy janch huädz Dios tüg y'ángel ñigidaaci, e ñimaayi:

—¡Cornelio!

⁴ Chi Cornelio huindicxpejty je ángel janch tzigiiyb anajty, e chi yajtiiy:

—¿Ti Huindzin?

Huin'it je ángel y'adzooy:

—Jadu'n nej mDios'ojadaty etz jadu'n nej mbubety ayoobtijc ti Dios jäygidägy. ⁵ Quex mjäy jím Jope, huen nicxy yajtzoñ Simón, huidibi nañ jadu'n yajtijp Pedro. ⁶ Jím je' yja'ttacy ma jadügpi Simón, je cootzpi huidi ytijc mihiungon mejypa'. Je Pedro xyajnimähuiipy ti mdunipy.

⁷ Co je ángel ñicxní huidi anajty ti ymigapxyii, chi Cornelio yaaxi mejtz ytumbi, etz tüg soldado huidi Dios capxymidoob, etz huidibi je Cornelio ooy ymijnicxpedyii. ⁸ Chi yajmihdmiydactay nej je ángel ñimaayi, chi ajcxy quejxy jím Jope.

⁹ Com jabom jím anajty je quejxyöybí ajcxy ñicxy mihiungon Jope, cujc yxii anajty, e chi Pedro ypejty ma tijcnícx Dios ojadajtp. ¹⁰⁻¹¹ Ooy Pedro anajty yuubögyii, e ooy jacaya'ñ, jímni anajty yjíicxy yaj'oyíyii. Chi Pedro huin'ixy je tzajp ahuädz, e huin'it ijxy quidägy jadu'n nej poob huit mijpi yxóchity majaty ytaatz. ¹² Jiiby ma je poob huit, jiiby anajty canaagnax iyujc huidijaty midaax yci' ytecy etz tza'ñ etz joon. ¹³ Huin'it Pedro midoy co anajty ñimäyii:

—Pedro, pidig nicxy yaj'ög yi iyujc etz tzüdz.

14 Chi Pedro y'adzooy:

—Ca', Huindzin, caminaabi iich ti njicxy huidibi jibicip etz huidibi ca' ñigödúcyity nicxy judíojäy jicxcixy.

15 Huin'it jadüg'oc ayuc midoy ñimäyii:

—Huidibi Dios yajhuach ca' huaad mdiy co yi' yibicity.

16 Tugiig'oc jadu'n yajti, chi je poob huit ypättigiiyñi tzajpjoty. **17** Jim anajty Pedro tzachhuinmay nej anajty yhuimbidzimy je tibí ixy co yja'ty ma tijc aguu je Cornelio yquexyöybí huidi ajcxy anajty nidiihuip yajtihuip je Simón ytijc.

18 Chi ajcxy mic ycogapxiy yajtiiy pen jim anajty yjättägy Simón huidibi anajty nañ jadu'n yajtijp Pedro. **19** E je Pedro je' anajty chachhuinmaayb tibí ixy, chi je Espíritu Santo Pedro ñimaayi:

—Tugiig yeydijc ji xy'ixtäy. **20** Pidig e minac, nicx miid je' ajcxy, e ca' ti mhuinmay, com iich jadu'n ti nnimäy co huen xy'ixtäy.

21 Huin'it Pedro yminajcy ma je' ajcxy, je Cornelio quexyöybí, nimay ajcxy:

—Iich je' huidibi miich ajcxy m'ixtaayb, ¿ti yciipi co ti mmiingixy?

22 Chi ajcxy y'adzooy:

—Yi' iich ajcxy ti xyquexyiich yi Cornelio huidibi capitán'ajtpi, je' tudägy jää huidibi Dios yajmij'ajtp, je huidibi tük'óciy judíojäy ooy tzójccixy, etz cömaaygixy. Huindzin Dios tük y'ángel ñimay Cornelio co miich miiñ nyajhuoy, jigix mnícxip ma yi' ytijc, e y'amido'ida'ñ ajcxy nej miich myaj'ixpiga'ñ.

23 Chi Pedro yajtijctigiiy je' ajcxy. Chi ajcxy jím ymaahu'i my. Com jabom Pedro ñicxy miid je' ajcxy, e chi nijéjity ypanicxi huídibi mijpidacp Jesú斯 huídi anajty ajcxy tzinaayb jím Jope.

24 Com jabom ajcxy yja'ty jím Cesarea ma Cornelio anajty y'ahuixy tügmucy miid yjugymigüg, etz nijéjity piñ ooy miid ñaymigüg'adyii, huídijaty anajty ajcxy jayiþp ti nimäy. **25** Co Pedro oyjäty ma je tijc, chi Cornelio ytijcpidzimy oy yijiþpcobadíy je Pedro, e chi ycoxtinay'ahuíy yajmij'ada'ñ anajty je Pedro. **26** Chi Pedro huijtztinayígy je Cornelio, e nimay:

—Tinayíig, ca' xyajmij'ida'ñich, nañ jadu'n iiich njayiþty nej miich.

27 Miid anajty ycapxy ymíydägy co ytijctigiy, jiiby anajty mayjäy ni'amugí'ahuijxcixy. **28** Chi Pedro nimay ajcxy:

—Miich ajcxy mnejhuiþyb co yi judíoþäy ycos-tumbre capx'aducy ca' huaad judíoþäy yöymucy miid huídibi ca' yjudíoþäyity, ca' huaad ytigíigixy ma ajcxy ytijc. Per Dios ti xyajni'ixiþich co ca' huaad nmína'ñich ca' oyjäyity huädzjäyity piñjaty. **29** Paady co oy ti xyajhuoyiijich ti nmiiñich, ni ca' huam ti nmína'ñich. Nnejhuiþhuaamyiçh na'amy co oy ti xyajhuoyiijich.

30 Chi Cornelio y'adzooy:

—Cham ymímidaaaxxiijíy, jadu'n nej jadachambi hora, ya iiich anajty ma ndiçich, jaygay jay'ügy nDios'ojadatyich. Com hue' anajty mijminacy xii mina judíoþäy ajcxy ycapxtaaccixy, co tüg ñayguëxici jadu'n nej jay miid ypoob huit janch adiçxp. **31** E je ángel xyñimaayich: “Cornelio,

Dios ti xymidoohui m'oración e ti jadu'n jäygidägy jadu'n nej mbubety yi ayoobtijc ajcxy. ³² Quex mdumbi jim Jope, huen nícxxy yajtzoñ Simón huidi nañ jadu'n yajtijp Pedro. Jim Pedro yja'ttagy ma je cotzpi ytijc huidibi yxii Simón, huidibi tzinaayb mi'huingon mejypa'. Co je' ymiinipy, chi xymiidmíydägipy." ³³ Paady nguejxyich janch mic'amy huen nícxxy xy'ijxtäy. E ti may'ajt mduñ co ti mmuiñ. Jadachambí cha iich ajcxy nidüg'óciy ma Dios yhuinduu. E n'amido'idáangixyich tüg'óciy je y'ayuc huidibi je Huindzin Dios ti xyaj'ane'my jébi xyajnímaaygixy.

Pedro Dios yti'ajt nigapxy nimiydacy ma Cornelio ytijc

³⁴ Huin'it Pedro ytigiiy y'ayuccapxhuäcxpi, nimay ajcxy:

—Jadachambí huinjihuüybich, co yi Dios ca' ni tüg ix'yixy jäy, y'actzojctaayb hueñypíntiy. ³⁵ Dios ycöbijcpy hueñypinjäyity huidibi tzinaayb huen huidibi naax huen huidibi cajpity, pen chigiiyb ajcxy Dios, pen tumyb oybi. ³⁶ Dios ti quexy yi' ytij'ajt ma yi Israel jäy ajcxy, yajnimay co ji cham jotcujc'ájtìn miid Jesucristo iich ajt nHuindzin. ³⁷ Miich ajcxy mnejhuiyb yajxon nej ti ytunyii ti yjadyii ma judíojäy ajcxy ñaax ycajp chondacy jim Galilea, Juan el Bautista ti anajty capxhuäcxì Dios y'ayuc ytij'ajt etz yjäyyajniibety. ³⁸ E mnejhuiyb miich ajcxy co Dios yejc je Jesús je Nazaretpi je Espíritu Santo, e nej Jesús yhuidijty e tuuñ oy'ájtìn, etz mijhuinma'ñ, jadu'n nej yajtzocy je jäy ajcxy huidi anajty ane'm'ijtp ma yi mujcu'. Com Dios anajty miid y'ity je Jesús. ³⁹ Iich ajcxy je tiy'ajt

nmiiidich tüg'óciy jadu'n nej Jesús yajaty y'ayoy jím Judea naaxjot etz jím Jerusalén. Huin'it ajcxy Jesús yaj'o'cy cruudzcíxy. ⁴⁰ E Dios yajjugypiçcy codugiig xii, e chi yajnayguëxiç ma iiçh ajcxy. ⁴¹ Ca' ti yajnayguëxiçyi ma tüg'óciy jäy, jeyi ma iiçh ajcxy huidi jayijp Dios yhuin'ijx jigix tiy'ajt nyegipyich. IIçh ajcxy caaymujc uucmujc huin'it co yjugypiçcy ma y'o'cy. ⁴² Ti xyquexy iiçh ajcxy ayuc ngapx-huäcxpi ma mayjäy ajcxy etz nidiy'ajt'adipyich ajcxy co Dios Jesús ti pidägy mij'ane'mbi ma yi juugypi etz ma yi ögypi. ⁴³ Nañ jadu'n jecy'ajty tüg'óciy Dios y'ayucnajtzcapxiibí ñimiydac ajcxy Jesús, e ymınañ ajcxy co tüg'óciy je jäy ajcxy pínjaty mibijc je Cristo, Dios huinmecxib ajcxy ypocy.

Je Espíritu Santo ycídacy ma je ca'pi ajcxy yjudíojäyity

⁴⁴ Yam anajty Pedro ycapxyñi co je Espíritu Santo ñiidigiyyi ycödigiyyi ajcxy nidüg'óciy huidijaty y'amido'ijt Pedro y'ayuc. ⁴⁵ E je judío mibijcpidijc ajcxy tiibí anajty miin miid Pedro, ooy ajcxy jihuiy huinmay co Dios quejx Espíritu Santo ma je jäy ajcxy huidibi ca' yjudíojäyity, ⁴⁶ co midoy ycapxcixy miid huingbi ayuc, etz cömaygixy jäymejtcixy Dios. ⁴⁷ Chi Pedro ymınañ:

—¿Nej ca' jada' y'óyity co ñiibedipy ajcxy huidibi Dios ti ymóoyigixy je yEspíritu Santo jadu'n nej iiçh ajt xymooyim?

⁴⁸ Chi Pedro ni'ane'mdiyy huen niibejtcixy ma Huindzin Jesucristo yxii. Huin'it ajcxy Pedro co-huaniiy huen hui'my tüg xii mejtz xii miid je' ajcxy.

11

*Pedro yajmíidmíydacy jím Jerusalén nej anajty ti
ytuñyii ti yjadyii*

¹ Je apóstoles ajcxy etz je mibijcpidijc ajcxy huidi anajty ajcxy jím Judea, midoy ajcxy ayuc co nijéjity jääy huidi ca' yjudíojäity ti anajty ajcxy cöbijciy Dios y'ayuc. ² E co Pedro yhuimbijty Jerusalén, chi nijéjity judíojäy ajcxy ojy Pedro, je' ajcxy huidibi tzachmijpidaaccixp judíojäy ycostumbre jadu'n nej ajcxy tiy'ajttiyygixy ymang. ³ Je' ajcxy nimay Pedro:

—¿Na'amy co oy ti mgo'ixiiy jääy ajcxy huidi ca' yjudíojäity, etz ti mgay m'ügy miid je' ajcxy?

⁴ Chi Pedro nimiydactay tük'óciy jadu'n nej anajty ti yjaty, chi yminañ:

⁵ —Jím iich anajty Jope nDios'ojadatyich. Chi nhuin'ijxyich jadu'n nej tük mij poob huit chooñ tzajpjoty, cidägy ma iich nhuinduu, xóchity anajty ma midaax ytaatz. ⁶ Co nnimijhuägyich n'ixa'ñich ti jiiby, chi n'ijxyich may iyujc, jiiby iyujc midaaxpi yci' ytecy, jiiby ahua'nbi iyujc, jiiby tza'ñ, etz joon.

⁷ Chi nmidooyich tük ayuc huidibi xyñimaaybich: “Pedro, pidig, yaj'ög yi iyujc etz tzüdz.” ⁸ Chi n'adzooyich: “Ca' Huindzin, com caminaabi ndzüchich iyujc huidibi ca' ñigo'adúcyity judíojäy ajcxy tzüdzipy.” ⁹ Chi mimetz'ocpi tük ayuc tzajpcíxy xyñimäyich: “Huidi Dios ti yajhuäch, ca' huaad mdiyj co ca' y'ochú'tznity.” ¹⁰ Tugiig'oc jadu'n yajti, chi je poob huit ypättigiiyñi tzajpjoty.

¹¹ Huin'it xyñimiiñich je quexyöybí nidugiig, chooñ ajcxy jím Cesarea. ¹² Chi je Espíritu xyñimaayich, co min n'ocnicxich miid je' ajcxy,

ca' ma ni ti nhuinmayipyich. Miid nicxyich nidugiig nmigügtijcich. Chi iich ajcxy ndigiyy ma je jää ytijc. ¹³ Je codijc xyajmiidmiiydaacich co je' anajty ti huin'ixy tüg ángel ma ytijc, ñimäyii: "Quex mdumbi ajcxy jim Jope huen nicxy yajtzoongixy Simón huidibi jää ytijpy Pedro, ¹⁴ e je' xyajniämähuip nej jëbi Dios m'alma xyajniidzoocip, miich etz tüg'ociy mjiin mdijc mjuugy-migüg."

¹⁵ Co Jesús y'ayuc ngapxhuäcxtzondaacich, chi je Espíritu Santo ñidigiyyi ycödigiiyi je' ajcxy. Tim jadu'n nej xyñidigiyyim xycödigiiyim je jayijp'atypi. ¹⁶ Huin'it njäymejtzcoodyich nej je Huindzin Jesús yminañ: "Janch Juan, je Bautista, jää yajniibejt miid nii, e Dios jää ajcxy y'adigihuiiyb yjottigihuiiyb je Espíritu Santo." ¹⁷ Pen Dios ti ymöyii je jää ajcxy huidibi ca' yjudíojäyity tú'ciy miid huidibi iich ajt ti xymooyim co nmibijcim Jesucristo. ¿Ocjactim piñ iich co Dios nmidzip'adiiybich?

¹⁸ Je mibijcpidijc ajcxy jim Jerusalén, co ajcxy midoy Pedro y'ayuc, chi ajcxy y'amonday. Chi ajcxy Dios jäymejch cömay, chi ajcxy yminaangixy: "Dios jadu'n ti ymina'ñ co je' ajcxy huidibi ca' yjudíojäyity jëbi yjothuimbijtcixy, jigix Dios ymöhuiiyb jugy'ájtin huiniixibí."

Antioquía jää ymidoo ajcxy Dios y'ayuc

¹⁹ Taabi jää yaj'o'cy Esteban, chi jää ajcxy ooy ixhuidiijtcoty pahuidiijtcoty Jesús yjää jim Jerusalén. Chi nijëjity ajcxy yqueecy, nicxy ajcxy jim Fenicia ñaaxjot, etz jim Chipre, etz jim Antioquia. E capxhuäcxy ajcxy je oybi ayuc ma jadyii judíojäy, ca' ajcxy jac ni piñ yajniimay. ²⁰ E nijëjity

mibijcpidijc huidibi jím anajty ajcxy yconaaixip ycogájpíp Chipre etz Cirene, chi ajcxy ñicxy jím Antioquía. Chi yajmíidmíiydacy ajcxy je Huindzín Jesú斯 y'ayuc míid griegojäy ajcxy. ²¹ E je Huindzín Dios ooy ypubejtí je' ajcxy, e ooy mayjäy ixmajch je jibic-huinma'ñ etz mijpidaaccixy yi Huindzín Jesú斯 ytíy'ajt.

²² Co je mibijcpidijc ajcxy jím Jerusalén mídoogíxy jada ayuc, chi ajcxy quejxy Bernabé jím Antioquía. ²³ Co Bernabé jím yja'ty, chi ijxy jadu'n nej Dios anajty oy'ájtìn tì tuñ, chi oy yjotcugíiy je Bernabé. Chi capxhuijy tüg'óciy co huen ajcxy janch cíxyjot huinjot cuyduuni yi Huindzín Jesú斯 y'ayuc ytíy'ajt. ²⁴ Com Bernabé oyjäy je' anajty, e ooy mijpidägy Dios y'ayuc etz ooy míidity je Espíritu Santo jotjoty huinma'ñyjoty. Ymíid je' ycapxhuijìn ooy mayjäy mijpidacy Jesú斯 y'ayuc ytíy'ajt.

²⁵ Co jadu'n yajti, chi Bernabé oy ixtay Saulo jím Tarso, e co paty, chi míidmíiñ Antioquía. ²⁶ Jadu'n yajajty jím ajcxy y'ijty tüg jímijt, yaj'ixpijccíxy je mayjäy huidibi ajcxy jiptyigíiy je Jesú斯 y'ixpíjcín. Jím Antioquía oga'n yxiimoy cristiano, je jäy ajcxy huidibi mijpidacp Jesú斯.

²⁷ Huin'it tiempo nijéjity tiy'ajtnajtzcapxiíybí chooñ Jerusalén ñicxy ajcxy jím Antioquía. ²⁸ Tüg huidi anajty yxií Agabo ytinay'ahuíiy mayjäyjoty, e chi je Espíritu Santo yajcapxi, e yminañ co mijyuu anajty ñaxcidäga'ñ huindu'ñybí naaxhuiñ. E janch jadu'n yajti taab anajty Claudio y'anem'y. ²⁹ Huin'it je mibijcpidijc ajcxy jím Antioquía pidacy ajcxy yhuinma'ñ co quexaangíxy pubéjtìn ma

ymigügtijc ajcxy huidi tzinaayb jím Judea, jadu'n nej pubéjtin piñ tím yega'ñ. ³⁰ E jadu'n ajcxy tuuñ. E je meeñ tiibí anajty ymucy yajmiguejxy ajcxy je Bernabé etz Saulo ma je miibijcpidijc tungmiidpi jím Judea.

12

Co Jacobo y'o'cy etz co Pedro yajpujxtijctigüiyi

¹ Huin'it tiempo je rey Herodes yajmajtzí nijéjity Jesús yjäy, e chi yajtzaachytuuni. ² Chi ni'anemdiy huen yaj'ogyii miid espada je Jacobo, je Juan y'uch. ³ Co je rey nejhuiiy co je judíojäy ajcxy jadu'n ooy jäygidaaccixy, chi ymajtzí Pedro nañ jadu'n. Hue' jadu'n yajtí xiijoty, je xii mina tzajcaagy caaygixy huidi ca'pi ylevadura miidity. ⁴ Co Pedro yajmajch, chi yajpidacy pujxtigoty. E chi je rey ane'my co huen midaaxpicy soldado ajcxy cuend'adyii, tügpicyjaty midaax soldado ajcxy. Hue' anajty je rey ti huinmay xinanaxy anajty tiyduna'ñ Pedro mayjäy agujc. ⁵ Pedro jiiby anajty pujxtigoty janch oy cuend'aty. E je miibijcpidijc janch Dios miibijctzodiib anajty ajcxy miid Pedro yciixpi.

Dios y'ángel yajpidzimy Pedro pujxtigoty

⁶ Huin'it coodz ma ca'ní anajty yxiimiy, ma je Herodes anajty tiyduna'ñ Pedro mayjäyjoty com jabom, Pedro maab anajty, e soldado agujc ajcxy ciroxch tecyxoch anajty miid cadena, e jadügpicy soldado ajcxy pujxtijc'aguy anajty ajcxy ycuend'aty. ⁷ Chi janch timetiini yHuindzin Dios tüg y'ángel ñayguëxiyi ytinäy ma Pedro yhuinduu, e je pujxtijc yaj'aniyday. E chi je ángel tijyücxys Pedro ma ycaach, chi yajmäyhuijy, e nimay:

—Pídíg mic'amy.

Chi je cadena ycäday ma Pedro yci'. ⁸ Chi je ángel nímay Pedro:

—Ñayhuíni, yajtig'i mgíig.

Co Pedro yajtig'i yday ycíg, chi je ángel nímaayi:

—Yajtig'i mjocxhuit, e pajamgích.

⁹ Chi Pedro pujxtíjc pídzímy axam ma je ángel, ni ca' nejhuíy pen janch anajty huidibi je ángel tumyb, hue' jihuíy jadu'n nej ycumäy. ¹⁰ Chi ñajxy ajcxy ma tügpícy cuend'ajtpí, mic'amy ajcxy mímetzpi ñínajxy. Co ajcxy yjäty ma míjpujxtíjc aguu, ma míjtuba', chi je' ci'm'ahuaach. Chi ajcxy ypidzímy. Ti anajty míjyöygíxní co je ángel ixmatzni Pedro. ¹¹ Huin'it Pedro yhuinma'ñymejch, chi yminañ:

—Jadachambi njihuiybích co janch jada' co je Huindzin Dios ti quexy y'ángel, e yi' ti xyñihua'ñích ma Herodes, etz jadu'n nej tüg'óciy judíojäy ajcxy anajty xytuna'ñích.

¹² Co Pedro yjot yhuinma'ñ ymejch, chi ñícxys ma María ytíjc, je Juan ytaj, je Juan huidi jää ytijpy Marcos, ma anajty ajcxy jím mayjää tügmucy y'íjtcixy Dios mibijctzoogíxy. ¹³ Co Pedro tijc'aguu cojxnojcy, je tiba'y'amybi, chi tüg töxy'anäg ypidzímy huidi anajty yxii Rode,ixa'ñ piñ je' tijc'aguu cojxnojcy. ¹⁴ Co oy yögmídoy co Pedro je' anajty, chi ca' ytijc'aguu yaj'ahuaach. Jéyi co poyígy ñícxys tigoty co anajty tzachjotcújcity, nigapxy co Pedro je' anajty ma tijc'aguu.

—Chi je jää ajcxy nímay Roda:

—Mlooçjíiyb jada' miich.

Chi je töxy'anäg y'adzooy co janch je' anajty. E je jäy ajcxy yminaangixy co ca' yi' yjëjity, hue' jada' Pedro y'ángel.

¹⁶ Yam Pedro anajty tijc'aguu tzachcojxnocy co ajcxy ya'ahuaach, chi ajcxy ijxy, chi ajcxy ooy chigiiy yjihuiiy. ¹⁷ Pedro cimiid ytìy'ajtyejcy co huen amoñ ajcxy. Chi yajmìidmiydacy nej je Huindzin Dios anajty ti yajpidzimyii pujxtigoty. E nimay ajcxy co huen nicxy yajmìidmiydägy jada je Jacobo etz jacjadyii mibijcpidijc.

Chi Pedro ñicxy huingbi cajp.

¹⁸ Co yxiimiyy, huin'it soldadtìjc ajcxy ooy ytigiyy huambì jìhuiiybi huinmay'ahuidijty, com ca' nejhuiiygixy nej je' anajty ti ytunyii ti yjadyii miid Pedro yciixpi. ¹⁹ Chi Herodes ni'ane'mdiyy huen nicxy yaj'ixtäy Pedro. E co ca' yajpaty, chi pijctzoy tiy'ajt ma soldado ajcxy huìdi anajty Pedro ti ycuend'adyii. Chi ni'ane'mdiy huen ajcxy nicxy yaj'ögyii. Chi Herodes chooñ jìm Judea, chi oy chinaydacpicy jìm Cesarea.

Herodes y'ögy

²⁰ Herodes janch ymijotmätpy anajty je jäy huìdibi tzinaayb jìm Tiro etz Sidón. Chi je Tiro etz Sidón jäy ajcxy ñaygapxi nej jëbi huin-gohüägihuaangixy je rey. E ymimadac ajcxy co migapxy je Blasto je mijitungmìidpi maabi rey Herodes ytijc. E chi ajcxy pijctzoy co huen tzip ciixy naxy, com co ajcxy xijc mooc jìm anajty yajtzoongixy ma rey ñaaxjot. ²¹ Chi Herodes agapxtu-jcy tìg xii, chi je reyhuit yajtigiyy, chi iñaydac paty ma ycötujctac, chi migapxy ajcxy je jäy. ²² Chi je

mayjäy ajcxy ytigiiy mic capxp miydaacp, chi ajcxy yminaangixy:

—Jada jää huidibi capxp, ca' jada yjäyity, jadu'n yi' nej tūg dios!

²³ E huin'ítiy Huindzin Dios y'ángel yajpa'mbejty Herodes, com ca' anajty huindzigiý cömay je Dios. Chi y'o'cy, ting je' tzütztaayi.

²⁴ Je Huindzin Dios y'ayuc mibijc'idichpy anajty jääy, e yajcapxhuäcxp anajty hueñytimma'amyity.

²⁵ Co Bernabé etz Saulo ajcxy ytungmay jim Jerusalén, huin'it chooni ajcxy jim ymiednicxy huidibi anajty yxi Marcos.

13

Bernabé etz Saulo yajtzondaaccixy ytung huidibi ajcxy pátip

¹ Ma je' ajcxy huidi mijpidacp Jesús jim Antioquía, jim anajty jadyii huidi Dios y'ayuc yaj'ixpijcp anajty, etz nañ huidibi tiy'ajt najtzcapxiyb. Jim anajty Bernabé etz Simón, huidi anajty ajcxy ytijpy el Negro, etz Lucio huidi tzoon Cirene ñaaxjot, etz Manaén huidi tūg yeectac miid Herodes, huidibi ane'm jim Galilea, etz Saulo.

² Tūg xií ajcxy ñayyöymújcigixy jaygay jay'ügy Dios ojadajtcixy. E chi je Espíritu Santo ñimaayi:

—Huen pidáacigich ajcxy Bernabé etz Saulo ahuing jígiç ajcxy ytunipy ma je tung tiibí nyajni-huohuiyich.

³ Chi ajcxy yjacDios'ojadajty etz yjac'ayuu'ajty, e chi je jää ajcxy cñixajy Bernabé etz Saulo, e chi ycapxycijxy miid je' ajcxy.

*Je apóstoles ajcxy capxhuäcxciy Dios y'ayuc jím
Chipre*

⁴ Chi jada' je Espíritu Santo yquejxi Bernabé etz Saulo huen nícxxy Seleucia, e jím ajcxy ybarcotigiiy nícxxy ajcxy jím Chipre mejy agujcpí. ⁵ Co jím ajcxy yja'ty ma barco yjättac huidi yxii Salamina, chi ytigiiy Jesús y'ayuccapxhuäcxp ma je judíojäy ajcxy naymujctac. Tzooñ je Juan anajty nañ jadu'n je' anajty Bernabé etz Saulo pubéjtíp. ⁶ Huidijttay ajcxy ma je naax mejy'agujcpí, e yja'ty ajcxy ma je cajp huidi yxii Pafos. Jím ajcxy paty tüg judíojäy huidi anajty yxii Barjesús, hue' je' anajty huijyjäy, e ñaydijyii anajty co Dios ytiy'ajt najtz-capxiyi, e ca' anajty yjanchity. ⁷ Je huijyjäy ooy miid ñaymigüg'adyii anajty je huidibi ane'm jím, hue' anajty yxii Sergio Paulo. Je Sergio Paulo ooy anajty ycohuinma'ñity, ooy y'ixpícyity. Chi ni'anemdiy co huen nícxxy yajtzonyii Bernabé etz Saulo. Com je Sergio Paulo anajty midoohuaani je Dios y'ayuc. ⁸ Je huijyjäy, huidi nañ jadu'n yajtijp Elimas, midziptzoñ Pablo etz Bernabé, e tücci'y capx'aduga'ñ ca'ydi je gobernador ymibicy. ⁹⁻¹⁰ Chi Saulo, huidibi nañ jadu'n yajtijpy Pablo, miid je Espíritu Santo huindiiçxpejty je huijy jäy, e nimay:

—¡Ooy mjibicjäyity miich, ooy m'aniijity, mujcu' miich xy'ung'ajtp, ooy mmidzip'aty pínjaty oyjot oyhuinma'ñ miid! ¿Mína m'ixmadza'ñ nej mdzachyajtigoya'ñ je Huindzin Dios ytiy'ajt? ¹¹ Jadachambi je Huindzin Jesúx xychachytunaamb, e mhuí'mip huiintz, etz ni ca' je xiimbi tzojc m'ixipy.

Chi je huijyäy mič'amy yhui'my huiintz coodz, chi ixtay pín oc-huijtnicxiib com ca' anajty y'oc'ijxni. ¹² Co je gobernador jadu'n ijxy, chi mijpidacy Jesú斯 y'ayuc, e chi ooy jihuiiy huinmaay nej Pablo nimiydägy je Huindzin Jesú斯 y'ayuc ytiy'ajt.

Pablo etz Bernabé yajpátcixy jím Antioquía etz Pisidia

¹³ Chi Pablo etz ymigügtiјc ajcxy miid ybarcotigiiy, chi ajcxy ñicxy Perge ma Panfilia ñaaxjot. Chi Juan puyöyduutni Pablo etz Bernabé, e chi ñicxní Jerusalén. ¹⁴ Pablo etz Bernabé ñajxy jím Perge oyja'tcixy jím Antioquía ma Pisidia naaxjot. Sábado xií ajcxy ytigiiy ma je judíojäy ajcxy ñaymujctac, chi ajcxy ixtactay. ¹⁵ Co ñecycapxtay ma Moisés ñecy etz Dios y'ayucnajtzcapxiibí ñecy, chi je naymujctac huindzin quejxy ayuc ma Pablo ajcxy, ñimaayi:

—Mígügtiјc, pen mmiid ayuc tiy'ajt miid jääy ycixpi jëbi cham myajnímäy ajcxy.

¹⁶ Chi Pablo ytinayígy, yci' miid ytiy'ajt yecy co huen amoongixy, e nimay ajcxy:

—Midoogix, miich Israel jääy ajcxy, etz huídibi Dios yajmij'ajtp. ¹⁷ Je Israel jääy Dios huin'ijxy iič'hajt nmij'ap nmijteedy jecy'ajty etz yajyujcpejt ajcxy mič'o'n co anajty ajcxy jím yjactzinäy Egipto ñaaxjot. Chi ajcxy yajpidziimni miid Dios ymic'ajt.

¹⁸ Dios je' ajcxy mihuindinay huixchiguüpx jímijt jím mijtigüduum. ¹⁹ Je Dios huixtuje it naax cajp yajtigoy huídi anajty jím tzinaayb Canaán ñaaxjot, etz yajmoy je naax iič' ajt nmij'ap nmijteedy jecy'ajty jigix ajcxy jím chinähuiipy. ²⁰ Midaax

migo'px jahuixchigipx majc jimijt Dios mic'ajt mooy juez ajcxy huen ane'myii Israel jay ixti mabaad Samuel je Dios y'ayucnajtzcapxiyyb ytungbijcy. ²¹ Huin'it ajcxy tûg rey pijctzoy huidi ane'miib ajcxy. Chi Dios yajreytigiiy Saul huidi tuun huixchigipx jimijt. Je Saul yteedy hue' je' anajty yxi Cis, hue' je' anajty Benjamín y'ap y'oc. ²² Chi Dios tungbijcy Saul e yajreytigiiy David, chi Dios yminañ: "Ti nbaadyich David, Isaí ymang, tûg yeydijc huidibi cuydundähuiipy nej ndimdzocyich." ²³ Ma David y'ap y'oc Dios yajnibijcy Jesús, jigix nihuaniipy yajnidzögipy je Israel jay ajcxy, jadu'n nej anajty jécyip Dios yaj'ahuaniiy ajcxy. ²⁴ Ca'ni anajty Jesús miñ co Juan, je Bautista, capxhuäcxy Dios y'ayuc ma je Israel jay ajcxy, nimaaaygixy co copicy huen jothuimbijtcixy ma Dios, e huin'it jébi ñiibéjtcixipy. ²⁵ Co anajty Juan y'o'cin huingon, chi yminañ: "Ca' iich njéjity je Cristo, jadu'n nej mmminaangixy. Jayijp ti nmiiñich, jac'axam miina'ñ je Cristo; jacmic'ajt miid je' ca'ydi iich. Ca' xypaadyich nicxy yi' ycighuin nguejich."

²⁶ Chi Pablo yjacminañ:

—Migügtijc, Abraham y'ijx y'oc etz pinjaty yajmij'ajtp Dios, Dios ti xyajniguexy jada ayuc nej ajcxy jébi m'alma nidoocin paady. ²⁷ Je jay ajcxy huidi anajty ajcxy tzinaayb jim Jerusalén etz tungmiidpi ajcxy, ca' ajcxy nejhuiy pin je' anajty je Jesús, ni ca' anajty huinjihuiygixy y'ayucnajtzcapxiyyb ajcxy y'ayuc huidibi anajty yajcapxp ma ajcxy ñaymujctac huindüg sábado. E je' ajcxy ci'm yajpocycäy Jesús, e cuyduñ nej anajty ajcxy yjaybetyity ma Dios ñecy. ²⁸ Oy ajcxy

ca' paty pocy nej yaj'öccixipy Jesús, chi ajcxy nibijctzohuiiy ma Pilato co huen nícxys yaj'ögyii.

²⁹ Co je jääy ajcxy cuydunday jadu'n nej anajty yjaybetyity ma Dios y'ayuc miid je' ycixpi, chi ajcxy yajminajcy cruudzcíxy, etz oy yajnaaxtigiiygixy.

³⁰ E Dios je Jesús yajjugypijc co anajty ti y'ögy.

³¹ Chi canaag'oc ñayguëxiigo'ci ma ymigügtijc huidi anajty ti ymiidhuiddidyii co chooñ Galilea ñícxys Jerusalén. Jadachambi yi' je' ajcxy huidi tiy'ajt yejcpy ma je jääy ajcxy.

³² Je oybi ayuc iich miich ajcxy nyajmídmíydacpy cham, huidi Dios yajnímay iich'ajt nmíj'ap nmíjteedy jecy'ajty. ³³ Je oybi ayuc ti Dios cuyduñ cham ma iich ajt co yajjugypijc Jesús co y'o'cy. Jadu'n yi Dios y'ayuccojaaybi jaay jecy'ajty ma je Salmo necy mimetzpi ma Dios jadu'n yminañ: "N'ungich cham ti nyajjuugypicyich." ³⁴ Miid jadayaabi ycixpi co Dios ti yajjugypicy Jesús co y'o'cy, jígix ñinícx ca yhuindigooyipy jadu'n anajty jaybetyity ma Dios ñecy ma Dios jadu'n yminañ: "Nmöhuaamyich miich ajcxy je conúcxin huidibi nyajnímaayich je David." ³⁵ Paady nañ jadu'n Dios y'ayuccojaaybi jaay jadüg'it, ma yminañ: "Ca' Dios a'ixiy ñícxys y'ung ñinícx yhuindigooy, je y'ung huidibi miid huädz jot huinmañ." ³⁶ Com janch co je David Dios huin'ijxy, jígix ane'mípy yi' yjuugy ymigüg ajcxy. E co ytung yajmay, chi y'o'cy, e je' y'alma ñaybaatti miid je y'ap yteedy y'alma, e je' ñinícx huindigooy je'. ³⁷ Je Jesús huidibi Dios yajjugypijc ca' je' ñinícx yhuindigooy. ³⁸ Migügtijc, jébi mnejhuiiygixy, co je pocyhuinmeecxin yaj'ihuäcxy yajcapxhuäcxy

míid Jesús ycixpi. **39** Miid je' ycixpi pínjaty mibijcp ti ypacyyajhuinmeecxcixy huidibí Moisés yley anajty ca'p pocyhuinmeecxín yecy. **40** Nayguend'ájtigix, ix xyajcidacpejtcix je mij ayo'n jadu'n nej Dios y'ayuccojaaybi jaay jecy'ajty co Dios jadu'n yminañ:

41 Midoogix iich n'ayuc, miich ajcxy nixiicpi yajxiicpi, nay'adzígíiyigixy, ix m'alma myajtigooygixy. Com iich Dios ndumybich tüt mighuinma'ñ ma miich ajcxy mxii mdiempo. May miich ajcxy ca' mmibigipy, oy pin xyjayajmiidmíydáaccixipy.

42 Co Pablo ajcxy ypidzímy ma yi judíojäy ñaymujectac, chi je jää huídibí ca' yjudíojäyity nímay je Pablo co huen nañ jadu'n yajmíidmíydägíiyb ma je jadügpí sábado. **43** Co ajcxy yöihuäcxni ma nayyöymujectac may judíojäy etz mayjäy huidi ca' yjudíojäyity huídibí jiiprigíiy je judíojäy y'ixpíjcín, panicxy ajcxy je Pablo etz Bernabé. Pablo etz Bernabé capxhuijy ajcxy co huen panícxciy je tiy'ajt jadu'n nej Dios tiibí tuñ may'ajt miid jää ycixpi, e ca' ajcxy ixmadzípy.

44 Co sábado yxii paty, chi jää ñayyöymujectac jahuenjaty cajp jää ycanicxtay co anajty tzachmidoohuaangixy Dios y'ayuc. **45** Ca' anajty ajcxy yjotcújcity co je judíojäy ajcxy ijxy je mayjäy. Chi ajcxy ooy yjot'ambíjccoty ni'ojuigixy etz nímaaygixy oy ni nej Pablo. **46** Chi Pablo etz Bernabé ytigíiy miccapxpi yminañ ajcxy:

—Copicy anajty co iich miich nyajnimähuiipy Dios y'ayuc jayijp. Com ca' mgöbigaangixy Dios y'ayuc, e co ca' mnaybidáacigixy tudägy ma

jugy'ájtìn miïd huinixiibì, nicxyich n'ocyajniämäy ajcxy Dios y'ayuc huïdibi ca' yjudíojäity. ⁴⁷ Com jadu'n xy'ané'myich ajcxy yi Huindzin Jesús, e xyñimaayich ajcxy:

Ti iiich miich nbidägy jadu'n nej tûg tiicxin jajin ma tûg'óciy naaxhuiñybì jây jigix myajne-jhuñhuipy ajcxy je nüdzooocin jiguembaad huindu'my naaxhuiñ.

⁴⁸ Co ajcxy jadu'n midoy huïdibi ca' yjudíojäity, chi ajcxy ooy nïgi yjotcugiiy, e chi ajcxy ymìnandacy co je Huindzin Jesús y'ayuc ooy anajty y'óity. E may ajcxy mibijcy huidibi anajty Dios ti yajnigödungiy co paatip jugy'ájtìn huinixiibì. ⁴⁹ E jadu'n jîm yajcapxhuäcxy Jesús y'ayuc ma je jîmbi naax cajp. ⁵⁰ E je judíojäy ajcxy minaygapxi nijëjity töxyjäydijc ajcxy tudägypi huidibi Dios yajmij'ajtp, etz je mijjäydijc, e je' ajcxy miïd mibidigy Pablo etz Bernabé co pahuojpquégaangixy ma jejimbì naaxjot. ⁵¹ Chi Pablo etz Bernabé ycig huinhuoypy, je' je' tiy'ajtip co ca' jäygidacy ajcxy nej jây anajty ytungixy. Chi ajcxy ñicxnì jîm Iconio. ⁵² E je' ajcxy huidibi mijpiðaacp Jesús ooy anajty ajcxy yjotcujcity. E ymiïd anajty ajcxy je Espíritu Santo ma yjot yhuinma'ñ.

14

Pablo miïd Bernabé jîm Iconio

¹ Jîm Iconio Pablo etz Bernabé ytigiiy ajcxy yquipxyi ma je judíojäy ñaymujctac, e oy ya-jxon ajcxy capxhuäcxy Jesús y'ayuc. E may judío etz griegojäy ajcxy ymibijcy. ² Je judíojäy

ajcxy huïdibi anajty ca' ymibijccixy nigapxcoty ni'oziygoty ajcxy huïdibi ca' yjudiojäity huen je cajp jää ajcxy mijotmädipy je mibijcpidijc. ³ Miid jada ycixpi Pablo etz Bernabé yhui'my je' ajcxy jecy etz capxhuäcxixy ajcxy Dios y'ayuc huinmic jotmic etz je Huindzin mijotcujc'ajtcixy ooy, e mooyi ajcxy je mic'ajt jëbi ajcxy pa'mjäy yajtzögipy etz mijhuinma'ñ tungixy huïdibi ijsx-pejt'ajtp ma Dios ymic'ajt. ⁴ E je cajpjäy mejtzpicy je' anajty ajcxy, nijejity ymijpidacpy ajcxy yi' judiojäy, etz nijejity ymijpidacpy ajcxy je Dios y'ayuccapxhuäcxpi. ⁵ Chi nijejity judiojäy etz huïdibi ca' yjudiojäity ñaygapxi miid tungmiidpi co mijotmätcodaangixy etz tim tzaagögädzaangixy Pablo etz Bernabé. ⁶ Co Pablo etz Bernabé nejhuiiy, chi ajcxy yqueecy ñicxy ajcxy jim Listra etz Derbe jim Licaonia, e majaty naax cajp huïdi huinduy'agonbi. ⁷ Jim ajcxy capxhuäcxy Jesucristo ytiy'ajt nej jëbi ajcxy huaad y'alma nïdzoocin paatcixy majaty cajp huingonbi.

Tzaagätzcixy Pablo jim Listra

⁸ Jim Listra anajty tûg yëydijc iñäy tecyma'tpi, caminaabi anajty yöy, com jadu'n anajty yma'xung'aty. ⁹ Je tecyma'tpi amido'ijtpy anajty Pablo y'ayuc, e Pablo ijxpy anajty co ymiid mibijcín nej jëbi chögy. ¹⁰ Chi Pablo mic nimay:

—Tinaayig.

Chi je tecyma'tpi tûg tipy ytinaygugiyy, e chi ytigiiy yöyb. ¹¹ Co je mayjäy ajcxy ijxy nej Pablo anajty pa'mjäy ti yajtzögy, huin'it ajcxy ytigiiy huambi jihuiiybi miid Licaonia ayuc chachminaangixy:

—¡Dios ajcxy jadu'n nej jäy ti ycidaaccixy ma iičh ajt!

¹² Yminaangixy co Bernabé je' anajty Júpiter, e je Pablo je' anajty Mercurio, com je' anajty capxp. ¹³ E je Júpiter teedy huidibi anajty tumb jím ma je Júpiter chajptijc cajppäbi, mimiiñ toro ajcxy etz pijy. E je teedy miid je jäy ajcxy yhuindzígihuaangixy etz ojadadaangixy anajty Pablo etz Bernabé, yaj'ögaangixy je toro ajcxy. ¹⁴ Co Pablo etz Bernabé nejhuiiy, ca' ajcxy jäygídacy nej jäy anajty ajcxy y'idiidzaangixy, chi ajcxy ci'm yhuit agiidziiy, e ytigiiy ajcxy mayjäy'agujc yam chachminaangixy:

¹⁵ —¡Yéydiictijc ajcxy! ¿Nej co jada jadu'n m'idiitzcixy? Nañ jadu'n iičh ajcxy jäyity, jadu'n nej miich ajcxy. Paady iičh ajcxy ti nmingixy ma miich ajcxy mgajp jigix ajcxy m'ixmadziipy jada jadu'mbi huinma'ñ huidibi ca' choobaady ma Dios. E mijpiidaaccixp je Dios juugypi huidi oyduñ tzajp etz naaxhuiñbi, je mejy etz tüg'óciy tijaty ya n'íxim. ¹⁶ Jecy'ajty Dios ixmajch je jäy ajcxy huen túngixy nej tzojccixy. ¹⁷ Oy Dios anajty jayecy tiy'ajt co je' Diosity, jatuñ jadu'n yi oybi miid miich ajcxy ycixpi. Dios yi' yajtuub etz yecy oybi cosecha e xymooyim mijcajee huidi ngaayim n'uucim e xyajjotcugiiyim.

¹⁸ Oy anajty Pablo jadu'n jadim tzachnimaaygixy, ca'p ajcxy mimadacy co yi jäy ajcxy ca'p yaj'o'ccixipy je toro co anajty yhuindzígihuaangixy.

¹⁹ Huin'it xii nijéjity judíoja yja'ty, chooñ jím Antioquia etz Iconio. Chi ajcxy yajnímay je mayjäy

co huen midziptzoongixy Pablo etz Bernabé. Chi mic'amy je mayjäy midziptzooñ Pablo etz cögäch ajcxy. Hue' ajcxy tiy ti anajty yaj'öccixy. Chi ajcxy oy ixjugucy cajppa'. ²⁰ Chi je apóstoles ajcxy jübigiÿ je Pablo, chi je' ypidígy, e ñicxy jadüg'oc cajpjoty. Com jabom Pablo etz Bernabé chooñ, ñicxy ajcxy jím Derbe.

²¹ Co Pablo etz Bernabé jadu'n capxhuäcxy je Jesucristo y'ayuc oybi jím Derbe, chi mayjäy ajcxy mijpidacy Jesús. Chi Pablo etz Bernabé ajcxy yhuimbijty Listra, Iconio, etz Antioquia. ²² Jim ajcxy jotmícmigapxy je mibijcpidijc ajcxy, e capxhuijy huen tügijp mibijccixy Dios y'ayuc, nimaaygixy:

—Co ndigihuaaním ma Dios y'ane'my copicy co nyajnájxim may ayo'n. ²³ Cajp cajp majaty mibijcpidijc yajpaady jím Pablo etz Bernabé yanibijcy nijéjity yéydijctijc huen nigohuajc'ajtcixy je jäy ajcxy huidibi mijpidacp Jesús. Co anajty ti yajnibicy je' ajcxy huidibi nigohuajc'adipy, chi jaygay ajcxy y'ijty etz Dios mibijctzoy miid je' ajcxy ycixpi.

Pablo miid Bernabé yhuimbijtcixy Antioquia jím Siria naaxjot

²⁴ Pablo etz Bernabé ñajxy ajcxy Pisidia oy ajcxy yja'ty jím Panfilia. ²⁵ Chi Pablo etz Bernabé Jesús y'ayuc capxhuäcxí jím Perge, chi ajcxy ñicxy jím Atalia. ²⁶ Chi ajcxy jím ybarcotigii ñicxcixy jadügtacy jím Antioquia ma anajty ajcxy ti yanibigyi Dios chójcin miid je tung huidibi anajty ti yajcijxcixy. ²⁷ Co ajcxy yja'ty jím Antioquia, chi ajcxy huoomujcy je jäy ajcxy huidibi anajty

mijpiidaacp Jesús, e yajmiiidmiydaactay tūg'óciy nej anajty Dios ti ytuñ miid je' ajcxy ycixpi, nej anajty Dios ti yaj'ahuäch je tü'aa nej huaad mibicy ajcxy je huïdibi ca' yjudíojäity. ²⁸ Pablo etz Bernabé ijt ajcxy ooy jím jecy miid je mibijcpidijc ajcxy.

15

Mibijcpidijc ñayyÖymujci ajcxy jím Jerusalén

¹ Je huin'it tiempo nijëjity jää huidi tzoon Judea yja'ty ajcxy jím Antioquia, e ytigiiy yaj'ixpijcp ma ajcxy je huïdibi mijpiidaacp Jesús, yminaangixy: "Pen myajniidzögamy ajcxy yi m'alma, copicy co ajcxy myajtiy'ajttihuiy jadu'n nej Moisés y'ane'my." ² Chi Pablo etz Bernabé ñaymidziptzongooti ajcxy miid huidi anajty ajcxy tzomb jím Judea, e ca' ajcxy ñay'ayuc-huinjihuiyi. Chi jada' yajniibejtí Pablo etz Bernabé etz jacjadyii mibijcpidijc huen niçxy ajcxy Jerusalén yajtiydigiy ma je apóstoles ajcxy etz huïdibi ajcxy nigohuajc'ajt je mibijcpidijc jím Jerusalén.

³ Je mibijcpidijc huïdibi anajty ajcxy jím Antioquia oy ajcxy tüjiiphuohuÿ Pablo etz je' ajcxy huidi niçx miid Pablo. Chi Pablo etz miid yjaymiiidtijc ajcxy niçxy, e ñajxy ajcxy Fenicia ñaaxjot etz Samaria ñaaxjot. Yajmiiidmiydaaccixy je mibijcpidijc cajp cajp jadu'n nej jää ajcxy huïdibi ca' yjudíojäity ti yjothuimbijtcixy etz yajmij'adaangixy Dios. E tūg'óciy mibijcpidijc ooy ajcxy jäägidacy je Pablo y'ayuc.

⁴ Co Pablo etz Bernabé ajcxy yja'ty jím Jerusalén, chi je mibijcpidijc ajcxy cöbijci je apóstoles

ajcxy, etz je' ajcxy huidi nigohuajc'ajtp anajty je mibijcpidijc. Chi Pablo yajmídmíydactay nej anajty Dios ti ytuñ miid je' ajcxy. ⁵ Chi nijéjity fariseojäy, tiibi anajty mibijccixy Jesús, ytinayígy ajcxy juntijoty, e yminañ ajcxy:

—Copicy co huen yajtiy'ajttiy je jäy huidibi mibijcp Jesús huidi ca' yjudíojäity, e copicy nyaj'ané'mim co huen ajcxy Moisés ycótújcín cuyduuni.

⁶ Chi ñayyöymujci je apóstoles ajcxy etz huidi ajcxy nigohuajc'ajtp je mibijcpidijc, co capxyöyaangixy je fariseojäy y'ayuc nej yhui'mip. ⁷ Ca' ajcxy tzojc ñay'ayuc-huinjihuiyi, chi Pedro ytinayígy yminañ:

—Migügtijc, mnejhuiyb ajcxy co jayhuin Dios ti xyhuin'ixyich ma miich ajcxy, jigix nyajnímhui'bich jäy ajcxy huidibi ca' yjudíojäity je Jesús ytiy'ajt oybi nej ajcxy y'alma nidoocin paadipy. ⁸ E Dios huidi nejhuiyb jäy yjot yhuinma'ñ xyaj'ixich je tiy'ajt co yejcy Espíritu Santo ma yi' ajcxy nañ tim jadu'n nej ytuñ ma iich ajt. ⁹ Dios tú'cìy ytuñ miid iich ajt etz miid yi' ajcxy, miid co yi' ajcxy mibicy Jesús paady Dios yajhuaatzí ajcxy yjot yhuinma'ñ. ¹⁰ Jadachambí, ¿nej co ca' mhuinjihuihuaangixy mibigaangixy nej Dios ytuñ miid huidibi ca' yjudíojäity? ¿Nej co adzip myajníhuidzaangixy je costumbre huidi ni iich ajt ni n'ap ndeedy ca' ti mimadägy nicxy cuydundaaygixy? ¹¹ Janch iich ajt nmibijcim co miid je may'ajt huidi Jesús ti tuñ miid iich ajt ycixpí ti nbaatim n'alma ñidoocin. Nañ tim jadu'n je' ajcxy huidi mibijc Jesús huidi ca' yjudíojäity

ypaat y'alma nüdzooocin miid je may'ajt huidi Jesús
ti tuñ.

¹² Huin'it je jää ajcxy y'amonday, y'amido'ijtcixy
nej Bernabé etz Pablo nimiydaaccixy nej anajty
Dios ti tuñ miid yi' ajcxy, jadu'n nej ajcxy ti ya-
jitzögy pa'mjäy miid Dios ymic'ajt, etz jac tijaty
mijhuinma'ñ huidi ti tuñ ma yi' jää ajcxy huidi
ca' yjudíojäyity. ¹³ Co Pablo etz Bernabé ajcxy
miydactay chi Jacobo yminañ:

—Migügtijc mido'mbíjcgich ajcxy iich n'ayuc.
¹⁴ Simón Pedro ti xyajmídmiydaacim nej Dios
may'ajt ti tuñ oga'n ma huidibi ca' yjudíojäyity,
co huin'ijxy huidi yi' yjää'adaanip ma yi' ajcxy.
¹⁵ Quipxy jada ñaybadyii miid huidi je Dios
y'ayucnajtzcapxiibí jecy'ajty ycojay, ¹⁶ co jadu'n
yminañ:

Co anajty jadu'n ti y'ocjadyii, chi nhuimbidipyich
ya naaxhuiñ. Nyaj'oyihuibich jadüg'oc je
naax cajp huidi David anajty y'ane'myb
huidi anajty ti y'octigooybi jadu'n nej tüt
tijc huidi ti yciday. Ma David y'ap y'oc
nyaj'a'oyihuibich jadüg naax cajp, jadu'n
nej jää ytijc cojy huinjemybi.

¹⁷ Jigix jacjadyii jää y'ojadadipy ajcxy yi Dios. Nañ
jadu'n je' ajcxy huidi ca' yjudíojäyity, huidi
iich njää'adaanip.

¹⁸ Jadu'n je Huindzin Dios jécyip jada tiy'ajt jadu'n
yejcy.

¹⁹ Chi Jacobo yjacminañ:

—Paady iich jadu'n nmína'ñiich co ca' huaad
n'amayiiyim ajcxy huidi ca' yjudíojäyity huidi
ajcxy ti mijpidägy Dios. ²⁰ Hue' janchtiy tzoc

nijayiiyim co ajcxy ca' tzüdzipy huidi jay yajhuindzigiib ídolos, etz ni ca' huaad migapxcixy huingbi töxyjäy, etz ni ca' huaad tzützcixy iyujc huídijaty jay yoc-huiidypi, etz ni ca' huaad jíicxcixy tijaty iyujc ni'py. [21](#) Jecy'ajty ixti chamni tüg tüg cajp, ji piñ iihua'cyp capxhua'cyp Moisés yley ma-jaty nayyöymujctac naag naag pocxinxii.

[22](#) Chi je apóstoles ajcxy etz je huidi nigohuajc'ajt yi mibijcpidijc, miid tüg'óciy Jesús yjäy pidacy ajcxy yhuinma'ñ co huin'ixaangixy nijéjity jay ma je' ajcxy etz quexaangixy jim Antioquia quipxyi miid Pablo etz Bernabé. Chi ajcxy yajníbejty Judas, huidi nañ jadu'n yajtijpy Barsabás, etz miid Silas, yeydijctijc huidi ajcxy capxpaadip. [23](#) E je' ajcxy yajmiguejxy necy nej anajty ti jaay: "Iich ajcxy apóstoldijc, etz huidi nigohuajc'ajt yi mibijcpidijc, etz nidüg'óciy mibijcpidijc, cham iich ajcxy nguexy capxpocxin ma ajcxy mibijcpidijc huidi ca' yjudíojäity huidi ajcxy tzinaayb jim Antioquia, etz huidi ajcxy tzinaayb Siria etz Cilia ñaaxjot. [24](#) Ti iich ajcxy nejhuijich co nijéjity jay ti xyñinicxcixy, choñ ma iich ajcxy, ca' iich ajcxy ngötujcin mooy, e xy'amayiigixy jim miid y'ayuc, e xyajhuinma'nytigoya'ñ ajcxy, co ajcxy xyñimaaygixy co copicy co myajtiy'ajttihiip ajcxy m'ung, etz mbayöyipy ajcxy je Moisés ycötújcin. [25](#) Paady iich ajcxy ti nnaygápxigixy nidüg'óciy co nyajníbedipyich nijéjity jay huidi yajpaatp ma iich ajcxy co huen nicxy xy'íjxcixy niguipxyi miid nmigügtijcich huidi ooy ndzoccyich, je Bernabé etz je Pablo. [26](#) Je huidi ajcxy yjugy'ajt ti yoxy ti toogy miid ajt nHuindzin Jesucristo ycixpi.

27 E jadu'n yam nguexyich ajcxy Judas etz Silas, e yi' ajcxy ci'm xyajmiidmiydägipy tüg'óciy iich ajcxy n'ayuc. **28** Ti je Espíritu Santo huinma'ñ piädägy ma iich ajcxy nhuinma'ñ etz iich ajcxy ti nhuinma'ñ nbidägyich, co ca' nyajniibigipy ajcxy tijaty ayuc tzaachypi, jéyi janchtiy je huidi copicyip. **29** Copicy co ca' ajcxy mdzüdzipy huidi jay yahuindzigiiyb ídolos, ca' ajcxy ni'py mjiicxcixipy, ni ca' ajcxy mdzüdzipy iyujc huidi yoc-huiity ti yögy, e ca' ajcxy mmigapxtigooygixipy huingbi töxyjäy. Pen mguydundaayb ajcxy jada ané'min, oy anajty mdungixy. E Dios ajcxy xypubedipy xypudigihuipy."

30 Jadu'n je' ajcxy huidi ti yajquexy nicxy ajcxy jim Antioquia. Jim ajcxy huoomujcy je mibijcpidijc, e yajcidigiyy ajcxy je necy. **31** Co je mibijcpidijc je necy capxy, chi ajcxy ooy yjotcugiyy miid je oybi ayuc tiibi anajty ajcxy yajniguexyii. **32** Com Judas etz Silas hue' je' anajty Dios y'ayucnajtzcapxiybi, paady ajcxy yajjotcugiyy jot'amij moy je mibijcpidijc miid je ayuc. **33** Jecy ajcxy jim yhuäcxijpy, chi je mibijcpidijc miid ajcxy ycapxycijxy, yajmihuaniiy ajcxy Dios, chi ajcxy yhuimbijtni ma anajty ti choongixy. **34** Chi Silas yhuinma'ñpidacy co anajty yhuim'añ. **35** Nañ jadu'n Pablo etz Bernabé ijt ajcxy jim Antioquia, etz miid jac nijejity ymigügtijc yaj'ixpijc'idiitzcixy etz capxhuäcx'idiitzcixy je Huindzin Jesús y'ayuc ytiy'ajt.

Pablo m̄imetz viaje

36 Ti xii tiempo anajty ñajtznñnicxiyyñi co Pablo nimay Bernabé:

—Jam'ajt nmigügtijc co'ixiiyim cajp cajp mafjaty ti ngapxhuäcxim Huindzin Jesúsc y'ayuc. Ooy njanejhuihua'ñich nej ajcxy yajpaady. ³⁷ Bernabé ymiid nícxamaamy anajty je Juan huidi yajtijp Marcos. ³⁸ E je Pablo ca' a'ixiy co miid nícxip Juan, com ti anajty y'ocpuyöydúutibí jim Panfilia, e ca' anajty ti yjacmiidyajtütöyii je tung. ³⁹ E ca' ajcxy ñay'ayuc-huinjihuiyi miñ xyipy. Chi Bernabé miidnicxy Marcos e ybarcotigiiy ajcxy, chi ajcxy ñicxy jim Chipre. ⁴⁰ E je Pablo abicy huin'ijxy Silas huidi anajty miid ñícxamáñ. Chi je mibijcpidijc miid ycapxycíjxy, chi chooni ti anajty je mibijcpidijc yajmihuaníyii Dios, ⁴¹ chi ñajxy jim Siria ñaaxjot etz Cilicia ñaaxjot jot'amijmooy je mibijcpidijc.

16

Timoteo mijihuäcpajtje Pablo etz Silas

¹ Chi Pablo etz Silas yja'ty ajcxy jim Derbe etz Listra. Jim ajcxy paty tög jää huidi anajty yxi Timoteo huidi anajty mijpidaacp Jesúsc. Judío jää anajty ytaj'ajtpy, e griego jää anajty yteedy'ajtpy. Je' ytaj nañ ymibijcpa anajty Jesúsc. ² Je jää ajcxy huidi yajmij'ajtp Jesúsc jim Listra etz jim Iconio ooy anajty oy nimiydaaccixy Timoteo. ³ Pablo ooy jatzojcy co Timoteo ycajäymiid'ajti. Chi Pablo yajtij'ajtti Timoteo, jigix ca' ymijotmädiyb je judío jää huidi anajty ajcxy jim tzinaayb, com tög'óciy ajcxy nejhuiy co griego jää teedy'adyii. ⁴ Cajp cajp ma anajty ajcxy ñaxy yajmijidmijaaccixy ajcxy je mibijcpidijc je cötujcin huidi je apóstoles ajcxy, etz huidi nigohuajc'ajt je mibijcpidijc jim Jerusalén.

⁵ Je' ajcxy huidi yajmij'ajtp Jesúś cajp cajp nígí anajty yjotmícpíjccíxy, etz mijpídaaccíxy Dios y'ayuc, etz ñimayiy'idiitzcíxy jabom jabom.

Pablo yhuin'ijx tüg Macedonia jäy

⁶ Je Espíritu Santo ca' a'ixiy nícx capxhuäcxcixy Dios y'ayuc jím Asia ñaaxjot. Paady ajcxy huingduum ñicxy yajyöyñajxy ajcxy Frigia ñaaxjot etz Galacia ñaaxjot. ⁷ Chi ajcxy jím yja'ty ma Misia ñaaxtziba'n. Chi huinmay co ñicxa'ñ ajcxy Bitinia ñaaxjot. E je Espíritu yajnejhuiiy ajcxy co ca' yi' tzocý co jím nícxciipy. ⁸ Chi ajcxy jüyöyñajxy Misia ñaaxjot, chi ajcxy y'idacy jím Troas. ⁹ Chi Pablo cumäyjoty huin'ijxy tüg yéydíjc, huidibí yconaaixity anajty Macedonia, ytínay'ahuiiy ma Pablo yhuinduu, e ycohuaníii, ñimayii: "Tun may'ajt nícx jím Macedonia, e jím xypubedipy iich ajcxy." ¹⁰ Co Pablo jadu'n huin'ijxy cumäyjoty, chi iich ajcxy n'ixtay barco huidi nícxamb jím Macedonia. Nhuinjihuiiy iich ajcxy co jím Dios xyquéjxcíxyiçh jígiç jím ngapxhuäcxibich Jesucristo ytíy'ajt je oybi nej jébi ajcxy alma nídzooçin paadiipy.

Pablo etz Silas jím Filipos

¹¹ Chi iich ajcxy nbarcotigíiy jím Troas nícxxy iich ajcxy tiiyi ma naax meyj'agujcpí huidibí anajty yxii Samotracia. Chi com jabom ajcxy nja'ty iich jím Neápolis. ¹² Co iich ajcxy jím ndzooñ, chi iich ajcxy nícxxy jím Filipos. Filipos hue'je' romanojäy ycajp. Je' je cajp jac mijpi ma je Macedonia ñaaxpa'. Jím iich ajcxy nhuäcxíjpy jecy. ¹³ Tüg sábado nícxxy iich ajcxy cajppa', mihuingon tüg

mijnii, ma anajty judíojäy ajcxy miidity Dios ojadat tac. Chi iich ajcxy n'ixtacy jim, e ngapxhuäcxich ajcxy Jesús y'ayuc ma je töxyjäydijc ajcxy huidi jim anajty ajcxy ti yöymujccix. ¹⁴ Je Lidia anajty y'amido'ijtp. Hue' je' anajty Lidia ycogajpity jim Tiatira, e ytocpy anajty ucy huit oy jatypi. Lidia yajmij'ajtpy anajty Dios, e je Huindzin Dios yajyungiiyi yjot yhuinmañ, jigix amido'idipy nej Pablo Dios y'ayuc capxhuäcx. ¹⁵ Je Lidia niibejt miid tög'öciy yjuugy ymigüg, chi iich ajcxy xycouhuaniiy, e xyñimáaygixich:

—Pen minamb ajcxy co nmibicyich je Huindzin Jesús, miin jättaaccix ma iich ndijc.

Chi ooy xycouhuaniiy iich ajcxy, ixti cooni jim xyajhui'myich ajcxy.

¹⁶ Jadu'n yajtä tög tecy co iich ajcxy anajty ñicxy ma Dios ojadajttac, chi iich ajcxy nbaty tög tumbi töxy'anäg mañ'ajt miidpi huidi ooy ytiygapxy. Ymiid anajty yhuindzin ma ytuñ, e je' yhuindzin ooy anajty ymeeñybaaty co je töxy'anäg ytiygapxy. ¹⁷ Je töxy'anäg ypanicxy chach yam Pablo etz iich ajcxy yminañ:

—Jada yëydijc Dios tzajpjotypi ajcxy ymidumyb. Capxhuäcx ajcxy Dios y'ayuc jadu'n nej jëbi iich ajt n'alma niidzoocin paady.

¹⁸ Canaag xii jadu'n iich ajcxy xychach'amayiiy. Co Pablo chijpin, chi yhuäc-huimbijty nimay je mañ'ajtmiiidpi:

—Miid Jesucristo yxi n'ane'myich, pidzim ma jada töxy'anäg.

Tim huin'itiy je ca'oybi yajyöyduuty je töxy'anäg.

19 Co je töxy'anäg yhuindzin jadu'n ijxy co ca' y'ocmeeñybadaani, chi miid je' ycixpi ajcxy majch Pablo etz Silas, e yajnicxy ajcxy ma je tungmiidpi ma je' ajcxy y'agujctijc. **20** Co ajcxy jiiby miidja'ty ma je tungmiidpi, chi yminañ:

—Jada yeydijc ajcxy judiojäy jada, nigoo ajcxy ñaax yajmäty ycajp yajmäty, **21** etz yaj'ixpicy ajcxy costumbre huidi ca' huaad iich ajt ngöbijcim, e nihuaad ngatuuniim, com hue' iich ajt romanojäy.

22 Chi je mayjäy ajcxy miiddziptzoon Pablo etz Silas, e je tungmiidpi ni'ane'mdiy co huen ajcxy yajnijeñ yaj'ixjeñ huen yajhuojpcixy miid matz. **23** Co ajcxy huojptay, chi pidacy ajcxy pujxtigoty, e ane'my ajcxy pujxtijc huindzin co huen cuend'ajtcixy yajxon. **24** Co je pujxtijc huindzin ypaati je cötujcin, chi pidacy Pablo etz Silas jac jiiby öc'am, e chi ajcxy ixmajch co'adzity ytecy ma je quipy huidi yxii cepo.

25 Chi jadu'n yajaty mijcuctz anajty, co Pablo etz Silas chach Dios ojadajtcixy chach huin'iigixy yi Dios, e jacjadyii machyjäy chach amidoor'ijtcixy.

26 Chi timitiini ujx huinxijty pujxtijc poch. Chi y'ahuaatztay je pujxtijc agi', e y'adzittuttay je cadena ma tög'óciy machyjäy. **27** Chi oy ymähuijy je pujxtijc huindzin. Co jadu'n ijxy ac'ahuädz pujxtijc aguu, chi yajpidziimy y'espada ñayyaj'öga'ñyii anajty. Com hue' anajty tijy ti je machyjäy yqueectäy. **28** Huin'it Pablo mic'amy migapxy je pujxtijc huindzin nimay:

—Ix nej mnayduuni, cheeby ajcxy nidüg'óciy.

29 Chi je pujxtijc huindzin pijctzoy jiiñ, e ytigiiy poyig'y pujxtigoty, janch tziyuuyb miid tzigi'ñ.

Chi ycoxtinay'ahuiy ma Pablo etz Silas ajcxy yhuinduu. ³⁰ Chi yajpidzimy Pablo etz Silas, e yaj'amidooy:

—Huindzin, ¿ti iich jëbi nduñ jigix nüdzooocin nbáadibich?

³¹ Chi je' ajcxy minañ:

—Mibic Huindzin Jesúس etz mbaadiipy nüdzooocin, miich etz m'ungdöxyijc.

³² Chi ajcxy yajnimay je Huindzin Jesúś y'ayuc tûg'óciy pinjaty anajty jím ma je pujxtijc huindzin ytijc. ³³ Mijcuctz je pujxtijc huindzin puji je Pablo ajcxy chaachíau, e chi je pujxtijc huindzin niibejttay ajcxy miid y'ung ytöxyijc. ³⁴ Chi je pujxtijc huindzin yajnicxy Pablo etz Silas ma ytijc, yajcaay yaj'uucy ajcxy. Ooy anajty ajcxy yjotcujecty nidüg'óciy, com ti anajty mibijccixy Dios.

³⁵ Com jabom je mijtungmiidpi quejxy mutzungmiidpi jím ma pujxtijc huindzin miid cötujcin huen najtzmadziygixy Pablo etz Silas. ³⁶ Chi je pujxtijc huindzin nimay Pablo:

—Ti je tungmiidpi quexy cötujcin co jëbi nnajtzmadziyich miich ajcxy. Nicxcix jotcujc.

³⁷ Chi Pablo migapxy je mutzungmiidpi, e chi nimay:

—Romanojäy iich ajcxy. Yí cajptungmiidpi ti xyhuopyich miid matz mayjäy agujc, ni ca' jayijp ti xtyiyduñich, e ti xypidägyich pujxtigoty. ¿Nej co jadachambi xyñajtzmadzihua'ñich ameechi? Ca' jadu'n y'óity. Huen mijtungmiidpi ci'm miiñ xyajpidzimgixich iich ajcxy.

³⁸ Chi je mutzungmiidpi cijx nimiydactäy ma mijtungmiidpi tûg'óciy Pablo y'ayuc. Chi ajcxy

ñay'adzigiyyi co nejhuiiy co Pablo etz Silas hue' je' anajty ajcxy romanojäy. ³⁹ Chi je mijtungmiidpi ñicxy ci'm oy capxjotcidägy je Pablo etz Silas. Chi yajpidzimy pujxtigoty, e pijctzoy may'ajt huen hu-ingduum ñícxciixni. ⁴⁰ Co Pablo etz Silas ypu-jxtijcpidziimy, chi ajcxy ñicxy ma Lidia ytijc. Jim ajcxy jadu'n ijxy mibijcpidijc, e jot'amijmoy ajcxy. Chi ñícxciixni.

17

Jim Tesalónica yjajti ooy capxy ayuc, ca' nay'ayuc-huinjihuühuü

¹ Pablo etz Silas ajcxy ñajxy Anfípolis, etz Apolonia, chi ajcxy yja'ty Tesalónica. Jim anajty judíojäy ajcxy tüg ñaymujctac. ² Com jadu'n anajty costumbre miidity, Pablo niçxp anajty ma judíojäy ajcxy ñaymujctac sábado xii. E tugiig sábado xii jim capxy miydacy miid je' jim Tesalónica. ³ Hue' anajty miid miydaaccixy jadu'n nej jaybecyity ma Dios ñecy co Cristo copicy ayo'n yajnaxtähuiip, e chi y'ögipy, huin'it yjugypigipy. Chi Pablo yminañ:

—Je Jesús huidibi y'ayuc ngapxhuäcxibich, je' je' je Cristo.

⁴ Nijëjity judíojäy ymibijc ajcxy e mijyöybejty ajcxy Pablo etz Silas. Nañ jadu'n may griegojäy huidi anajty Dios yajmij'ajtp, etz maytöxyjäydijc huidijaty oy ymijpidacni ymijnicxpejt etz mibijc ajcxy Pablo etz Silas y'ayuc. ⁵ Je judíojäy huidi anajty ca' ymibicy, yjotmätcoty ajcxy. Huomujcy ajcxy amügy jäydijc etz jibic jäydijc, etz naax cajp yajmättay, anejptuuti agojxtuuti ajcxy Jasón ytijc'aguu tzach'ixtaaygixy Pablo etz Silas. ⁶ E co

ca' ajcxy paty Pablo etz Silas, chi ajcxy majch Jasón etz jacjadyii mibijcpidijc. Adzip ajcxy yajnicxy pahuijch pajugujcy ajcxy jím ma cajp tungmíidpi. Yam chachminaangixy mic:

—Jada jääj ajcxy je' huidi tzachya-jhuinma'ñydigooyb tüg'óciy naax cajp, nañ iyabaad ajcxy ti ymiingixy. ⁷ Jada Jasón ti Pablo etz Silas jím yajjättägy ma ytijc, tüg'óciy ajcxy miiddzip'adyii je César huidi ane'mb, yminaangixy co ji jadüg rey, je' je' je Jesús.

⁸ Co jadu'n midoy, chi ajcxy ooy yajyumiig yaj'oxig yajpjäy etz je tungmíidpi ajcxy.

⁹ Chi Jasón etz ymigügtijc yajmeeñyejcy, chi najtzmadziy ajcxy.

Pablo etz Silas jím Berea

¹⁰ Co oy ycodzii myic'amy yi mibijcpidijc yajpidzimy ajcxy cajpjoty Pablo etz Silas, e quejxy ajcxy jím Berea. Co ajcxy jím yja'ty, chi ajcxy ñicxy ma judíoäy ñaymujtac. ¹¹ Jim Berea judíoäy ajcxy yjacmíid oyjot oyhuinma'ñ, ca'ydi judíoäy ajcxy jím Tesalónica. Je Berea jääj ajcxy ycöbijc ajcxy Jesús y'ayuc ymíid oyjot oyhuinma'ñ. Jabom jabom ixtaaygixy ma yjaybetyity ma Dios y'ayuc pen janch jadu'n ymina'ñ nej Pablo yaj'ixpicy.

¹² May judíoäy ymibijcy etz may griegoäy huídibi ooy ymijpidaacni nañ jadu'n ymibijcy, töxyjäydijc etz yéydijctijc. ¹³ Co yi judíoäy jím Tesalónica nejhuiiy co Pablo nañ jadu'n Dios y'ayuc capxhuäcxí jím Berea, chi ajcxy jím ñicxy, etz yajyumiig yaj'oxig je cajp jääj ajcxy. ¹⁴ Mic'amy ajcxy, je mijpidaacpi Jesús, yquejx Pablo mic'amy, huen nicxy jím ma mejypa'. Chi

Timoteo etz Silas yjac-hui'my ajcxy jím Berea. ¹⁵ Je huídibi ajcxy Pablo jaymíid'ajt ymíidnícxy, miid ñicxy ajcxy ixti cooni yja'ty jím Atenas. Huin'it ajcxy yhuimbijty miid tüg ayuc co huen Timoteo etz Silas nicxy minaybadyii Pablo jím Atenas janch mic'amy.

Pablo jím Atenas ahuijxy Silas etz Timoteo

¹⁶ Co anajty Pablo ahuixy je Silas etz Timoteo jím Atenas, ooy anajty ytafy ymay co ijxy nejhuiiy co je cajp miid ooy may quipychech, tzaadzech, etz oorí oyduñ huidi ajcxy dios'ajtpy. ¹⁷ Paady Pablo nimiydacy Jesús ma yi judíojäy ñaymujctac miid je judíojäy etz jacjadyii jäy huidi Dios miyaaxp ojadajtp. E jabom jabom miid miydaaccixy pinjaty y'oymujcp cajp cujc. ¹⁸ Nijéjity ixpicytijc ñay'ijxquiþxigixy y'ixpijcín miid Pablo. Jím huidibi ni'ixpigiiyb epicúreo ixpijcín, etz cham huidi ni'ixpigiiyb estoico ixpijcín. Chi ajcxy nijéjity yminaangixy:

—¿Ti jada jada' ajt xyajnímaayim jada yëydijc capxymaaybi?

Chi jadyii yminaangixy:

—Hue' jada ycapxhuäcxyp huingbi dios y'ayuc.

Jadu'n ajcxy yminañ co Pablo nimiydacy Jesús etz jadu'n nej jäy yjugypicy huidijaty ti y'öccixyp.

¹⁹ Chi ajcxy miidnícxy Pablo ma je it ma je ixpicytijc ñaymugyi huidi anajty yxi Areópago, chi ajcxy Pablo nimay:

—¿Nej jëbi njájtcixich jada jemybi ixpijcín huidi miich mmimimb? ²⁰ Com ti ich miich xyajnímaaygich ayuc ca'pi yhuinjihuñity,

e nejhu'i̥huaamyich ajcxy nej yhuimbidzimy tūg'óciy jada ayuc.

²¹ Tūg'óciy Atenas jāy etz nañ jadu'n huidi ajcxy jím adzinaayb, ca' anajty ni ti tungixy, jéyi nigoobi amido'ijtcixy etz miydaaccixy jemybi ayuc tiy'ajt.

²² Huin'it Pablo ytinayígy mayjāy agujc jím Areópago, e yminañ:

—Atenas jāy, n'ijxypich co miich ajcxy ooy myajmij'ajtcixy canaagnax huidibi miich ajcxy mdios'ajtpy. ²³ Com ti xii ya n'ixyich canaagnax huidi ajcxy m'ojadajtpy, chi ti nbaatyich tūg altar ma jadu'n yjaayity: “Je Dios huidi ca' pín ixy'adyii.” Je Dios huidi miich ajcxy m'ojadajtyp, e ca' ajcxy m'ixy'adyii, jada je' huidi nyajnimaayb ajcxy.

²⁴ Je Dios huidi oyduñ naaxhuiñybí etz tzajp etz jac tijaty, yi' je' nihuindzin'ajttayb tūg'óciy. Je Dios ca' chinäy ma tzajptijc huidi jāy ajcxy cojpy.

²⁵ Dios ca' ni ti yajtigoy'ity huidi naaxhuiñjäy jamöhuaanip. Dios yi' yejcp jugy'ajtin etz huidibi nxejím, etz tūg'óciy tijaty.

²⁶ E tūgpi ni'py tūgpi jot ti yaj'oyíy tūg'óciy yi jāy, jígiñ huen tzinaaygixy huindu'my naaxhuiñ. Dios tiy'ajt yejcp nej xii tiempo yöyipy, e ma jāy jébi huaad chinaaygixy, ²⁷ jígiñ ixtáaygixipy Dios, jadu'n nej jihuïy ixtaaygixy tondäy xajtäy, com ca' je' jiguemity ma iich ajt nidüg nidüg.

²⁸ Dios ycixpi iich ajt ndzinaayim nyücxim etz njí'ajtim, com jadu'n minañ miich ajcxy mboeta, huidibi iiy yajcojp: “Dios iich ajt xy'ung'ajtim xy'anäg'ajtim.” ²⁹ Pen Dios iich ajt xy'ap'ajt xy'oc'ájtíim ca' huaad nhuinmañ nbidaacim co

Dios yjadu'ñity nej oori oyduñ, plata oyduñ, etz tzaadzech quipychech huidi jay ti yaj'oyiy miid yci'mhuinma'ñ. ³⁰ Dios ca' miidity jocöduuyb je jay chuuhuinma'ñ tiibí ñajxni. Jadachambi ane'mb Dios hueñytimma'amyity huen jay ajcxy jothuimbijtcixy. ³¹ Com ti Dios yajnihuinmayiy tûg xii mina tiyduna'ñ yi naaxhuiñybí jay miid je yéydiyc huidibi ti huin'ixy, jada tiy'ajt Dios ti yaj'ixy yajnejhuíy tûg'óciy jay co ti yajjugypicy Jesús co y'o'cy.

³² Co ajcxy jadu'n midoy co yi öcpí yjungypigipy, chi nijejity ytigiy nixiicpi yajxiicpi. Chi jacjadyii yminaangixy:

—Huaad iich ajcxy n'amido'idipyich miich m'ayuc mina anajty jadüg'oc.

³³ Chi Pablo jim chooni ma je' anajty ajcxy. ³⁴ Chi nijejity jay ypadzooni huidi anajty ti mibicy Pablo y'ayuc. Ma je' ajcxy jim anajty tûg jay huidibi anajty yxii Dionisio, yi' je' anajty tungmiid jim Areópago. Nañ jadu'n tûg töxyjäy huidi anajty yxii Dámaris ypadzooni, etz jacjadyii jay.

18

Chi Pablo ñicxy jim Corinto

¹ Co jada jadu'n ytuni yajti, chi Pablo chooni jim Atenas, ñicxi jim Corinto. ² Jim minaybaati tûg judíojäy huidi anajty yxii Aquila, Ponto anajty ycogajpity, namja'tni anajty miid ytoxyjic Priscila. Jim anajty ti chongixy Italia ñaaxjot, jégixpi co je mij'ane'mbi, Claudio, pidacy cötujcin co huen tûg'óciy judíojäy pidzimdaaygixy jim Roma. Chi Pablo oy cogapixy Aquila. ³ Aquila etz Priscila ytung'ajtpy anajty cochactijcxuyii, com nañ

cochactijcxuuyb anajty Pablo, paady Pablo jím yhui'my miid je' ajcxy. Chi ajcxy tú'ciy ytuuñ. ⁴ Tüg tüg sábado xii Pablo ñicxy ma je judíojäy ajcxy ñaymujctac yajmíidmíydaaccixy Jesús y'ayuc ytíy'ajt etz capxjotcidaaccixy judíojäy etz nañ huídi ca' yjudíojäity.

⁵ Co ajcxy Silas etz Timoteo yja'ty jím Corinto, chooñ ajcxy Macedonia, chi Pablo adügjip ytigiiy ayuccapxhuäcxpi ma judíojäy ajcxy co Jesús je' je' je Cristo huídi je' ajcxy chach'ahuijxyp. ⁶ E je judíojäy ajcxy ytigiiy jotma'tpi, tzipcapxpi ahua'ngapxpi. Chi Pablo yhuit huinxijty, je' je' je tiy'ajt co puyöydüdaani ajcxy, e chi Pablo yminañ:

—Miich ajcxy miid mgí'mbocy ajcxy myajtigoya'ñ yi m'alma. Ich ca' ti pocy nmíididyich ma miich ajcxy. Cham nícxys Dios y'ayuc ngapxhuäcxich ma huídi ca' yjudíojäity ajcxy.

⁷ Chi Pablo yöybojtni ma judíojäy ñaymujctac, chi ñícxys ma Justo ytíjc. Justo ooy anajty Dios miyäxy ojadaty, e ymiid anajty ytíjc mihuingon je judíojäy ñaymujctac. ⁸ E Crispo, je judíojäy ñaymujctac huindzin, ymibijc je' je Huindzin Jesús y'ayuc ytíy'ajt, miid tüg'óciy y'ung y'anág, yjuugy ymigüg. Nañ jadu'n nijejity Corinto jääy co midoy Jesús y'ayuc, chi mibijcy e ñíibejty ajcxy. ⁹ Chi je Huindzin Dios nímay Pablo cumäyjoty:

—Ca' mdzigí, capxhuäcx'adítz n'ayucich, e ca' mni'amoñ. ¹⁰ Com iich miich nbubedipy, ca' piñ jot miid'adipy nícxys nejjaty xytuñy. Ich may iich ya nmíidity jääy ma jada cajp.

11 Chi Pablo yhui'my jím Corinto tüg jimijt jacup, yaj'ixpijcy jäy je Huindzin Dios y'ayuc ytíy'ajt.

12 Huin'it tiempo co Galión ygobernador'ajty jím Acaya ñaaxjot, chi judíojäy ajcxy mìdzipzooñ je Pablo, yajnicxy ajcxy ma cötujctac. **13** Chi ajcxy nímay je gobernador:

—Jada yéydijc tzach jäy yaj'ixpijcp co ca' ycopicyty yajcuydunipy Moisés ycötujcin huidi jaybety ijtp.

14 Pablo capxamb anajty co oy yi Galión nímay ajcxy je judíojäy:

—Pen yi Pablo ti ytundigooy o miipocy ti tuñ, huin'it nmijpidägibich miich ajcxy m'ayuc, miich ajcxy judíojäy. **15** Pen je Cristo y'ayuc etz miich ajcxy mgötujcin myajtzibiiyb myajcapxyiiyb, ca' iich huaad nyajtigiyiich yiijiibi huinma'ñ.

16 Chi je gobernador y'ané'min pídacys co huen judíojäy ajcxy yajpidzimädäyii ma je cötujctac.

17 Huin'it tüg'óciy griegojäy ma je cötujctac huijtzpidzii myb je Sóstenes, yi judíojäy naymujctac huindzin, e chi ajcxy cujy jibiply huingojxy jiipcojxy ma gobernador yhuinduu, e Galión ca' tuñycuenti.

Pablo yhuimbijtni Antioquia, e yajtzondacy midugüigpi viaje

18 Jac-huäcxijp Pablo jecy jím Corinto. Chi yhuinma'ñypidacy co chonaani. Chi ycapxycijxni miid je mibijcpidijc, e chi ybarcotigiiyñi ñicxni jím Siria ñaaxjot. Ñicxni quipxyi miid Priscila etz Aquila. Jim Cencrea, ca'ní anajty ybarcotigiiyi, Pablo yajcöme'px cödza'm co anajty cuyduñ yhuandaacin. **19** Co ajcxy yja'ty jím Efeso,

chi Pablo ñay'ixmajtz ajcxy mii'd Priscila etz Aquila, e ñicxy ma je judíojäy ajcxy ñaymujctac. Chi mii'dmiydacy je judíojäy ajcxy huidi jim anajty ti ñayyöymújcigixy. ²⁰ Chi je judíojäy ajcxy jim Efeso cohuaniiy co huen jac-hui'my, e Pablo ca' a'ixiiy co yhu'i'mipy. ²¹ Chi Pablo ycapxycijxní mii'd je Efeso jäy, chi yminañ:

—Copicy co jim xii nyajnaxa'nyich Jerusalén, e nhuimbidipyich jadüg'oc ma miich ajcxy, pen Dios jadu'n tzojcp.

Chi Pablo ybarcotigliy chooni jim Efeso. ²² Co anajty ti ypättigliy jim Cesarea, Pablo niçxy Jerusalén co anajty capxpocxaangixy je mibijcpidijc, chi mic'amy idaacni jim Antioquia. ²³ Jim hueení yhuäcxijpy, chi choñ jadüg'oc ñicxy cajp cajp ma Galacia ñaaxjot etz Frigia ñaaxjot jotmicmigapxcixy tüg'óciy yi mibijcpidijc.

Apolos Dios y'ayuc capxhuäcxi jim Efeso

²⁴ Huin'it tiempo yja'ty jim Efeso tüg jäy huidi anajty yxii Apolos, hue' anajty ycogájpity Alejandría. Ooy anajty oy ayuc capxhuäcxy. E yajxon nejhuiyväy Dios y'ayuc huidi jaybety ijtp. ²⁵ Apolos ooy anajty ixpicity ma Huindzin Jesúz y'ayuc e ooy yjotmiccapxy, oy anajty yaj'ixpicity nej je Huindzin Jesúz yajaty y'ayoy. Oy jeda'ajty anajty janejhuïy nej Juan, je Bautista, jäy ajcxy yajniibejty. ²⁶ Chi Apolos ytigiiy capxpi miydaacpi ma je judíojäy ajcxy ñaymujctac janch ni ca' chigiiy chöyduñ. Chi co Priscila etz Aquila ajcxy midoooy Apolos y'ayuc, chi ajcxy yajniçxy ahuingujc, chi ajcxy oy yajmii'dmiydägy jac-huädz Dios y'ayuc ytiy'ajt. ²⁷ Chi co Apolos anajty ñicxa'ñ jim Acaya

ñaaajot, chi je mibijcpidijc jotmícmígapxy, e pubejty ajcxy. Chi ajcxy nijayiiy je mibijcpidijc huidi ajcxy jím Acaya, huen ajcxy cöbigipy yajxon je Apolos. Co Apolos yja'ty jím Acaya ñaaajot, chi ypubejti ooy pin anajty mibijcp Jesús y'ayuc, com Dios anajty may'ajt ti tuñ ma je' ajcxy. ²⁸ Chi je Apolos oy capxpidzimy mayjäy agujc co ca' yjanchity nej anajty ajcxy judíojay yhuinma'ñ miidity, co Jesús ca' je' yjejity je Cristo. Je Apolos jím je' mic'ajt tzachpaady ma Dios y'ayuc ycojaayity co Jesús je' je' anajty je Cristo huidi anajty ajcxy y'ahuijxyp.

19

Pablo may mibijcpidijc minaybaati jím Efeso

¹ Jím Corinto anajty Apolos, co Pablo tegyi'm yajyöyñajxy mijyuugjot, chi oy yja'ty jím Efeso. Chi jím paty may mibijcpidijc. ² Chi Pablo y'amidooy je mibijcpidijc:

—¿Nej ti xy'adigiyy xyjottigiiy je Espíritu Santo taab ajcxy mmibijcy Jesús?

Chi ajcxy y'adzohuimbijty:

—Ni ngamidooyñi iich ajcxy pen ji Espíritu Santo.

³ Chi Pablo y'amidooy ajcxy:

—¿Ti niibejtìn miich ajcxy mbaad?

Chi je' ajcxy y'adzooy:

—Je Juan, je Bautista, niibejtìn.

⁴ Chi Pablo yminañ:

—Juan jääy yajniibejt je', je' je' je tiy'ajt co huen jothuimbijtcixy. E nimaaygixy anajty co huen ajcxy mibigipy je Cristo huidi jacmiinamni. Je' je' je Jesús, je Cristo.

⁵ Co jada ajcxy jadu'n midoy, chi ajcxy oy ñibety miid je Huindzin Jesús yxii. ⁶ E co Pablo cñixajy ajcxy, huin'it je Espíritu Santo y'adigiy yjottigiy ajcxy. Chi ajcxy ytigiy capxpi miydaacpi tigachyjaty ayuc, e capxhuäcxy anajty ajcxy Dios y'ayuc. ⁷ Jëyi anajty nimajmetz yëydijctijc huidibi ajcxy niibejt.

⁸ Tugiig po' Pablo jím yhuäcxijpy, e yöydiib anajty ma judíojäy ajcxy ñaymujctac capxhuäcxy Dios ytiy'ajt janch huinmic jotmic. Chi capxjotcidägy mayjäy miid Dios ytiy'ajt. ⁹ Nijëjity jotjuuñdijc ca' ajcxy ymibijcy, jëyi ajcxy jibic tzachnigapxy Jesús ytiy'ajt ma jää ajcxy yhuinduu. Chi Pablo puyöydúutcxni. Chi abicy yajnicxy je mibijcpidijc ma tüg escueltijc. Hue' je' je escuela huindzin anajty yxii Tirano, e jím Pablo Dios y'ayuc anajty capxhuäcxi jabom jabom. ¹⁰ Mejtz jimiitj jadu'n jím chachyaj'ixpijcy, e tüg'óciy jää ma je Asia ñaaxjot ymidoday ajcxy je Huindzin Jesús y'ayuc, je judíojäy etz huidi ca' yjudíojäity. ¹¹ E Pablo mayba'mjäy yajtzoocy miid Dios ymic'ajt etz ooy mijhuinma'ñ ytuñ. ¹² Ixti yajnicxy anajty ajcxy yhuit etz ypaayi huidi Pablo ñinïcx anajty ti ypadyii, e yajpaatcixy anajty pa'mjäy, e je' anajty miid chooccixy, e nañ je' anajty miid ca'oybi ypidzimy ma jää ajcxy y'ay yjot.

¹³ Chi nijëjity judíojäy huidi anajty huidijtp tzoydumbi, huidibi anajty yajpidzimgixyp ajcxy ca'oybi, jayajtzögaañ tüg pa'mjäy miid je Huindzin Jesús yxii co huen yajyöydüdyii je ca'oybi. Chi ajcxy nimaygixy je ca'oybi:

—Eich miich yam nimaayb miid Jesús yxii, je

huïdi Pablo ycapxhuäcxp, yajyöydüt jada jäy.

14 Jadu'n anajty y'idiitzcixy je Esceva ymang ajcxy, je nihuixtujcpí ajcxy. Je Esceva hue' je' anajty judíojäy etz nihuindzin'aty teedy'adii. **15** Co je Esceva ymang ajcxy migapx je ca'oybi, chi je ca'oybi y'adzooy:

—N'ix'atypich je Jesúś, e nnejhuiybich pín je' Pablo, e miich ajcxy, ¿mbiñ miich ajcxy?

16 Chi je yëydijc huïdi ca'oybi anajty miid, ytijcpígy tüg ma je' ajcxy, ymimadactay je nihuixtujcpí, e yqueectay ajcxy ma je tiic nihuädz ixhuädz etz tzaachii. **17** Tüg'óciy jäy ajcxy huïdi anajty tzinaayb jím Efeso, judíojäy etz huidi ca' yjudíojäity nejhuiyday ajcxy, chi ooy ajcxy chigiy e nimiydaaccixy e cömaaygixy je Huindzin Jesúś yxii.

18 E mayjäy huïdi mibijc Jesúś y'ayuc ooy ajcxy ypocy nigapxtay, jadu'n nej anajty yi jibic mañ'ajt ajcxy ti miijtcixy. **19** E mayjäy tiibí anajty capxy je mañ'ajt necy yajminday tüg'óciy e no'ctay je necy ma jäy ajcxy yhuinduu. E co ajcxy maymu-jcy je libro tzou, chi naybaati jada' huixchiguípx majc mil plata meeñ (moneda mexicana naybaati jacnaxy jahueenjaty ycatüg migó'px jamajcmocx tüg mil). **20** E je Huindzin Jesúś y'ayuc niigi anajty yhuäcx'idiçh, niigi ymiitigiy'idiçh.

21 Co anajty jadu'n ti ytuñyii ti yjadyii, chi Pablo yhuinma'ñypidacy co nicxy cogapxihua'ñ je mibijcpidijc jím Macedonia etz Acaya. Chi anajty yjacnicxa'ñ Jerusalén e jadu'n yminañ co jím chondäga'ñ jadügtency e niicxa'ñ jím Roma. **22** Chi

quejxy jím Macedonia mejtz je ypubejtpi, Timoteo etz Erasto. Chi Pablo je' yjac-hu'i'my jecy jím Asia.

Canay'ayuc-huinjihuihuí jím Efeso miid Dios y'ayuc ycixpi

²³ Huin'it tiempo tzip oy pidícní jäy y'ocyumígní y'oc'oxígní miid Huindzin Jesús y'ayuc ycixpi. ²⁴ Co je', je platerí huidi anajty yxii Demetrio, yaj'oyíy anajty ac plata Diana chajptijc'ung, e jadu'n anajty Demetrio etz jacjadyii jäy oy ymeeñybaatcixy miid je ytung. ²⁵ Chi Demetrio huomujcy ymigügtijc je huidi jadu'mbi tung tumb, nímay ajcxy:

—Mígügtijc, mnejhuiiyb ajcxy co miid jadayaabi tung huidi iich ajt nduuním, jada miid jotcujc ndzinaayím njugy'ajtím. ²⁶ E miich ajcxy m'ijxpy mnejhuiiyb co je Pablo chach yaj'ixpijcy co ca' yi' diosity huidi jäy ajcxy yajcojpy. E Pablo ti ooy mayjäy capxjotcidägy, canan yaayı Efeso, nañ jadu'n ma tüg'óciy Asia naaxjot. ²⁷ Mij jada xyajtigoyaaním ma iich ajt n'adogii e nañ jadu'n je mijpi dios, je Diana, ytigoyipy, ca' ni piñ oc-capxpaatnipy, je huidi cham mayjäy y'ojadajtpy tüg'óciy ya Asia ñaaxjot etz huindu'my naax-huiñybi.

²⁸ Co jadu'n ajcxy midoy, chi ajcxy ooy yjotmätcooty, chi ytigiiy ajcxy huambi jihuiiyb, chachmınaangixy:

—¡Cömay jada Diana, yi efesiojäy ydiosa!

²⁹ Chi ajcxy yajhuinmäñydigoyday je cajp jäy e majch ajcxy je Gayo etz Aristarco, huidi tzoon Macedonia, metz yëydijc, huidi Pablo anajty ajcxy ymíid huidijtpy. Chi je cajpjäy ooy pahuijch pajugujcy ajcxy je Gayo etz Aristarco,

yajničxy ajcxy ma agujctiјc huinduu ma jää
 ñaymugyii. ³⁰ Chi Pablo yjatigihuaaň jää agujc,
 miidcapxaň miidmiyvägaň anajty je mayjää. E
 je mibijcpidiјc ca' ajcxy a'iixiy ničxy jiiby ytigii.
³¹ Naň jadu'n nijejity Asia mijtungmiidpi huidi
 anajty Pablo miid ñaymigüg'adyii, yajniguejxy
 ayuc, co ca' huaad ničxy ma jää ñaymújcigixy.
³² Je mayjää tügmucy anajty ijtcixy, ooy anajty
 yhuaangixy yjihuiygixy, ca' anajty ajcxy ñay'ayuc-
 huinjihuiygixy. E je jacmaaybi ni ca' anajty
 nejhuiygixy ti co chachnaymújcigixy. ³³ Nijejity
 jää huidibi anajty ajcxy mayjää agujc, je ajcxy
 yajmiidmiydaclay je Alejandro ti anajty tuunip
 jajtip. Chi je judío jää ajcxy tijpidzimy je Alejandro
 ma mayjää agujc. Chi Alejandro cimiid tiy'ajt
 yejcy co huen amongixy. Je' anajty ñigapxtüdamy
 judíojää ajcxy. ³⁴ Co je mayjää nejhuiy co je' je'
 yjudíojäjity, chi ajcxy ytigiiy huaambi jihuiybi
 jahuenjaty ycamejtzhority, yminaangixy:

—¡Cömay ooy yi Diana, yi Efeso jää ydiosa!

³⁵ Chi je cajp jaaybi co anajty je jää ti
 yaj'amoongixy hueeni, chi ajcxy nimay:

—Efeso jää, tüg'óciy yi naaxhuiñjää nejhuiy co
 jada Efeso cajp yi cuend'ajtp yi Diana chajptiјc,
 je' Diana huidi ooy ti yajcömay, etz yi Diana ñiniciх
 huidi cä'u tzajpcixy. ³⁶ Ca' huaad ni piň yminaň co
 ca' yjanchity. Amongix, ca' ti mdúngixipy pen ca'
 jayiňp yajxon muuinmaaygixy. ³⁷ Com jada yëydiјc
 ajcxy tiibи myajmiingixy, ca' ma ytundigooygixy,
 ca' yi' ma ajcxy jibic capxcixy ma miich ajcxy
 mdiosa Diana. ³⁸ Pen Demetrio etz huidijaty
 miid ytuň pen ymiid xihuün miid piňjaty, paady

tungmiidpi etz tiydundac jiijity. Jëbi nigapxy ma tungmiidpi, jëbi miñ xyipy ñayñigapxtúutigixy. ³⁹ E pen huingbi ayuc huidi miich ajcxy mbijctzooyb, copity jada y'oyihuiipy ma jää naymugyii. ⁴⁰ Ymiid jada ayo'n co nicxy nayyajxihuim co jää cham ñaymihuididyii miid jada ycixpi nej yam ytunyii yjadyii e ni ti tiy'ajt iich ajt nganejhuiiyim nej nminaanim pen ji anajty xyaj'amidoohuim miid co jää cham chachhuaangixy chachjihuiygixy.

⁴¹ Co jadu'n miydactay, chi ycapxycijxy miid je naymujcipiñijc.

20

Pablo ñicxy jim Macedonia etz Grecia

¹ Co je cajp jää ycapxy'ayuc xeemy, chi Pablo huoomujcy je mibijcpidijc, e jaccapxhuijy ajcxy chi ycapxycijxní, chi chooni Efeso ñicxy jim Macedonia ñaaxjot. ² Cajp cajp Pablo oy co'ixiy je mibijcpidijc jaccapxhuijy ajcxy. Chi Pablo yja'ty jim Grecia ñaaxjot. ³ Chi Pablo yhuäcxijpy jim tugiig po'. Jim Grecia Pablo anajty ybarcotigihua'ñ ñicxa'ñ Siria. Co Pablo oy nejhuÿ co judío jää ajcxy ti yajnihuinmayÿii yaj'öga'ñyii barcojoty, chi yhuinma'ñybaty co huimbida'ñ tegyi'm, ñaxa'ñ jadüg'oc Macedonia. ⁴ Pablo mayjää miid ñicxy, miiidnicxy je Sópater huidi anajty cogajp Berea, etz Aristarco, etz Segundo huidi anajty cogajp Tesalónica, etz Gayo huidi anajty cogajp Derbe, etz Timoteo, etz nañ jadu'n Tíquico, etz Trófimo huidi tzoon jim Asia ñaaxjot. ⁵ Co jada mibijcpidijc ajcxy ñicxy jayijp, chi ajcxy xy'ahuijxyich jim ma je cajp huidi xii Troas. ⁶ Co xii ñajxtay mina yajcaay je

tzajcaagy je huidi ca' miidity levadura, chi iich ajcxy ndzooni jim Filipos barcojoty. Co migoox xiini, oy iich ajcxy naybaatigixy jim Troas. Jim iich ajcxy yhuäcxijpy huixtuje xii.

Pablo co'ixii je mibijcpidijc jim Troas

⁷ Domingo xii ajcxy ñayyöymujci je mibijcpidijc chajcaagy ytujc-huäcxaangixy, e Pablo anajty ymigügtijc yjacyaj'ixpijcpy. Je' co anajty com jabom chonaani, paady oy ayuc jacyajyoñ ixti ycujc-hua'cxchumiiy. ⁸ Jiiby anajty canaag lámpara ytiicxy ma ajcxy anajty ti yöymujccixy ma tüg cuarto huidi anajty oy ycixity. ⁹ E tüg yeeg'anäg huidi anajty yxii Eutico, ma ventana aguu anajty y'ññäy. Com Pablo jecy oy yaj'ixpijcy, chi je yeeg'anäg ymäymajtzi, e tugiig ñihuijtzpety anajty ycixity je tiyc ma ycäy. Chi ajcxy yajpidigüy ögy. ¹⁰ Co Pablo yminajcy, chi ñaygijxnajaji amineenmujcy je yeeg'anäg huidi anajty ti ycäy. Chi Pablo nimay ymigügtijc:

—Ca' mdzigiiygixy, juugy jada.

¹¹ Chi Pablo jadüg'oc ypejty ma je cuarto cixpi, chi chajcaagy tujc-huäcxy e yajcaay ajcxy, e jadu'n Pablo yjacmiydacy co oy xiiimiñ. Chi ycapxycijxni miid je' ajcxy, chi ñicxni. ¹² E je yeeg'anäg huidi anajty ti ycäy, chi ajcxy yajnicxy juugy, e ooy ajcxy yjotcugiy nidüg'óciy.

Choñ ajcxy Troas ñicxcixy Miletó

¹³ Chi iich ajcxy jayijp nicxiigüy barcojoty jim Asón co anajty jim nyajtzonáangixich Pablo, com ti anajty jadu'n miidnayñimáayigixich co je' tegyi'm anajty ñicxa'ñ. ¹⁴ Co iich ajcxy naybaatti jim Asón, chi Pablo ybarcotigiiy miid iich ajcxy. Chi iich ajcxy

ñicxy jím Mitilene. ¹⁵ Chi iich ajcxy jím ndzoñ, chi com jabom iich ajcxy najxy mihungon Quío, comaax iich ajcxy nja'ty jím ma barco jättac huídi anajty yxii Samos. Jím Trogilio iich ajcxy nbocxy, com jabom iich ajcxy nja'ty jím Mileto. ¹⁶ Chi Pablo ca' ñicxa'ñ jím Efeso co ca' yhuäcxiba'ñ jím Asia ñaaxjot, com tzojc anajty yjäda'ñ Jerusalén, com jím anajty yajnaxa'ñ Pentecostés xii.

Pablo yajmídmíydacy je huídibí ajcxy ane'mb je mibijcpidíjc

¹⁷ Jím Mileto anajty Pablo, chi capxyñiguejxy huídi ajcxy nigohuajc'ajtp je mibijcpidíjc huídi ajcxy jím Efeso. ¹⁸ E co ajcxy miiñ, chi Pablo yminañ:

—Miich ajcxy mnejhuiyb jadu'n nej iich ti njäy'atyich ma miich ajcxy tüg'óciy je xii je tiempo nej oga'n nja'tyich ya Asia. ¹⁹ Jecy iich ooy ti n'ityich miid miich ajcxy, nduñich ma nHuindzin Jesús ytung miid yung naxy njot nhuinma'ñich, etz miid huinnii jotmay, etz ti may ayo'n nyajnaxyich ma yi judíoäy ajcxy. ²⁰ Ca' ti n'ixmachich je ngapx'ayuc huídi oyip miid miich ajcxy ycixpi. Ti nyaj'ixpicyich mayjäy'agujc etz tijc tijc. ²¹ Ti ndiy'ajt yecyich ma judíoäy etz cham ma huídi ca' yjudíoäyity. Nnimaydaayich co huen jothuimbijtcixy ma Dios, etz huen mibijccixy iich ajt nHuindzin Jesucristo. ²² Jadachambí nícxpich jím Jerusalén; adzip je Espíritu Santo xyquexyich e ni nganejhuíyich ti iich jím xyjadamy. ²³ Co iich cajp cajp ma nnícxxyich, je Espíritu Santo xyajnejhuiybich co jím Jerusalén jääy ajcxy xypidäga'ñich pujxtigoty

etz j̄im ajcxy xychaachytuna'ñich. ²⁴ Ȳi jadu'mbi ayuc ca' iich nduñich cuendi, jada njugy'ajtich ca' ti tzoohuuity. Jéyi janchtiy co nyajcixipyich jada tung jotcujc, e nguydunipyich je Huindzin Jesúz y'ayuc, je tiibí xyajnibicyich jada tung. Ngapxhuäcxibich yi oybi Jesucristo y'ayuc yt̄iy'ajt jadu'n nej Dios may'ajt ti tuñ miid j̄ay ajcxy ycixpi.

²⁵ E jadachambi nnejhuiybich co miich ajcxy ma ti ngapxhuäcxiyich Dios y'ayuc, ca' miich ajcxy xy'ocjac'íjxcixni jadügtacy. ²⁶ Paady cham nnimäyich miich ajcxy, ca' ni ti ngo'adzohuipyich miid miich ajcxy ycixpi. ²⁷ Com ti ngapxhuäcxiyich ma miich ajcxy tūg'óciy je Dios y'ayuc je Dios yhuinma'ñ. Ni ti ayuc ni ti yt̄iy'ajt ti ngacoyüchich ma miich ajcxy. ²⁸ Naycuend'ájtigixy ci'm etz cuend'ajtcixy tūg'óciy j̄ay ajcxy huidi yajmij'ajtp je Huindzin Jesúz, jadu'n ajcxy nipaady nej tūgpicy cöbixy, etz miich ajcxy huidi nigohuajc'ajt je mibijcpidijc jadu'n miich ajcxy nipaady nej cöbixy cuend'ajtpi. Je Espíritu Santo ti xyajnibijccixy co mgüend'adipy ajcxy yi Jesúz yjäy, huidi ti cojuuy ajcxy ypocy miid yci'mni'py co y'o'cy.

²⁹ Chi Pablo yjacminañ:

—Nejhuiybich co ya ndzóonibich miinip huingbi j̄ay huidi yajhuinma'ñydigoyam mibijcpidijc, jadu'n nej ahua'n iyujc huidi cöbixy tzüdzip. ³⁰ Ji ma miich ajcxy ji j̄ay yaj'ixpigam anii ma yjapadyii yaj'ixpigipy tiy'ajt oybi jigix yi mibijcpidijc ypanicxiib. ³¹ Naygüend'ájtigix, mjäyemedziib ajcxy jadu'n nej iich tugiig jimijt ti nyaj'ixpicyich xiim tzuum jabom jabom, miid huinnii jotmay ti nyaj'ixpijccixy miich ajcxy nidüg

nidüg.

³² Jadachambi iich, nmigügtijcich ajcxy, Dios miich ajcxy nyajpuhuaniiyb, nyajmihui'maamyich miich ajcxy Dios y'ayuc jadu'n nej Dios ajt xychojcim xyjihuiiyim. Ma Dios y'ayuc miich ajcxy mbaadipy mic'ajt ma yi mibijcin, e mbaadipy ajcxy it lugar ma Dios quipxyi miid ajcxy nidüg'óciy tiibi yajhuäch yjot yhuinma'ñ. ³³ Ni ti iich ti nga'adzocy, ni pin yhuit ymeeñ huidi bi n'ocjediyybich. ³⁴ Miich ajcxy mnejhuiiyb co ti nduñich, miid ngi'mgijich ci'm ti nnaymoyijich huidi nyajmayjajtpyich etz nañ jadu'n ti nbubetyich nmigügtijcich huidi iich anajty nmiiid. ³⁵ Iich miich ajcxy ti nyajni'ixiiygixy nej jëbi mdungixy, nej jëbi mbubéjtcixy migügtijc huidi pa'm'ijtp, etz huidi tijaty yajmayjajtp. Jäymedzii ajcxy je Huindzin Dios y'ayuc co yminañ: "Jacjotcuje' huidi yejcp, ca'ydi huidi yajmooyb."

³⁶ Co jadu'n ycapxtay, chi Pablo ycoxtinay'ahuiiy miid je' ajcxy, e mibijctzoy ajcxy Dios. ³⁷ Ytigiiy ajcxy yaaxpi nidüg'óciy, e mineeñ ajcxy Pablo etz tzücxxy. ³⁸ Ooy ajcxy jihuiiy nej anajty ti ñimáayigixy ajcxy co ca' yjac'ixiiyb ajcxy jadügtacy. Chi ajcxy oy najtzhuhuiiy jim ma barco.

21

Pablo ñicxy jim Jerusalén

¹ Co iich ajcxy ngapxycijxy miid je mibijcpidijc, chi iich ajcxy nbarcotigiiy, tiyi nicxy iich ajcxy jim Cos. Com jabom ndzooñich Cos nicxy iich ajcxy jim Rodas. Chi iich ajcxy ndzooñ Rodas nicx iich

ajcxy jím Pátara. ² Jím Pátara iich ajcxy nbaaty tūg barco huidi anajty najxp Fenicia ñaaxjot. Jím iich ajcxy nbarcotigiiy jadüg'oc, chi iich ajcxy nnicxni. ³ Chi iich ajcxy mmij'ijxy Chipre je naax mejy'agujcipi, anajty'amy je' yhui'my. Jacnicxy iich ajcxy Siria ñaaxjot, chi je barco ytigiiy ma yjättac jím Tiro co jím anajty chimydajc yajhuímañ. ⁴ Jím iich ajcxy nbatty jääy huidi anajty yajmij'ajtp Jesús, chi nmíidhuäcxijpich ajcxy huixtujc xii. Je' ajcxy je Espíritu Santo yajnejhuiiy co Pablo ayo'n padañ Jerusalén, paady ajcxy nimay Pablo co ca' huaad jím ñicxy. ⁵ Co huixtujc xíibí yca'pxy, chi iich ajcxy ndzooni. E tūg'óciy mibijcpidijc miid y'ung ytöxyijc oy xytüjjphuohuúygixyich cajppa'. Jím ma mejypa' ngoxtinay'ahuiiy iich ajcxy, chi iich ajcxy nmibijctzoy Dios. ⁶ Huin'it iich ajcxy ngapxycijxni, chi nbarcotigiiyñi iich ajcxy e je mibijcpidijc yhuimbijtni ajcxy ma ytijc.

⁷ Co iich ajcxy ndzooñ Tiro, chi ñicxy iich ajcxy Tolemaida. Jím iich ajcxy ngapxpocxich je huidi anajty ajcxy mijpidaacp Jesús, e nmíidhui'my iich ajcxy jím tūg xii. ⁸ Com jabom iich ajcxy ndzooñ Tolemaida miid Pablo etz pinjaty iich ajcxy anajty nmíid. Chi iich ajcxy nja'ty jím Cesarea. E chi iich ajcxy ñicx ma Felipe ytijc, je huidibi anajty capxhuäcxy Jesucristo ytij'ajt je oybi. Je' je' huidi tuun je nihuixtujcpi taabi ajcxy caayin uucin yajhuäcxy jím Jerusalén oga'n. Chi iich ajcxy nhui'my miid je'. ⁹ Felipe midaax anajty ñíix miidity, ca'ní anajty ajcxy ypijccixy. E je' ñíix ajcxy anajty Dios y'ayucnajtzcapxiyyipy. ¹⁰ Ti anajty iich ajcxy jím nhuäcxipy canaag xii co oy yjäty tūg ayucnajtz-

capxiibí huidi anajty yxii Agabo, jim anajty ti chooñ Judea. ¹¹ Chi Agabo y'oy xycogapxiygixy ma iich ajcxy njättac. Chi Agabo Pablo yhuin huijtzicci, e je' miid ñaygixojtz ñaydecyxojtz, chi yminañ:

—Je Espíritu Santo jadu'n minamb co jim Jerusalén jadu'n judíojaý ajcxy cixodzañ tecyxodzañ jada huin yhuindzin, e nañ ciyegañ ajcxy ma huidi ca' yjudíojaýity.

¹² Co jadu'n yajmidoy, iich ajcxy etz je Cesarea jääy ngohuaniiy iich ajcxy Pablo co ca' huaad ñicxy jim Jerusalén. ¹³ Huin'it Pablo y'adzooy:

—¿Nej co myaaxcixy miid iich ycixpi? ¿Nej iich miich ajcxy co njot nhuinmañ xyaj'amutzciyi? Iich nayyéjcibich miid naygixodziñ naydecyxodziñ, nañ jëbi n'ögibich jim Jerusalén miid je Huindzin Jesús ycixpi.

¹⁴ Co ca' iich ajcxy mimadacy nicxy nyajhui'mgixyich Pablo, chi iich ajcxy n'amooni, chi iich ajcxy ñayñimaayi:

—Huen cuyduñ je Huindzin Jesús chojcin.

¹⁵ Co jadu'n yajti, chi iich ajcxy ndzonii ni'ixiiy e chi iich ajcxy nicxy jim Jerusalén. ¹⁶ Miid nicxy iich ajcxy nijëjity mibijcpidijc huidi tzoon Cesarea, e nañ tzooñ anajty tûg Chipre jääy huidi anajty yxii Mnasón, jecyip anajty jiptyigiyiiyñi jada mibijcin e je' iich ajcxy nicxy xyajjättägaangixy.

Pablo oy cogapxiy Jacobo

¹⁷ Co iich ajcxy nja'ty jim Jerusalén, chi je mibijcpidijc iich ajcxy xycöbijcy janch jotcujc.

¹⁸ Com jabom iich ajcxy nicxy miid Pablo, y'oy

iičh ajcxy ngogapxii Jacobo, e jím anajty tüg'óciy huidi nigohuajc'ajtp je mibijcpidijc. ¹⁹ Chi Pablo ymigügtijc capxpocxy, e yajmiidmiydacy ti anajty Dios ti tuñ miid yi' ma yi jää ajcxy huidi ca' yjudíojäity. ²⁰ Co ajcxy jadu'n midooy, chi ajcxy huin'iij jäymejch yi Dios, chi ajcxy Pablo nimay:

—Migüg Pablo, miich mnejhuiyb co ya canaag mil jää ti mibicy Jesú, e yjactimmina'ñ ajcxy co copicy nguyduunim Moisés ycötujcín je jecyp. ²¹ Ti ajcxy yajmiidmiydägyii co miich mdzachjäyyaj'ixpicy ma tüg'óciy judíojäy huidi ajcxy jiguëgy adzinaayb co ca' huaad tuñycuenti Moisés ycötújcín je jecyp, etz ca' ycopicyty co tiy'ajttiiygixipy y'ung, etz ni ca' ycopicyty payöyipy iičh ajt ngostumbre. ²² ¿Ti huaad nduunim? Jotmädam ajcxy co nejhuíhuipy co ya miich ti mjäty. ²³ Hue' janchtiy jadu'n miich mdunipy: cha midaax yeydiyc huidi cuydunamy tüg huandaacín. ²⁴ Miidnicxy je' ajcxy, ničx nayyajpocyñihuaatzi miid yi' ajcxy, e miich mgojuydayipy nej anajty ajcxy ypadyii je meeñyduni. E chi ajcxy myajcöme'pxipy cödza'm, e jadu'n je jää ajcxy huinjihuiydähuipy co ca' yjanchity jadu'n nej xyñimiydaaccixy, jëyi co miich nañ jadu'n mguydun je Moisés ycötujcín je jecyp. ²⁵ Huidibi janchtiy jadu'n nej yi huidibi ajcxy ca' yjudíojäity, e ti mijpiadaaccixy Jesú, ti iičh yi' ajcxy nijayiiygixich co ca' túngixipy cuenti jada jadu'mbi judíojäy ycostumbre. Je' janchtiy co ca' huaad tzützcixipy je tiibí jää yajhuindzigiy ídolos, ni ca' huaad jíicxcixipy ni'py, etz ni ca' ajcxy tzüdzipy huidi yo'c-huiidy ti y'ögy, etz ca' ajcxy

huingbi töxyjäy m̄igapxtigóoygixipy.

Chi ajcxy majch je Pablo ma Dios ytijc

26 Chi Pablo miid n̄icxy je nimidaaxpi yëydijc, com jabom ajcxy nayyajpocyñihuatzí ajcxy, chi ajcxy ytigiiy ma Dios ytijc, e chi ajcxy ytig'ajt yejcy ma judío teedy ti xii ycixa'ñ je nayyajpocyñihuädzii, etz ti xii huindzigi'ñ iyujc c̄iyeagaangixy nidüg nidüg.

27 Ma anajty yca'pxaaní je m̄ihuixtujcxiibí nijéjity judío jääy, chooñ jím Asia, chi ajcxy ijxy Pablo ma Dios ytijc. Huin'it ajcxy je mayjääy majch Pablo, yajhuangoty yajjihuiygotty, **28** chi ajcxy yam chachminaangixy:

—¡Israel jääy ajcxy, pubejtcich iich ajcxy! Jada je' je yëydijc huidi xi ya tzach nigapxp ni'ojuhyb judío jääy ycostumbre, Moisés ycötújcin, etz nDios ytijc. E jadüg nax ti yajtigiiygixy griego jääy ma Dios ytijc, yajjibiciiygixy jada it lugar huätzpi. (Com ca' n̄igödúcyity n̄icxy griego jääy ytigiiy ma Dios ytijc.)

29 Paady anajty jadu'n yminaangixy je huidi ajcxy majtz je Pablo, com co ijxy ajcxy Pablo miidhuidity cajpjoty je Trófimo, huidi anajty co-gajp Efeso. Hue' anajty tijcixy co Pablo ti miidtigiiy Trófimo tzajtigoty.

30 Tüg'óciy je cajpjäy yjotmätcottay, miiñ ajcxy poyïgy majch ajcxy je Pablo yajpidzimy tzajtigoty pahuijch pajugujcy. Chi ajcxy mic'amy agiiy Dios ytijc. **31** Yaj'ögamyb anajty ajcxy Pablo. Chi je soldado huindzin ayuc midoy co tüg'óciy je cajp jääy ajcxy ti chachhuaangixy chachjihuiygixy. **32** Je soldado huindzin huodzonday ysoldado ajcxy, e chi ajcxy n̄icxy poyïgy ma je mayjääy yhuaangixy

yjihuiiygixy. Co je mayjäy ajcxy ijxy miñ soldado ajcxy miid yhuindzin, chi ajcxy ixmajch Pablo ca' ocjaccójxcixni. ³³ Co je soldado huindzin jím ja'ty, chi yajmajtzí je Pablo, ni'anëmdiy co huen cioxchyii miid mejtz cadena. Chi yajtiiy pín je' anajty, e ti tì tuñ. ³⁴ Chi je mayjäy ajcxy ytigiiy huaambí jihuiiybi, e jadu'n je soldado huindzin ca' ni nej huinjihuiiy miid je ne'mbi. Chi ni'ane'mdiy co huen Pablo yajnicxyii ma cuartel. ³⁵ Co jím yja'ty ma cuartel pediydac, chi je soldado ajcxy ciyigy Pablo, co anajty je mayjäy chachjottigoyñájxcixy tzachyaj'ögaangixy anajty Pablo. ³⁶ Tüg'óciy je mayjäy pamiiingixy axam je soldado ajcxy, yam chachminaangixy:

—¡Huen Ögy!

Pablo ñaygohuaani ma je mayjäy

³⁷ Co anajty yajtig'hua'nyii cuartel tigoty, chi Pablo migapxy je soldado huindzin miid griego ayuc, yminañ:

—¿Nej jébi ii nmiidmíydägy tüg'aa metz'aaji?

Chi je soldado huindzin y'adzooy:

—¿Nej mjajtpy miich griego y'ayuc? ³⁸ ¿Nej ca' jada' miich jéjity je egipcio jääy huidi namní tzip yajpidicp, e huobidzimy midaax mil jääy yaj'öcpí, miid nicxy ajcxy jím mijtigiduum?

³⁹ Chi Pablo nimay je soldado huindzin:

—Iich judíojäy iich, jím ngogájpídyich Tarso, tüg mijcajp huidi yajpatpi jím Cilicia ñaaxjot. Tun may'ajt miñ mayjäy n'ocmigapxich.

⁴⁰ Co je soldado huindzin a'ixiyy, chi Pablo ytinay'ahuuy ma je cuartel pediydac, e cimíid ytiy'ajt yejcy co huen amoongixy. Co je mayjäy

ajcxy y'amonday, chi migapxcoty miid hebreo ayuc yminañ:

22

¹ —Migügtijc etz mij'anäctijc, midoogixy jadu'n nej iich yam nnayñigapxtüdyii.

² Co je mayjäy ajcxy midoy co ymigápxigixy miid hebreo y'ayuc, chi ajcxy y'amonday, chi Pablo yminañ:

³ —Judíojäy iich. Jim Tarso nma'xung'ajtyich, Cilicia ñaaxjot. E ya Jerusalén ti nyeegyich. Ixpíjcich ya ma Gamaliel, etz yajxon Gamaliel ti xyaj'ixpíjcyich ayt nmij'ap nmijteedy ytíy'ajt etz ycötújcín. Njatyim nyajmij'ajtpyich Dios jadu'n nej miich ajcxy Dios myajmij'ajtcixy cham. ⁴ Jecy ti n'ixhuídity ti nbahuídityich je jäy ajcxy huídi anajty mijpidaacp Jesús y'ayuc, nyaj'öctähuaamyich anajty, e nyajnicxpyich anajty mach yéydijectijc etz töxyjäydijc, nbidägyich anajty ajcxy pujxtigoty.

⁵ Je teedy mijtungmiidpi etz tüt'óciy mij'anäctijc ymíid tiy'ajt, co iich ajcxy xymooyich cötujcin, e nnicxpyich anajty jim Damasco ma nmigügtijcich yi judío jäy ajcxy. N'ixtäyich anajty je jäy ajcxy huídi Jesús y'ayuc mijpidaacip, madza'ñich anajty ajcxy, e nyajmiina'ñich anajty ajcxy ya Jerusalén huen yajtzaachytunggixy.

Pablo nimiydacy nej yjothuimbijty

⁶ Co iich anajty ndüyöyich mihuingon Damasco, cujc yxii anajty, chi janch timitiini ytiiçxiyg jühuídity jadu'n nej jiin ma iich, hue' anajty chooñ tzajpjoty. ⁷ Chi jim ngidaayich, huin'it nmidooyich

tüg ayuc xyñimäyich: “Saulo, Saulo, ¿ti co xypahuidijttägyich?” ⁸ Huin'it n'amidooyich: “¿Mbín miich, Huindzin?” Chi xy'adzooyich: “Iich je' je Jesú斯 je huidi cogajp jím Nazaret, je huidi miich mdzachpahuidijttacpy.” ⁹ Piñjaty iich anajty nmíid yíjx je' ajcxy je tiicxin, chi ajcxy ooy chigiiy, e ca' ajcxy huinjihuuy je ayuc huidi anajty nmigapxyijich. ¹⁰ Huin'it nnimaayich: “¿Ti jébi nduñich, Huindzin?” Chi je Huindzin Jesú斯 xy'adzooyich: “Pídig e yajyöy mdu', nícxy jím Damasco, jím myajnímähuiyb tüg'óciy ti jébi mduñ.” ¹¹ Je tiicxin hue' je' xy'ixmajchich huiintz. E chi je nmigügtijcich xyhuitzoonich ajcxy cígíxy, xaja'tyich ajcxy jím Damasco.

¹² Jím Damasco anajty chinäy tüg yëydijc huidi anajty yxi Ananías, je huidi anajty ooy cuyduñ Moisés ycötújcín je jécyip. E judíojäy ajcxy huidi jím tzinaayb ooy cömaaygíxy co ooy y'oyjäyity. ¹³ Chi Ananías ymiñ ma njättaacich, e ytinay'ihuiy ma iich nmíjc, chi xyñimaayich: “Migüg Saulo, ijxigich jadüg'oc huinjemy.” Tím huin'ítiy n'ijxigich. ¹⁴ Chi Ananías xyñimaayich: “Je Dios huidi ajt nmíj'ap nmíjteedy ojadajt, je' ti xyhuin'ixy jigix mnejhuiipy Dios yhuinma'ñ, etz m'ixipy je tudäcypi jäy, e mmidohuipy yci'm ayuc huidi ycapxpy. ¹⁵ Dios ti xyhuin'ixy jigix nícxy mdiy'ajt yecy ma tüg'óciy naaxhuiñjäy, etz mnimiydägipy nej ti m'ixy ti mmidoy. ¹⁶ Jadachambi, ¿nej co mhuäcxipy? Pídig etz niibet. Mibijctzou Dios jigix mbocy níhuädzipy.”

Pablo nimiydacy nej oy yajquexy ma je huidibi anajty ajcxy ca'p yjudíojäyity

17 Co nícxnich jadüg'oc Jerusalén, chi nnícxich ma Dios ytijc, oy Dios nmibijctzooyich. Chi iich jiiby tzajtigoty n'ixmañyihich. **18** N'ijxyich je Huindzin Jesús e xyñimaayich: “Pídzim ya Jerusalén mic'amy, ca' je Jerusalén jay ajcxy cöbigipy miich m'ayuc jadu'n nej xyñigapxa'ñich.” **19** Huin'it n'adzooyich: “Huindzin Jesús, yi jay ajcxy ñehuiyb co iich anajty nnícxich huen huidi judío jay naymujectac n'ixtäyich yi jay ajcxy huidi miich m'ayuc xymibijcip, ti nbidägyich anajty ajcxy pujtigoty, ooy iich ajcxy yi' ti ndzaachytuñ ti nga'oyduuñich. **20** Co ajcxy yaj'ögy je Esteban, miich mdumbi, huidi miich m'ayuc xycapxhuäcxip, jim iich anajty nañ jadu'n yajpaady. E ooy njäygädacyich co ajcxy yaj'o'cy, ixti ngüend'ajtich je' ajcxy yjocxhuit huidi Esteban yaj'o'c.” **21** Chi iich nHuindzin Jesús xyñimay: “Cham iich miich nguexy jiguëgy it ma yi jay ajcxy huidi ca' yjudío jayity.”

Pablo, maje comandante yc'i'am

22 E yabaad je mayjäy y'amido'ijty Pablo y'ayuc, chi ytigiiy ajcxy huambi jihuuiybí chachminaangixy:

—¡Huen öc yijiibi yëydijc! ¡Ca' huaad yjactzinäy!

23 Yam yhuaangixy yjihuuiygixy, yam yjocxhuit tzachjengixy, etz naaxhuaay tzachyujc-huijcixy.

24 Chi je soldado huindzin ni'ane'mdiiy co huen Pablo yajnícxyii cuartel tigoty, e ni'ane'mdiiy co huen ci'adyii jígix nigapxip ti ti tuñ co je jay ti ymibidigyi. **25** Ti anajty ajcxy cixo jtzicixy, e chi anajty ajcxy tzaachytunaangixy co Pablo nimay je capitán huidi anajty huinduy:

—¿Ti cötújcín miich ajcxy miid co mdzaachy-tuna'ñ tūg romanojäy, ni ca' ajcxy jayíjp mdiyduñ?

²⁶ Co jadu'n midoooy je capitán, chi ñicxy oy yajnímäy je comandante:

—Ixcim nej mduñ yi jäy, com hue' yi' romanojäy.

²⁷ Huin'it je comandante ymíjhüägy ma je Pablo, chi y'amidooy:

—Nej janch co miich mromanojäity?

Chi Pablo y'adzooy:

—Janch.

²⁸ Huin'it je comandante nímay Pablo:

—Meeñygíxy iich jada nbaaty co naydijyijiich romanojäy.

E chi Pablo y'adzooy:

—Iich ti nmíibi'c'ajtich yi'.

²⁹ Miid jëyi, je huídibi anajty ajcxy ciadam je Pablo, chi puyöydúutcixni. Nañ jadu'n je comandante ooy ñay'adzigiyyi, miid co ciroxch Pablo miid cadena.

Pablo ma je judíojäy ajcxy yjuntitungíxy

³⁰ Com jabom je comandante co anajty ne-jhuíhua'ñ ti ycixpi co ti yxíyii je Pablo yi judíojäy, huen yajminagyii cadena ma Pablo yci'. Chi ane'my co yajhuomujci je teedy tungmiidpi etz je judío mij'anäctijc. Huin'it je comandante yajnicxy Pablo ma je huindzindijc etz ixpicytijc anajty ti ñaymújcigíxy.

23

¹ Huin'it Pablo yaj'ijxpejty je mayjäy huídi anajty ti nayyöymújcigíxy, e chi ajcxy nímay:

—Migügtijc, Dios y'ijxpy ñejhuiiyb nej iich ti nduñ maabi nyecpidziyich, tudägy n'ityich ixti chambaadni.

² Huin'it je Ananías, je teedy mijtungmiiidpi, ni'anemdiyy Pablo co huen yaj'accojxígy. ³ Chi Pablo yminañ:

—Dios xychaachytunipy miich huidiibi mnaybidaacip nej jihuiy ooy mdudägyjäity, e ca' yjanchity! Paady miich m'iñäy ma cötujctac jigix nyajtiyduñipyich nej je ley y'ane'my. Chi mmidundigooy je ley co ti xyajcojxyiijich.

⁴ Je jääy ajcxy huidi anajty jim minañ:

—Jadu'n miich mmigapxtigoy yi Dios ymijtungmiiidpi?

⁵ Chi Pablo yminañ:

—Migügtijc, iich ca' anajty nejhuiiyich, pen yi' je' Dios ymijtungmiiidpi. Com jaybety jadu'n ma Dios ñecy: "Ca' huaad jibic mnigapxipy huidi tungmiiid ijtp ma miich mjäy."

⁶ Huin'it Pablo ijxy nejhuiiy co jim junti'joty mejtzpicy ixpicytijc anajty jim, jim huidi saduceo y'ixpijcin ymijpidacp etz nañ jadu'n jim huidi fariseo y'ixpijcin ymijpidacp, chi Pablo yminañ mic:

—Migügtijcich, fariseojäy iich, nañ jadu'n ndeediyich fariseojäy je'. Cham nyajtiyduñich miiid jégixpi co nmibicyich co Dios yajjugypigipy jäy tiibí y'occixy.

⁷ Co Pablo jadu'n yminanday, chi fariseojäy etz saduceojäy miñ xyipy ajcxy ca' ñay'ayuc-huinjihuiyi. Chi je naymujcpidijc ajcxy ñaybijc-huäcxí. ⁸ Je' co je saduceojäy yminaangixy co o'cpí ca' yjugypigipy, ni ca' ji ángel ajcxy, nañ ca' jäy

y'alma, nañ ca' ji je Espíritu Santo, etz ni ca' ji mujcu' ajcxy. Je fariseojäy ymibijcpy je' ajcxy co yjijiity ángel ajcxy, co öcpí jugypigaangixy, co je Espíritu Santo yjijiity, co jay ajcxy miidity y'alma, etz co mujcu' ajcxy yjijiity. ⁹ Tüg'óciy jay ajcxy ma je naymujctac ytigiiy huambi jihuiiybi. Chi nijejity fariseojäy huidi nihuindzin'ajtpy je Moisés ycötújcín nügapxtuty Pablo yminañ:

—Jadayaabi jay ca' ti pocy ti tuñ. Ca' yjecyity ti jada' ymigapxyii tüg espíritu o tüg ángel.

¹⁰ Chi je mayjäy anajty ooy mic ti ñayyajjot'ambijcigixy. Je soldado huindzin tzigiib anajty co Pablo y'ahuoonnihuiib y'agidzihuiib, paady ni'ane'mdiy huen yi soldado ajcxy yajpidzimangixy juntijoty e yajnícxixipy yi Pablo jadüg'oc ma cuartel.

¹¹ Huin'it coodz ñayguëxici je Huindzin Jesús ma Pablo ymijc, nimaaayi:

—Jotmicpic Pablo, com jadu'n nej ya Jerusalén ti xyñigodiy'ajt'átyich, nañ jadu'n xyñigodiy'ajt'adipyich jim Roma.

Ixtaaygixy huinma'ñ nej huaad Pablo yaj'öccixy

¹² Com jabom nijejity judíojäy ñaygapxi co yaj'ögaangixy Pablo. E chi ajcxy capxycödujcy ñay'ibojci ñaygapxpojci co ca' ycayaangixy y'ügaangixy ixti cooni ajcxy yaj'öccixipy Pablo.

¹³ Nihuixchiguipx naxy anajty yéydijctjc huidi ajcxy jadu'n naygapxi. ¹⁴ Chi ajcxy ninicxy je teedy ajcxy huidibi mijtungmiid etz judío mij'anäctjc, nimay ajcxy:

—Iich ajcxy ti ngapxycödujccixy co ca' ngayáangixyich n'ügáangixyich ixti cooni iich ajcxy

nyaj'öcip Pablo. ¹⁵ Jadachambi miich ajcxy, etz jacjadyii ixpicityjc mij'anäctijc nidungüygixy ma je soldado huindzin, co huen jabom yajminyii Pablo jadügtec y ma miich ajcxy. E aanidaaccixy co jacyajxon yajtiyduna'ñ, e ni'ixi iich ajcxy anajty n'ijtcixy co Pablo nyaj'ögibich ca'ní anajty yjäty ma naymujectac.

¹⁶ Pablo chi' ymang nejhuiiy nej je' anajty ti ñaygápxigixy, chi ñicxy ma cuartel oy Pablo yajnímäy. ¹⁷ Huin'it Pablo yaaxi tüg soldado huindzin, e chi nimay:

—Yajnícx jada yeeg'anäg ma je comandante, ymiid yi' ayuc ti nigapxaamy.

¹⁸ Chi je soldado huindzin yajnícxy je yeeg'anäg ma je comandante, e chi nimay:

—Pablo, je machyjäy, ti xyaaxyich, ti xyñimäyich co nmíidminipyich jada yeeg'anäg, ymiid yi' ayuc huídi ñigapxaamy ma miich.

¹⁹ Chi je comandante majch je yeeg'anäg ma yci', e yajnícxy abicy, chi yaj'amidooy:

—¿Ti xyajnímähuaamyich?

²⁰ Chi je yeeg'anäg yminañ:

—Yi judíojaç ajcxy ti ñaygápxigixy co xyñimähuaangixy co jabom Pablo myajnícxiipy jím ma ñayyöymugáanigixy, y'aaníidägaangixy co jacyajxon tiydunaangixy. ²¹ Ca' miich yi' mmibigipy; com nihuixchiguipx naxy yëydijctijc jím yi' ajcxy ahuixy yüch. Ti capxycödujccixy co ca' ajcxy ycaya'ñ y'üga'ñ ixti cooni ajcxy yaj'ögipy je Pablo. Jadachambi ni'ixi jím y'ijtcixy, jéyi miich m'ayuc ajcxy xyjamidohuaani, pen mni'adzooyb.

22 Chi je comandante ycapxycijxy miid je yeeg'anäg. Chi nimay co ca' huaad ymíydägy miid jacpinjaty jadu'n nej anajty ti ymíydaaccixy.

Yajnicxy ajcxy Pablo maje gobernador Félix

23 Chi je comandante yaaxi metz capitán moy cötújcin huen nayñi'ixiyigixy nimejtzmigo'px soldado huidi nícxip tegyi'm, etz tugi'pxmajc huidi nícxip cohuaaygixy, etz mejtz migo'px quipyijpxu'ñmiidpi, huen nicxcixy jím Cesarea mijcoodz. **24** Nañ ni'ane'mdiiy co huen cohuay ni'ixi' pidägyii huidi Pablo yaj'ñähuiipy, e moy cötújcin co huen oy yajxon ajcxy Pablo yajjädiipy ma je gobernador Félix. **25** Chi yajmiguejxy tüg necy yjaayity jadu'n:

26 “Iich comandante, Claudio Lisias, cham nguejxyich jada necy ma miich, mijpi gobernador Félix, e nguejxpyich capxpoocxin. **27** Je judíojäy ajcxy ti anajty majtzcixy jadayaabi yëydijc, yaj'ögamy anajty ajcxy co iich oy nejhuiy co je' yromanojäyity, chi nninícxich miid soldadtijc etz nnihuuañich. **28** Co iich ooy anajty nejhuihua'ñich ti anajty co ti xigixy, chi nyajnicxich ma anajty ajcxy tungmiidpi etz mij'anäctijc ti ñayyöymújcigixy. **29** Hue' anajty yi' ycixpi ti yajxiy co anajty ti ytundiyooy ma yi' ajcxy ycötújcin. Ca' anajty ytiy'ájtity co yaj'öccixipi, e ni ca' huaad ymach'ñäy. **30** Co iich oy nejhuiy co yi' judíojäy anajty ti nihuinmayiigixy co yaj'ögaangixy, cham iich miich yi' nyajnigueaxy. E ti iich nañ jadu'n nimay huidi ti yxiyii huen nicxcixy ma miich, e jëbi ajcxy jím nigapxy ti ycixpi co midzip'ajtcixy. Ji naybaatim.”

³¹ Je soldadtijc nej anajty t̄i ycötújc̄in möyii tim huin'ítiy miid tzooñ je Pablo mijcoodz ixti yajja'ty ajcxy Antípatris. ³² Je soldadtijc huidi ajcxy tegyi'm n̄icxp, com jabom huimbítcixni, chi yjá'tcixni ma cuartel. E je soldadtijc cohuayḡixpi jacnicxy je' ajcxy miid Pablo. ³³ Co je' ajcxy yja'ty j̄im Cesarea, chi ajcxy je gobernador necy yajc̄idiḡiiy, chi ajcxy nañ jadu'n yajquëxiy je Pablo ma je' yhuinduu. ³⁴ Co ñiec y capxtay, chi je gobernador y'amidooy Pablo ma anajty yconaaixty. Co nejhuiiy co yCiliaciajäity, ³⁵ chi nimay:

—Jiini nejhuiihibich je tiy'ajt co anajty miingixy huidi t̄i xyxigixy.

Huin'it ni'anemdiyy co huen cuend'adyii ma je Herodes ymijtijc.

24

Pablo ñaygohua'ñyii ma je gobernador Félix yhuinduu

¹ Co migoox xii Ananías je teedy ajcxy ymijtungmiidpi yja'ty j̄im Cesarea miid judío mij'anäctijc ajcxy etz miid tüg huingapxpi huidi anajty yxii Tértulo, chi ajcxy ñayguëxi ma gobernador co xihuaangixy Pablo. ² Co ajcxy Pablo yajmiñ, chi Tértulo ytigiiy xibí, nimay Félix:

—Miid miich ycixpi jocuyc je naaxcajp y'ijty, ca' ma tzip, je' co yajxon m'anemdüy miid oyhuinma'ñ. ³ Tüg'óciy iich ajcxy njäyḡidacpyi'hueñyma'amyity, miich mijtungmiidpi Félix.

⁴ Ca'ydi mdiempo nyajtigooyi mij, tun may'ajt amido'ítigich n'ayuc tüg jaxigyi. ⁵ Com ti nnejhuiiygixich co jada Pablo, ooy ayo'n yecy

hueñytimma'ámyity. Xí ya judíojäy tzach pijc-huäcxy miid y'ayuc huidi ymiid. Yí' je' nigohuajc'ajtp tüg pícy jääy huidi jääy ytijpy Nazaret jääy. ⁶ Com tundigoy ma iich ajcxy nDios ytijc nej ca' ypadyii, chi iich ajcxy nmajch, e chi iich ajcxy njatiydunaañich jadu'n nej iich ajcxy ngötújcin y'ane'my. ⁷ Per je comandante Lisias je' yajtigiiyi mictägy, chi iich ajcxy xypijci jada Pablo. ⁸ E Lisias yminañ co pinjaty anajty ti yxíyii huen miiñ ma miich. Miich ci'm jëbi myajtiiy, e mnejhuíhuip tüg'ociy je tiy'ajt jadu'n nej iich ajcxy yi' ti nxíy.

⁹ E je judíojäy ajcxy huidi anajty jim gobernador yhuinduu, ac jadu'n ajcxy yminaangixy co yjanchity jadu'n nej Tértulo ymina'ñ. ¹⁰ Huin'it je gobernador tiy'ajt moy Pablo cimiid co huen capxy, chi Pablo yminañ:

—Janch jotcujc jëbi nayñigapxtüdyiijich ma miich Félix, com nejhuíybich co miich mijitungmiid ma jada naax cajp cham xii jimijt ñícxni. ¹¹ Miich ci'm jëb mnejhuíy je tiy'ajt, jëyi anajty ñimajcmetzxiijy maabi anajty nbättigiyich jim Jerusalén Dios ojadajtpi. ¹² Ca' iich yi' ajcxy xypaty ndzipcapxy n'ahua'ngapxyich miid pinjaty. E ni iich ngajäy'axiigiy ngajäy'agapxiy ma Dios ytijc, etz ni ma naymujctac etz ni ma Jerusalén cajp. ¹³ Jada jääy ajcxy ca' ajcxy miidity pinjaty tiy'ajt yegipy nej iich yi' ajcxy yxíy. ¹⁴ Huidi janch ngapxypidziimyibich ma miich jadu'n nej je tzinaayin, je jemybi ixpijcin huidibi yi' ajcxy ytijpy ca' y'óyity, je' je' je ixpijcin huidi iich miid n'ojadajtpich Dios, je Dios huidi iich ajcxy nmij'ap nmijteedy y'ojadajt. Nmibijcpyich tüg'ociy

jadu'n nej yjaybetyity ma Moisés ñecy, etz je Dios y'ayucnajtzcapxiiybí ñecy. ¹⁵ Nañ nmibijcpich co Dios yajjugypigipy pinjaty ti y'ögy, tiibí oybi tuñ etz tiibí jibicpi tuñ. ¹⁶ Paady ycixpi naymijottigoyijiich co njothuinma'ñich huädz ooy nmiid'idiipyich ma Dios etz ma jää.

¹⁷ Canaag jimijt iich anajty ti nhuividityich huingduum, chi nhuimbijtyich ma iich ngajp limosna cuejtp etz nhuindzigihua'ñich anajty Dios. ¹⁸ Jadu'n iich anajty nduñ co nijejity judío jää xypatyich ma Dios ytijc huidi anajty tzoomb Asia ñaaxjot. Ti anajty naybocyñihuächyijiich, ti anajty nguyduñich costumbre, ca' anajty mayjää pin yhua'ñ yjihuüy. ¹⁹ Je jää ajcxy huidi xy'ijxyich ma Dios ytijc, je' ajcxy ixipy ti ymiingixy ya tiy'ajt yejcp. ²⁰ Co ca' ajcxy ti miiñ, huen jada jää ajcxy huidi ya nigapxcixy pen ypaat ajcxy nbocyich je taabi ajcxy xtyiyduñich ma judío jää tungmiidpi etz huinmij'anäctijc ajcxy ñaymujci. ²¹ Jeyi co iich mic ngapxyich juntijoty, chi nmínaañich: "Xtyiydumbich miich ajcxy cham miid co nmibicyich co Dios yajjugypigipy pinjaty ti y'o'cy."

²² Co Félix jadu'n midodaay, com ñejhuiydaayb anajty nej tüyüy je mibijcpidiyc y'ayuc yhuinma'ñ, chi capxhui'my je ayuc, niimay ajcxy:

—Co anajty miiñ je comandante Lisias, huin'it njacnejhuiydhui'bich nyajtiydigihui'bich miich ajcxy m'ayuc.

²³ Huin'it Félix ane'mdiyy je capitán co huen ya-juend'aty yi Pablo, e huen a'ixihui'p co pidzim

tibin̄ tibäy e pen ji ymigügtijc miiñ co'ixihuänyii, huen möyii huidi yajmayajtpy.

24 Ti anajty xii ñajtniñicxiyyñi co Félix jadüg'oc miiñ miid ytoxyijc Drusila. Je Drusila judíoja ye' anajty. Chi Félix capxyñiguejxy Pablo huen miiñ miidmiydägyii nej jäy mibicy Jesucristo. **25** E co Pablo yajnimay je tiy'ajt nej Dios tzocy co huen jäy tudägy tzinäy, etz yajnimay jadu'n nej Dios jiini jäy tiyduna'ñ tüg'óciy, chi Félix ñay'adzigiyyi, yminañ:

—Niçx miich jadachambi, co iich anajty xyñibadiiyigixy huin'it niçcxy nyajhuooyii.

26 Nañ jadu'n Félix y'ahuijxpy anajty mina Pablo y'ocmeeñmöyii, e huin'it anajty najtzmazdžihua'ñ. Paady anajty janam jadzojc niçcxy yajhuooyii, e miid miydägy anajty. **27** Mejtz jimiijt jadu'n yajajty, huin'it Félix ygobernadorbídzimy. Chi Porcio Festo ygobernadortigiiy ma Félix anajty ytuñ. Co Félix anajty nayyajhui'ma'ñyii ooy miid je judíoja ajcxy, paady ixmajch Pablo mach.

25

Pablo ma Festo yhuinduu

1 Jadu'n yajajty co Festo anajty ti ygobernador tigiiy, chi codugiig xii choñ Cesarea, ypättigiiy Jerusalén. **2** E jim Jerusalén je teedy mijtungmiidpi etz nijéjity huinmij'anäctijc jactimxiiy Pablo ma Festo. **3** Chi ajcxy may'ajt pijctzoy ma je gobernador Festo co huen quexy Pablo jim Jerusalén. Hue' anajty ti huinmaaygixy co yaj'ögaangixy tü'am. **4** Chi Festo y'adzooy co Pablo cuend'aty anajty y'ity Cesarea, e je' anajty niçxa'ñ janch tim tzojc jim. **5** Chi ajcxy nimay:

—Jëbi nijéjity miich ajcxy mdungmiidpidijc etz huinmij'anäctijc quipxy nícxibich mïid iich. Pen ti je Pablo ytundigooy jëbi miich ajcxy mxïy jím Cesarea.

⁶ Festo jëyi jím y'ijty tuctujc xii taxtujc xii Jerusalén, chi yhuimbijtni Cesarea. Com jabom ñicxy ma tiydundac, huin'it capxyñiguejxy Pablo co huen yajminyii. ⁷ Co Pablo ytigiiy ma tiydundac, chi mic'amý je judíojäy ajcxy yjübigiydäy huidi anajty ti choongixy jím Jerusalén. Chi ajcxy oyxiy Pablo co mij anajty ti ytundigoy. E ca' ni ti tiy'ajt ajcxy miguëxiy. ⁸ Chi Pablo ñaygogapxi yminañ:

—Iich ca' ni ti ndundigooyich, ni ngamidundigooyich yi judío jäy ycötújcín, etz ni ngamidundigooyich Dios ytijc, etz ni ngamidundigooyich je mij'ane'mbi jím Roma.

⁹ Co Festo anajty jatytimyajcömaya'ñ ma judíojäy ajcxy, chi y'amidooy Pablo:

—¿Nej mnícxam jím Jerusalén, jigix jím ndiydunípiy?

¹⁰ Chi Pablo y'adzooy:

—Cha iich cham ma je cötujctac huidi je romano codung y'ane'myb e ma jëbi yajtiyduñich. Yajxon miich mnejhuïy co ca' ti ti ndundigooyich ma yi judíojäy ajcxy. ¹¹ Pen ti ndundigooyich huidi jëbi co'ögïyich, ca' nminá'nibich co iich ca' n'öga'ñ. Pen ca' ji ni ti tiy'ajt jadu'n nej yi' ajcxy ti xyxïyich, ni piñ cötújcín camiïdity nícxxy xyciyeccyich ma yi' ajcxy. Iich nbijctzoy co nyajtiyduñich ma César, je emperador, jím Roma.

¹² Co Festo capxyöyday mïid ymidungmiidipi, chi nimay Pablo:

—Pen miich jadu'n minamb co jím nicxy myajtiyduna'ñ ma je César ycötujctac, ngeuxípyich miich jím. Miich ti mbijectzoy co je emperador xytíyduna'ñ. Pís jím mnícxípy miich.

Pablo ma je rey Agripa yhuinduu

13 Chi yi xii tiempo ñajtnínicxiyñi co je rey Agripa etz Berenice ycídacy Cesarea, cogapxíhua'ñ anajty Festo. **14** Co ajcxy jím yhuäcxíjpy canaag xii, chi Festo yajmíidmíydacy je rey Agripa je Pablo ayo'n, e nímay:

—Ji tûg yéydijc huidi Félix y'ixmajtz mach. **15** Co n'oyich jím Jerusalén, chi je teedy mijtungmíidpi etz judío mij'anäctijc xymixíyich, nibijctzohuïy co Pablo nyajögibich. **16** Chi n'adzooyich co romanojäy ca' cötújcin jadu'n miidity nicxy yajögy yi machyjäy ma ca'ní ñayhuindináayigixy miid je huidi miid ñayxiyii, jigix ñaygogapxiyib nej anajty ti yxiyii. **17** Paady co je judíojäy ajcxy y'oy ya ca' nigoob tiempo nyajtigooyich com jabom nnícxích ma ngötujctaacich, e nni'ane'mdiyich co huen yajmiñyii je Pablo. **18** Co ajcxy ñayguëxi'ci, je huidi anajty ti xiy, ca' jac ni ti ayuc anajty ajcxy miidity jadu'n nej iich anajty ti ndijyich. **19** Jéyi janchtiy co jadu'n anajty yminaangixy co Pablo ti ytundigooy ma yi' ajcxy ycostumbre huinma'ñ, etz Pablo capxhuäcxy co je Jesús huidi o'c, juugyñi je'. **20** Com iich ca' nnejhuïy nej ndunipich miid jada jadu'mbi huinma'ñ, chi n'amidooyich Pablo, pen nicxam anajty Jerusalén, jigix jím ngatiyduñich miid jadataaabí ycixpi. **21** Pablo ci'm minañ co nígi oy yajtiyduniy jím ma je emperador huidi ane'm jím

Roma. Chi nni'ane'mdiyyich co huen jacmach'iñäy, ixti cooni nguexipyich jím Roma ma César.

22 Chi je rey Agripa yminañ:

—Nañ ooy iich nja'amido'idaaní Pablo y'ayuc.

Chi Festo y'adzooy:

—Jabom jébi ayuc midohuipy.

23 Com jabom miiní Agripa etz Berenice miid mayjäy etz xuuxpidijc, chi ytigiiy ajcxy ma tiydundac miid je soldado huindzin ajcxy, etz huinmij'anäctijc. Chi Festo capxyñiguejxy co huen Pablo nicxy yajtzonyii. **24** Chi Festo yminañ:

—Rey Agripa, etz tüg'óciy mij'anäctijc huindzindijc huidi ya ti mnayyöymújcigixy miid iich ajcxy, cha je' je yeydijc huidi oy yi judíojäy ti yxíyii ma iich. Xymixíyich jím Jerusalén, e nañ ya Cesarea, e jatyimyminaangixy co jébi y'ogy. **25** Ca' ti ti tundigooy, paady ca' huaad nyaj'ögyich. Com ti ci'm ñayñibijctzohuiyii co jím yajtiyduna'ñ ma je emperador jím Roma, paady ti n'a'ixíyich co nguexaañich. **26** E com ca' ni ti tiy'ajt nej nijayihuibich nhuindzinich, je emperador César, miid yi' ycxipi, paady nyajmiiñich ma miich ajcxy, etz tim jayijp ma miich mhuinduu, rey Agripa, jigix jébi m'amidoohuipy e nmidd'idiipyich ti ii njáayibich. **27** Ca' jadu'n y'óyity nicxy nguexyich tüg machyjäy jím ma je mij'ane'mbi e ca' ni ti tiy'ajt miidity nej ti yxíyii.

26

Pablo nimiydägy nej anajty yjatyin ma je rey Agripa

1 Chi je rey Agripa nimay Pablo:

—Jëbi ci'm mnayñimiydägyii.

Chi Pablo yujcxajy yc'i' e ytigiiy nayñügapxtuutip,
yminañ:

² —Jotcujc nayjihuÿijich, co jëbi nmiydägyich
ma miich, rey Agripa, jígix nayñügapxtüdiÿibich
tüg'óciy jadu'n nej judío jää ti xyxíyich. ³ Com
miich mnejhuiiyb yajxon nej judíojää ajcxy
yhuinma'ñ miidity, etz tijaty tzip yi' ajcxy
ymiid, etz jadu'n nej yi' ajcxy y'ixpíjcín oy
ñay'ijxquípxigíxy.

*Pablo nigapxy nej anajty chínäy ma anajty ca'ni
yjothuimbit*

⁴ Tüg'óciy judíojää ñejhuiiyb nej ti ndzinäyich
ma yi' ajcxy jím ma nnaaxjotich etz jím Jerusalén
maabí nyeeçpidzímyich. ⁵ E yi' ajcxy ñejhuiiyb
nañ jadu'n, e jëbi nigapxcixy jadu'n nej ti
nyujcyeeçpi'atyich. Hue' naydijyijich anajty
fariseojää, je tügpicpyi jää huidi mictägy je
judío jää ycostumbre etz ycötújcín payöyip. ⁶ E
jadachambí xtyiyduñich miid co njíjp'ixyich co
Dios yajjugypiga'ñ yi jää ajcxy tiibí y'o'ccixy,
jadu'n nej Dios yajnímay nmíj'ap nmíjteedy
jecy'ajty. ⁷ Je majmetzpicypí Israel ymang y'ap
y'oc y'ahuijxpy mína Dios cuyduna'ñ nej anajty
ti yajnímäyii je' ajcxy ymíj'ap ymíjteedy. Paady
ajcxy Dios ojadaty huindzígíy xiim tzuum. Miich,
rey Agripa, nmíbicyich co Dios yajjugypigípy je
jää tiibí y'öccixy, paady yciixpi yi judíojää yxíyich.
⁸ ¿Na'amy co ca' miich ajcxy mibiga'ñ co jëbi Dios
yajjugypicy je tiibí ajcxy y'ögy?

Nej anajty Pablo jayip'aty mibijcpidijc ixhuidity pahuidity

⁹ Jecyip iich hue' ndijyich oy nduñich co anajty ndzachmidzip'adyijiich je Jesús je Nazaretpi.
¹⁰ E jadu'n nduñich jím Jerusalén. Miid je teedy mijtungmíidpi ycötújcin nbidaacich Jesús yjäy may pujxtigoty. E co ajcxy yaj'o'cy, nañ nígapxpejt iich co huen yaj'öccixy. ¹¹ E nnícxuyich anajty majaty judío ñaymujctac jím ndzaachytuñich huídi ajcxy mijpidacp anajty Jesús, jigix ajcxy y'ixmadzípy je' ymibíjcín co Jesús je' je' je Cristo. Nígi anajty nmíjotmätcootyich ixti nbahuídjttacyich huing-naax huinggajp.

Pablo nimiydägy jadüg'oc nej yjothuimbijty

¹² Miid yí jadu'mbi huinma'ñ nnícxuyich anajty jím Damasco. Je teedy mijtungmíidpi anajty xyquejxpich, e xymöyich anajty cötújcin. ¹³ E tü'am, señor rey, iich anajty nícxxy, cujc xii anajty co n'ijxyich tügi tħicxin jacmīc ca'ydi xii ytħicxin chooñ tzajpjoty, xyñigidacyich etz nañ jadu'n huídi anajty ajcxy xymíidnicxich. ¹⁴ Huin'it nidüg'óciy iich ajcxy ngidaday, e nmidooyich tūg ayuc xymigapxich miid hebreo y'ayuc, xyñimäyich: "Saulo, Saulo, ¿nej co chach xypahuidjttägyich? Ci'm nayyajtzaachiyii jadu'n nej huaj yuub co jiċpconebiiy huídi miid ñumygumyii." ¹⁵ Huin'it n'adzooyich, nnimaayich: "¿Mbin miich Huindzin?" E je Huindzin xyñimaayich: "Iich je' Jesús je huídi miich mdzachpahuidjttacpy. ¹⁶ Piđig e tħinaaygugi', com ti nnayguëxígijjich ma miich jigix xymidunipyich etz mgodiy'ajt'adipy jadu'n nej cham ti nyajnímäy ti nyajnejhuíy, etz

jadu'n nej jiini njacyaj'ixa'ñ njacyajnejhuïhua'ñ.
 17 Iich miich nnihuänip nyajtzögip ma yi judíoäy, etz nañ ma huidi ca' yjudíoäyäity. Iich miich jim nguejxpy ma huidi ca' yjudíoäyäity. 18 Nicx jim myajhuinjihuiygixy iich ndiy'ajt, huen ixmach ajcxy yi jibic-huinma'ñ e jadu'n ypidzimipy ajcxy ma je mujcu' y'ané'migixy, etz mijnicxpedipy ajcxy Dios ytiy'ajt. Co ajcxy mibigipy mijpidägipy iich ndiy'ajt huin'it nmöhuiübich tigiydac tzajpjoty ma yi oyjäydijc ity tiibí Dios yajpocyñihuächyii."

Pablo cuyduñ nej anajty ti y'ijxmañiyin

19 Rey Agripa, jadu'n ti ngapxymidooyich huidi n'ijxich nmidoohuich tzoon tzajpjoty. 20 Jayijp ngapxhuäcxich Dios y'ayuc jim Damasco, chi ngapxhuäcxich jim Jerusalén etz tüg'óciy Judea ñaaxjot, etz cham ngapxhuäcxich Dios y'ayuc ma huidi ca' yjudíoäyäity. Nyajnimáaygixyich huen jothuimbijtcixy, huen mibijccixy Dios y'ayuc ytiy'ajt, etz huen yajtungixy oyjot oyhuinma'ñ jigix ñiguëxigipy co ti yjothuimbijtcixy. 21 Miid jada ycixpi xymajchich ajcxy je judíoäy ajcxy ma Dios ytiyc, e xyaj'ögáangixyich anajty. 22 Miid co Dios ti xypubety ti xypudigiyich cha nyajpaadyich juugy. Ngapxhuäcxich Dios y'ayuc ytiy'ajt ma tüg'óciy ayoobtijc etz ixpicytijc. Tüg'óciy huidi ngapxpyich je Dios y'ayucnajtzcapxiyibi jaay jecy'ajty, etz je Moisés nañ jadu'n jaay jecy'ajty co jadu'n ytuna'ñyii yjada'ñyii. 23 Hue' yajmina'ñ co je Cristo copicy ayo'n tzaachhypi yajnaxipy, e y'ögipy e huin'it jugypigipy, e je' je' je jayijp jay huidi jugypigip co anajty ti y'ögy. E yajcapxhuäcxip je

ayuc yt'iy'ajt ma iičh ajcxy judíojäy, etz ma huidi ca' yjudíojäyit.

Pablo jahueen i cayajjothuimbijty Agripa

24 Co Pablo jadu'n yminañ ma anajty ñayñigapxtüdyii, chi Festo mič minañ:

—¡Mlocjiiyb miich Pablo! Miid je ixpijčin nügi m'ahuimbity loci.

25 Chi Pablo y'adzooy:

—Ca' iičh nlocijiy, miich mijtungmiiđpi Festo. Yi huidi iičh ngapxpyich je' je' tiy'ajtip etz janchip.

26 Yi rey Agripa ñejhuiydaayb yi' tūg'óciy jada, paady nmiydägich aamic jotmic ma yi' yhuinduu; com nnejhuiyibich co yi' ñejhuiydaayb jada tūg'óciy, com canan hue' jada yajtuuñ yajmiyadacy ayüchytuum. **27** ¿Nej mmibijcpy, miich rey Agripa, jadu'n nej ajcxy yminañ yi Dios y'ayuccojaaybi? Nnejhuiyibich co miich mmibicy.

28 Chi je rey Agripa y'adzooy, yminañ:

—Janch tim jayinjaty jahuenjaty miich xycayajmibicyich Jesucristo.

29 Chi Pablo yminañ:

—Oy yjayinjaty yjahuenjaty ooy mijcajee mgamibicy, chojcpy Dios co miich mmibigipy Jesucristo etz nañ jadu'n tūg'óciy jay huidi cham xy'amidoo'ítip iičh n'ayuc. Dios chojcpy co mmibigipy Jesucristo jadu'n nej iičh nmibicyich, jeyi janchtiy co ca' mmach'idipy jadu'n nej iičh nmach'ityich.

³⁰ Co je Pablo ymiydaactay, chi je rey etz gobernador ytinayígq quipxyi miid Berenice etz jacjadyii huidi anajty ajcxy jim. ³¹ Chi ajcxy ahuingujc oy capxyöygixy Pablo ypocy, ñayñimáayigixy miñ xyipy:

—Jada yeydijc ca' jada ti tundigoy, ca' ypadyii nícxxy y'ögy, ni ca' ypadyii nícxxy ymach'íñäy pujxtigoty.

³² Chi Agripa nimay Festo:

—Jébi ixyipy nnajtzmadziyyim Pablo co ca' ci'm ycanayñibijctzohuiyi co huen tiydunyii je emperador César jim Roma.

27

Pablo yajnicxi jim Roma

¹ Co ajcxy yajnihuinmayiy co xyquexáangixyich jim Italia, chi Pablo yajciyejc miid jacjadyii machyjäy ma tüg capitán huidi anajty yxii Julio, je' huidi nihuindzin'ajtp tügpicy soldadtijc huidi anajty yxii batallón Augusto. ² Chi iich ajcxy ndigiy ma tüg barco huidi yhuindzin cogajpij jim Adramitio. Je barco hue' anajty nícxxa'ñ ma nijëjity barco jättac jim Asia ñaaxjot. Chi iich ajcxy ndzooni. Miid iich anajty ajcxy Aristarco huidi anajty cogajpij Tesalónica jim Macedonia. ³ Com jabom iich ajcxy nja'ty ma barco jättac jim Sidón. Jim je Julio pa'ayoy Pablo, e ahuaatzí ytu' co huen nícxxy co'ixiy ymigügtijc, etz huen je' ajcxy yajcayyii yaj'ügyii. ⁴ Co iich ajcxy ndzooñ jim Sidón, chi je naax mey'agujcpí yhui'mni anajty'amy huidi yxii Chipre, miid co je poj anajty jiipcoboijy je barco. ⁵ Chi je barco huinyöyñajxy je Cilicia

ñaaaxjot etz Panfilia ñaaaxjot, oy njädyich ajcxy jim Mira, tûg cajp jim Licia ñaaaxjot.

⁶ Jim je capitán paty tûg Alejandría ybarco hue' anajty ñicxy jim Italia. Chi je capitán iich ajcxy xyajbarcotigiiy. ⁷ Canaan xii iich nyöy janch oñdägy, adzaach iich ajcxy nja'ty mihuingon je Gnido co anajty je poj tzach jiipcobojojy je barco. Najx iich ajcxy mihuingon Salmón, etz njüyöy'ahuidijtyich ajcxy Creta je mejy'agujcpí naax. ⁸ Adzaach iich ajcxy nja'ty ma barco jättac huidi anajty yxi Buenos Puertos, mihuingon Lasea.

⁹ Ti iich ajcxy ooy anajty nxiidigoy, e ooy anajty ycodzigiijity je barco yajyöyi. Ti anajty je ayuuixii ñajxni, e ti mihuingon anajty je poj tuu tiempo huidi jay ytijpy invierno. Paady Pablo je soldado huindzin jaccapxhuijy, ¹⁰ chi Pablo yminañ:

—Huindzindijc, jadu'n nej yam codzigi' jada ooy co njacnicxim barcojoty, ca' yjeciyty co nicxy ndigooyim miid barco etz miid ñidzimy etz n'o'ctaayim.

¹¹ E je soldado huindzin yjacmijpidac oy je barco yajyöybí y'ayuc etz je barco capitán y'ayuc, ca'ydi Pablo y'ayuc. ¹² Com je' co je barco yjättac ca' anajty y'óity, nicxy jim yajnajxcixy je poj tuu tiempo, chi je jacmaybi ajcxy yhuinma'ñypidacy, co jébi barco yjacyöy, oc'ixaangixy pen yjätcixy jim Fenice ma Creta ñaaaxjot. Jim ma tûg barco yjättac huidi y'aguu najtz'ixiib ma xii pidzimy, e jim anajty je poj tuu tiempo yajnaxaangixy.

Je mijpoj mijtigoy ma je mejy

¹³ Jadu'n yjajty co je jiinboj hueeni ypidzimy, huin'it huinmay ajcxy co jëbi yjactüyöy je barco. Chi ajcxy yajpidigý je mij pujx huidi barco yajtinayxijp, e yajyöychooñ je barco. Chi ñicxy je barco mejypa' mejypa' ma Creta ñaaxjot.

¹⁴ Huin'it hueeni tiempo ñajx, chi je micpoj miñ ma tiichpoj pidzimy, huidi jay ytijpy Euroclidón, jadu'n yhuimbidzim, Noreste. ¹⁵ Chi je mic poj yajtütigajch je barco, e com ca' anajty ndimdüyöygixni miid je poj ycixpi, chi je mic poj iich ajcxy xyajnicxy adzip ma anajty tzoc.

¹⁶ Najx iich ajcxy mihuingon tûg naax mutzpi meiy agujcpí huidi yxii Cluda, e adzaach iich ajcxy nyujcjuguicy je mutz barco huidi anajty miimb ixxodziy ma je mijpi. ¹⁷ Co ajcxy jugujcpidzimy je mutz barco, chi ajcxy yajtuuñ maychaay e xojtzmujcy je barco aguu. Chi ajcxy yajminajcy je huit huidi anajty poj mic tzach ymajchyp. Je' co chigiiygixy co chimnicxiyb je barco jim ma meiy huidi ca' y'agomity, ma püjot huidi yxii Sirte. Chi ajcxy ñayyejcí huen poj yajnicxigixy. ¹⁸ Com jabom, com ooy mic anajty je poj, chi ajcxy je chimy meiy cöjibijptaayi. ¹⁹ Je midugiig xiibi, chi iich ajcxy nmejycöjibijptay je tungbejt huidi yajtumyb ma je barco. ²⁰ Ti anajty canaaggxii ñajxní e iich ajcxy ca' ma xii madza' n'oc'íjxcixni, miid je mij poj ycixpi huidi anajty iich ajcxy xychachyajtüyöyp. Hue' iich ajcxy ndijcixy co ti ndigóoygixyich, ca' ndijy iich ajcxy ndzögipy.

²¹ Ti anajty xii tiempo iich ajcxy nyajnjxcixy jaygay, chi Pablo ytinayigý, nimay je jay ajcxy:

—Yëydijctijc, co iich miich ajcxy xycaya-

capxymidooy ca' ngatzoonim jím Creta ñaaxjot, e ca' ixyipy jada ayo'n yam jadu'n nbaatim. ²² Jadachambi ca' mdajcixy mmaygixy, ca' ni piñ ytigoya'ñ, oy je barco yjatigoy. ²³ Amygoodz je nHuindzin Dios tüt y'ángel ti ñayguëxígyii ma iich, je Dios huidi iich ngapxymidoobich, yi' ti quexy. ²⁴ Je ángel ti xyñimäyich: "Ca' mdzigüy, Pablo, copicy co mjatyädipy ma je mij'anémbi, je César yhuinduu. Miid miich ycixpi, Dios ñihuänamy yajtzögamy tüt'óciy huidi ji barcojoty, ca' ni tüt y'ögipy." ²⁵ Paady nayjot'amijmoooyigix, yëydijctjc, nmibijcpých Dios co jadu'n yjada'ñ jadu'n nej yi' y'ángel ti xyñimäyich. ²⁶ Ooy ycopicyity nicxy nmijpojpejtim ma tüt naax mejy agujcpi.

²⁷ Majmactz xii je mic poj anajty yajyöyii je barco oyñinej jím ma je mejy huidi yxii Adria, chi mijcutz je barco yajyöybi jihui'ñybijcy co anajty ti mi'huingoñ naax. ²⁸ Chi ajcxy quipxy je nii jadu'ñi anajty ycicyity, e hue' ajcxy quipxy iipx xap ycicyity. Jahuengi huin'it jadüg'oc ajcxy quipxy je nii, e hue' oy quipxcixy majmocx xap ycicyity. ²⁹ E co anajty chigüygixy co tiji je barco ji'pcobonihuiipy ma tzaagop, chi ajcxy pidacy niijoty midaax pujx ma barco y'ijx, je huidi yxiijip anclas, janch tzigiyyb anajty ajcxy y'ahuijxcixy cooni xii'mihuiipy. ³⁰ Chi je' ajcxy huidi anajty barco yajyöyp yhuinma'ñybaty co yquëga'ñ ameech. Chi ajcxy pidacy niihuingíxy je mutz barco. Chi ajcxy ñaybidaaci jadu'n nej jihuiiy je ancla jac yajminagaangixy jím ma barco yhuinduu. ³¹ Huin'it Pablo nimay je soldado huindzin etz je soldadtjc:

—Pen ca' jada hui'mgixy ma barco, ca' miich ajcxy mejy ypídzimípy.

³² Huin'it ajcxy tzujctujcy je tzaay huidi je mutz barco anajty miid ycoxochity, chi ajcxy yajcäy je mutz barco níjoty, e chi je mejy yajnicxyi.

³³ Moñyi Pablo migapxy je jäy ajcxy, chi ajcxy nímay co huen huingayñajxcixy, chi Pablo yminañ:

—Cham majmactz xii ma miich ajcxy ca' mmaagixy, e ni ca' mgaaygixy m'uuccixy.

³⁴ Tun may'ajt caaygixy oy jadu'ñyi, copycy jada co njatyñidzooctähuaanim, ni tüg ngöhuay ca' ytigoyaanim.

³⁵ Co Pablo jadu'n yminanday, chi tüg tzajcaagy conígy, chi jayíjp Dioscojuyip yajnajxy mayjäy agujc, chi tujc-huäcxy etz ytigiiy ajcxy caaybi.

³⁶ Mic'amy je jäy ajcxy yjotmigiyday nidüg'óciy, e chi ajcxy ytigiiy caaybi. ³⁷ Hue' anajty ñaybáatigixy barcojoty mejtz migo'px jatugi'px majmocxtüg jäy.

³⁸ Co ajcxy ycayday, chi jacniigöjibijpy je trigo, jígix huen cöminacy je barco chimi.

Chi barco tüg yquiñ

³⁹ Co yxiimíiy, chi je barco yajyöybí ca' ijxcapy je naax, e y'ijxpaty tüg it ma mejy huen ycoguegiy, e jím anajty püjot. Chi ajcxy yhuinma'ñybaty co'ixaangixy pen jébí jím yjäty je barco. ⁴⁰ Chi ajcxy tzujctujcy je tzaay huidi anajty miid ycoxochity je anclas, e chi anclas yhui'mni níjoty, huin'it ajcxy miguejiy je niigaap huidi tumb co tümöy je barco. Chi huit jadüg'oc ajcxy pidacy huidibí pojmajtzp. Chi je barco ytigiiy yöyb, tiy ajcxy yajnicxy ma püjot. ⁴¹ E chi oy minaybadyii ma anajty je mejy mejtz it oy mic ycuujin, chi oy yjëpxy püjoty. Je

barco jiip oy ytigii tätzpicy ca' huaad y'ocyücxni, e je barco iix oy ytigiiyñ aguejthuäcxpi ymiid je mejej püjoty ymijaa. ⁴² Chi je soldado yjayaj'ögaañ je machyjäy ca'ydi yqueeccixy ayaahuip. ⁴³ Je soldado huindzin ca' a'ixiy nicxy yaj'ögyii Pablo, chi nimay soldado ajcxy co huen ixmajtzcixy yi machyjäy. Chi je soldado huindzin nimay je jääj ajcxy co huen niidigiygixy pinjaty jajtp yau. ⁴⁴ E huidi ca' jajtcixy yau jaydëbi niidigiygixy miid pu'y etz miid barco pedasi. Jadu'n ajcxy nidüg'öciy ymejej ypidzimday.

28

Pablo yjädy ma tüg naax mejy'agujcpi huidibi yxií Malta

¹ Co iich ajcxy niibidzimday, chi iich ajcxy nejhuiy co je naax mejy agujcpí hue' anajty yxií Malta. ² Je conaax ajcxy ooy oyjäy'ajtin tuuñ miid iich ajcxy, chi ajcxy yajmijiiy jiin mij, miid co anajty ooy ytiichity, etz co anajty ooy ytuubojo. Chi xyñimay iich ajcxy co miin n'ocxáamgixyich. ³ Chi Pablo ytigiiy jäxycajpmujcpí, e chi pidacy jiinjoty. Chi tüg ahua'n iyujc pídzimy, yquëgy anajty miid je anbi, chi Pablo ymajtzi ma yci'. ⁴ Co je cogajp ajcxy ijxy je ahua'n iyujc ytiiyñäy ma Pablo yci, chi ajcxy ñayñimaayı miin xyipy:

—Jadayaabi yëydijc, jääy yaj'öcpí jada. Oy ca' ti y'ögy mejyjoty, je tiydumpi tzajpjotypi ca' a'ixiy nicxy yjactzinäy.

⁵ Chi Pablo yci' huinxidicxy, e jiinjoty oy ycäy je ahua'n iyujc, e ca' Pablo ni nej yjajty. ⁶ E tüg'öciy je jääy tzach'ahuijxcixy mina anajty y'ocquiixig, o

mina anajty y'oc'ögy. Ti anajty ooy y'ahuijxcixy jecy; co ajcxy ijxy ca' ni nej yjaty, chi ajcxy yhuinma'ñ yajtigajch. Yminañ ajcxy co Pablo hue' jada' yi' tūg dios.

⁷ E mīhuingon anajty je Publio ytijc, je hūdi nigohuajc'ajty je j̄imbi naax meyj'agujcpi. Je Publio xyajjättacich ajcxy, e xyajcaay xyaj'uucich īch ajcxy yajxon tugiig xii. ⁸ Jadu'n yjajti co je Publio anajty yteedy ypīgyii mīid tooy gohuajc etz mīidity anajty ni'pypa'm. Chi Pablo oy ixy je pa'mjäy. Chi Pablo Dios mībijctzoy, e chi c̄inixajy, e yajtzoocy. ⁹ Mīid jadaay miñ ajcxy nijëjity pa'mjäy huidi anajty ajcxy tz̄inaayb ma je naax meyj'agujcpi e chi ajcxy chooctäy. ¹⁰ Mīid jada yc̄ixpi nyajcömäy īch ajcxy, e nyajmooyich īch ajcxy tijaty huidi īch ajcxy nidüyöyipy barcojoty.

Chi Pablo oy yjädy jim Roma

¹¹ Tugiig po' īch ajcxy anajty ti n'ijtni j̄im. Chi īch ajcxy nbarcotigiiy ma tūg barco huidi anajty je tuuboj tiempo ti yajnaxy j̄im Malta. E je barco capitán j̄im anajty ycogajpity Alejandría. E je barco ymiid anajty ahuiñax huidi anajty yxií Cástor etz Pólux huidi ajcxy dios'ajtpy. ¹² Chi īch ajcxy oy njäty ma je barco jättac huidi anajty yxií Siracusa. E j̄im īch ajcxy nhui'miiy tugiig xii. ¹³ Ndzoñich ajcxy Siracusa barcojoty, nīcxy īch ajcxy mejypa' mejypa', ixti nja'tyich ajcxy j̄im Regio. Com jabom oy ypidzimy jiñboj, chi co maax oy nja'ty īch ajcxy Puteoli. ¹⁴ E j̄im īch ajcxy nbaaty nijëjity jäy huidi anajty mijpiidaacp Jesú. Je' ajcxy xycohuaniiyich co īch ajcxy j̄im

hui'mipy tūg semaan. Chi iich ajcxy jadüg'oc ndzooñ, nnicxyich ajcxy jím Roma. ¹⁵ Je mibijcpidijc ajcxy huidi anajty jím Roma ymídou ajcxy ayuc co iich anajty ajcxy jím nicxy, chi ajcxy chooñ nijéjity oy xyiji pcobadiy gixyich ma je cajp mercado miid huidi anajty yxii Foro de Apio. Jacjadyii mibijcpidijc oy xyiji pcobadiy ich ma tūg jättac huidi anajty yxii, Tres Tabernas. Co Pablo jjpco'ixiiy je mibijcpidijc ajcxy, chi Dioscojuyip yajnaxy etz ñayjihuñyi janch jotcujc. ¹⁶ Co iich ajcxy nja'ty jím Roma, chi je soldado huindzin cíyejcy je machyjäy ma je comandante, per a'ixiiyb co Pablo tzinäy ahuingujc ma tūg pijctzoydijc, jëyi anajty tūg soldado ycuend'adyii.

Chi Pablo Dios y'ayuc capxhuäcxí jím Roma

¹⁷ Tugiig xii maabi Pablo anajty yjäty jím Roma co capxyñiguejxy je judío huinmij'anäctijc huidi anajty ajcxy tzinaayb jím Roma. E co ajcxy ñaymujci, chi Pablo yminañ:

—Migügtijc ajcxy, oy iich ca' ti ndundigooyich miidi judío jää ajcxy etz miid ajt nmij'ap nmijteedy ycötújcín, chi je judíojää ajcxy xymajchich etz xycíyejchich ma romano tungmiidpi jím Jerusalén. ¹⁸ Co je romano tungmiidpi ajcxy xy'amidooyich, huin'it ajcxy xyjanajtzmadzihuaañich, ca' ti ajcxy paaty ma iich huidi ajcxy xyajco'ögihuibich. ¹⁹ Co je judíojää yjotmätcoty ajcxy, ca' ajcxy a'ixiiy co nyajnajtzmadzihuibich, chi nayñibijctzohuñyich co nyajtiy dunipyich ma je mij'ane'mbi ya Roma, oy iich ca' ti xihuin nmiidity miid iich nmigonaax nmigogajpich. ²⁰ Paady ti ngapxyñiguejxcixy co

nyajmiidmiydäga'ñ ajcxy tigíx co nmach'ityich. Miid co iich ajt n'ahuijxim co Dios nihuäna'ñ yanidzöga'ñ yi Israel jääy etz yajjugypiga'ñ je jääy tiibi y'occixy. Paady jadachambí nyajpaadyich mach.

21 Chi ajcxy y'adzooy:

—Ca'ní iich ajcxy ni ti necy xyñijäty huidi tzoomb jím Judea miid miich ycixpi. E

ni tüg ajt nmigügtjc ca' jibic xyñimiydägy.

22 Nja'mido'idaamyich jadu'n nej miich mmiydägy, com nnejhuibich co huen yma'amyity jääy ymidzip'ajty je jemybi y'ijxpíjcín.

23 Chi tüg xii ajcxy agapxtujcy. Co oy paady mina anajty ti agapxtujccixy, chi mayjääy ñayyöymujci ma je Pablo anajty jättac miidity. Jopy ajcxy yajtzondacy capxi miydägi ixti ycootztuu'hiy, jadu'n Pablo tzachyajnimaaygixy je Dios y'ayuc nej Dios yhuinma'ñ miidity. E yajjothuimbidaangixy anajty ma je Jesús miid co capxticxy je Moisés ycötujcín nej anajty yjaybetyity, etz jacjadyii ayuc cojaaybi necy. **24** Nijejity cöbijc ajcxy nej Pablo anajty ymina'ñ, etz nijejity ca' ajcxy mibijcy. **25** Co ca' anajty ajcxy miñ xyipy yajtugiyy yhuinma'ñ, chi ajcxy ixxy ca'ixy yöychóongixni. Chi Pablo yminañ:

—Tiytudägy je Espíritu Santo nimay je nmij'ap nmijteedy ajt co yajcapxy je profeta Isaías co yminañ:

26 Nicx nima' je jääy ajcxy: Miich ajcxy oy mjamidohuipy n'ayucich, per ca' ajcxy mhuinjihuipi; oy mjahuindíicxcixipy, e ca' ajcxy mhuinjihuipy.

27 Com jada jääy ajcxy hue' yjot'ahuimbijtcixy janch juuñ, e yridoogixy oyñinej, jadu'n nej jihuuy

yhuimbïdz'ijtcixy, e ni ca' y'oc'íjxcixy miid yhuiin e ni ca' ocmidoogixy miid yta'tz'ac, ni ca' huinjihuiiygixy miid yjot yhuinma'ñ, ni ca' minipy ajcxy ma iiich jigix myajtzögibich.

28 Nejhuiiygixy miich ajcxy co jadachambi etz jacnicxpi xii tiempo Dios y'ahuaniiyb y'ayuc ytiy'ajt nej jëbi jäy y'alma ajcxy yajnidzögipy ma je jäy ajcxy huidi ca' yjudíojäyity, e je' ajcxy y'amido'idipy.

29 Co Pablo jadu'n nimay ajcxy, chi ajcxy ñicxtáaygixni chach ñayhuin'hibéjtigixy ñayhuingapxpéjtigixy miñ xyipy.

30 Pablo mejtz jimijt jim chinay ma je pijctzoydijc jim Roma, e yajxon xiic'adzoy capx'adzoy pin miñ ycogapxiyii. **31** Janch agujc jotcujc anajty capxhuäcxy je Dios y'ané'min, e yaj'ixpicy je Huindzin Jesús ytiy'ajt, e ni pin ma ycapx'adugyii.

El Nuevo Testamento en mixe de Coatlán New Testament in Mixe, Coatlán (MX:mco:Mixe, Coatlán)

copyright © 1976 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Coatlán Mixe (Mixe, Coatlán)

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Mixe, Coatlán [mco], Mexico

Copyright Information

© 1976, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Mixe, Coatlán

© 1976, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2018-11-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022

4190de74-18ab-52cf-ba4e-5f99ab05892f